

A MAKÓI ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Telefon: 62/510-330 és 62/611-056 E-mail: makoiovoda@gmail.com

2021.

Negyedik, javított változat.

Tartalom

Az óvoda jellemző adatai.....	5
Az óvoda bemutatása	6
Adottságaink.....	6
Az óvoda személyi feltételei.....	8
Pedagógus továbbképzések	10
Az óvoda tárgyi-dologi feltételei	11
Az óvodai élet megszervezésének elvei	12
Az óvodának a program céljaihoz rendelt eszközrendszere	12
Egyéb tárgyi-dologi eszközök bemutatása	12
Jövőképünk, küldetésnyilatkozat	13
Óvodakép, gyermekkép.....	15
Az óvoda nevelési alapelvei.....	18
Az óvoda alapvető nevelési céljai és feladatai	20
Az óvodai nevelés alapvető keretei.....	22
Egészséges életmód alakítása	22
Érzelmi, erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés biztosítása.....	26
Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	33
A nevelés tervezése	35
A nevelés időkeretei:	36
Az óvodai élet megszervezése.....	37
Napirend	38
A hetirend	38
A nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatos feladatok	39
Csoportnapló.....	39
Fejlődési Napló	39
Csoport éves terve.....	40
A program rendszerábrája.....	41
Tevékenységformák és azok tartalmi rögzítése	42
Játék.....	43
Verselés, mesélés	47
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	51
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	53
Mozgás.....	55
Külső világ tevékeny megismerése.....	59

<u>Munka jellegű tevékenységek .....</u>	<u>65</u>
<u>A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....</u>	<u>67</u>
<u>Az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei .....</u>	<u>70</u>
<u>Az óvoda kapcsolatrendszere .....</u>	<u>71</u>
<u> Közvetlen partnereink .....</u>	<u>72</u>
<u>Közvetett partnereink.....</u>	<u>75</u>
<u>Gyermekvédelem az óvodában .....</u>	<u>78</u>
<u>Az óvoda speciális szolgáltatásai .....</u>	<u>80</u>
<u>A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása .....</u>	<u>81</u>
<u> Sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek ellátása.....</u>	<u>82</u>
<u> Egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek esetében .....</u>	<u>86</u>
<u> BTM-N, HH, HHH, gyermekek ellátása .....</u>	<u>86</u>
<u> Tehetséges gyermekek ellátása.....</u>	<u>86</u>
<u>Tehetséggondozás .....</u>	<u>86</u>
<u>Környezettudatos magatartás megalapozása .....</u>	<u>89</u>
<u>Óvodánk ellenőrzési, értékelési rendszere.....</u>	<u>91</u>
<u>Az óvodába és az iskolába lépés feltételei .....</u>	<u>92</u>
<u>Egészségfejlesztési terv .....</u>	<u>95</u>
<u> Elméleti háttér.....</u>	<u>95</u>
<u> Egészséges életmód alakítása óvodánkban.....</u>	<u>96</u>
<u>A szociális egészség fejlesztési feladatai .....</u>	<u>102</u>
<u> Gyermekvédelem .....</u>	<u>102</u>
<u> Esélyegyenlőség biztosítása .....</u>	<u>103</u>
<u>A pedagógiai munka, a pedagógiai kultúra megújítása, az innovációs hajlandóság erősítése .....</u>	<u>105</u>
<u>Jó gyakorlataink.....</u>	<u>105</u>
<u>Innovációs tevékenységeink.....</u>	<u>105</u>
<u> Nemzeti, etnikai kisebbségi feladatok.....</u>	<u>108</u>
<u>Érvényességi rendelkezések .....</u>	<u>114</u>
<u>Melléklet.....</u>	<u>116</u>
<u>1. sz Legitimációs záradék .....</u>	<u>116</u>
<u>2. sz. Jogszabályi háttér .....</u>	<u>118</u>
<u>3. számú melléklet.....</u>	<u>119</u>
<u> A nevelési-oktatási intézmény kötelező (minimális) eszközei és felszerelése .....</u>	<u>119</u>
<u>4. számú melléklet.....</u>	<u>128</u>
<u> A pedagógus továbbképzések ütemezése.....</u>	<u>128</u>

Bevezető gondolatok

Köszöntjük azokat, akik óvodánk iránt érdeklődve kezükbe veszik pedagógiai programunkat.

A Makói Óvoda saját innovatív törekvéseit magába foglaló helyi pedagógiai programot készített, amely a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira épülve összhangban áll az Óvodai Nevelés Alapprogramjában foglaltakkal. Programunk elkészítésénél figyelembe vettük eddigi nevelési gyakorlatunkat, a szülői, a fenntartói, a nevelői igényeket, lehetőségeket. Pedagógiai programunk hangsúlyozza a készség és képesség fejlesztést, amely áthatja az egész nevelési folyamatot. Inkluzív (befogadó) pedagógiai szemlélettel integráltan történik az együtt nevelés, az egyenlő hozzáférés biztosításával. Az alkalmazott módszerek és a sokszínű gyakorlati megvalósítás mellett nevelési alapelvünk és nevelésfilozófiánk azonos minden óvodaházunkban. Kiemelt terület az egészséges életmód igényének alakítása, a mozgásfejlesztés, a környezet megismerésére nevelés, a tehetséggondozás, a felzárkóztatás.

Az óvodaépületekben biztosítani tudjuk az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Szeretetteljes, családias óvodai légkört alakítunk ki, melyben-tiszteletben tartjuk a gyermeki jogok érvényesítését, a személyiségfejlesztés az egyéni képességek szerint, az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével folyik. A családi nevelésre alapozva hangsúlyozzuk a gyermekek testi, lelki gondozását, az érzelmi biztonság megteremtését, és a szocializáció minél teljesebb kibontakoztatását.

Programunkkal elősegítjük, hogy a gyermekek eligazodjanak környezetükben, megtanulják kifejezni magukat, tudjanak együttműködni, ezáltal magatartásformákat sajátítanak el. Mindezt jó szervezéssel, korszerű pedagógiai tudással rendelkező óvodapedagógusok segítségével, a mindennapi élet feltételeinek és eszközeinek megteremtésével érjük el. Nevelőmunkánkat elsősorban a gyermekek alapvető tevékenységére, a játékra, valamint a mozgásra, a kommunikációra, a tehetséggondozásra és a hátrányok kompenzálására alapozzuk.

Programunk homogén, valamint részben osztott csoportokban egyaránt alkalmazható.

Ez a dokumentum az óvodánkban folyó nevelőmunka eredményeire építve a jövő céljait, feladatait fogalmazza meg.

Az óvoda jellemző adatai

Hivatalos elnevezése:	Makói Óvoda
Címe:	6900 Makó, Erdélyi püspök u. 8.
Telefonszáma:	06-62-510-330
Fenntartója:	Makó Város Önkormányzat Képviselő-testülete
Fenntartó címe:	6900 Makó, Széchenyi tér 22.
Fenntartó telefonszáma:	06-62-511-800

Az óvodához tartozó feladatellátási helyek neve, címe:

Makói Óvoda székhelye (Erdélyi püspök utca 8.)

Kálvin Téri Tagintézmény (Kálvin tér 6.)

Kálvin Téri Tagintézmény Hold utcai óvodaépülete (Kálvin tér 6.)

Kassai Utcai Tagintézmény (Kassai u. 3)

Alapító okirat kelte: 2021.07.01

Okirat száma: I/303--2/2021

Az óvodai csoportok száma: Érvényes Alapító okiratban meghatározva.

Az óvoda vezetője: Bányai Anita intézményvezető

Az óvoda bemutatása

*„...ha annak látjuk a gyermekeket, aminek lenniük kellene,
akkor segítjük őket azzá válni, amivé képesek.”*

Goethe

Adottságaink

Makó, Csongrád megye székhelyéhez közel, a Maros partján fekvő mezőváros, amely a környező települések térségi központja.

A Makói Óvoda Makó város integrált óvodája, mely jelenleg négy épületben működik. Három a városközpontban (Erdélyi püspök utcán, Kálvin téren, Hold utcán), egy a kertvárosi városrészben helyezkedik el (Kassai utcán). Belvárosi körzetünk a város nagy részét öleli fel, ennek megfelelően a családi összetétel meglehetősen differenciált, a szülők foglalkozását és a családok szociális körülményeit tekintve.

Az óvodaépületekben folyó nevelőmunka a családok körülményeitől, a sokszínű gyermeki természettől fogva igen eltérő, de a gyermek-, személy-, és játékközpontúság, a családi légkörben folyó nevelés – ami figyelembe veszi a gyermek egyéni fejlődési ütemét, életkori sajátosságait – óvodaházainkban meghatározó alapelv.

Óvodánkban korszerű pedagógiai tudással rendelkező, szakmailag állandó megújulásra kész, elfogadó, segítő, támogató attitűddel rendelkező óvodapedagógusok és szakképzett pedagógiai asszisztensek, dajkák végzik összehangoltan a munkájukat. Magas fokú szociális érzékenységgel, szakmai hozzáértéssel, a gyermeki jogok tiszteletben tartásával dolgozunk. Az óvodaépületekben folyó nevelőmunkánk során figyelembe vesszük a gyermekek különböző egyéni fejlődési ütemét, életkori sajátosságait. Lehetőséget teremtünk arra, hogy a más országból érkező (migráns) gyermekek kultúráját is megismerjék a többiek.

A Makói Óvoda Programjának elkészítésekor az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramját, a helyi sajátosságokat, az eddig kialakult és továbbfejlesztett pedagógiai gyakorlatunkat vettük alapul. Az óvodai nevelés magyar nyelven folyik.

A gyermekek személyiségfejlesztését, képességeik kibontakoztatását a nevelési folyamat egészén belül, az egész napos óvodai ellátás keretében valósítjuk meg.

Kiemelt helyet kap nevelőmunkánkban az egészséges életmód igényeinek alakítása, a mozgásfejlesztés, a művészetek megszerettetése, a tehetség gondozása és a rászoruló

felzárkóztatása. Integráltan együtt neveljük a különböző képességekkel rendelkező gyermekeket. Egyéni bánásmóddal, a sajátos nevelési igény biztosításával, minden óvodáskorú gyermeknek egyenlő esélyeket adva, differenciáltan foglalkozunk velük. Inkluzív (befogadó) pedagógiai szemlélettel és hozzáállással hisszük, hogy mindenki más és más, ezért igyekszünk mindenkire megtalálni az egyéni bánásmódot.

A nevelőmunka többségében heterogén csoportszervezési formában történik, ahol azonos életkorú gyermekekkel foglalkozunk egy csoporton belül. Munkánk eredményessége érdekében megismerjük a gyermekek és a családok körülményeit, a szülőkkel folyamatos kapcsolatot tartunk, együttműködésre törekszünk.

Fontosnak tartjuk az óvodai élet hagyományos ünnepeinek, a néphagyományhoz és a helyi szokásokhoz kapcsolódó események megünneplését.

Óvodásainkkal eredményesen veszünk részt a számukra rendezett országos, regionális és városi pályázatokon, rajzversenyeken, a kulturális és sportrendezvényeken.

Az önkormányzat által biztosított anyagi feltételeket igyekszünk kiegészíteni a szülők és a pártfogó vállalkozók adományaival, a különböző pályázatokon nyert támogatásokkal. A nevelés feltételeinek javítását szolgálja az óvoda Alapítványának működtetése is.

Óvodánknak kiegyensúlyozott, jó kapcsolata van partnereivel bölcsődével, általános iskolákkal, közművelődési intézményekkel, védőnői szolgálattal, főiskolákkal. Mindennapos kapcsolatunk van a városban működő általános iskolákkal.

Őszinte örömünkre szolgál, hogy óvodásaink szeretnek nálunk, gyakran visszalátogatnak az iskolából, és elmesélik sikereiket, élményeiket.

Pedagógiai programunk következetes alkalmazása eredményeként óvodásaink 6-7 éves korukra alkalmassá válnak az iskolai életre.

Óvodánk két épülete, az Erdélyi Püspök utcai székhelyintézmény, és a Kassai utcai Tagintézmény 2017-ben elnyerte a „Zöld óvoda” címet. Ez a cím, minőségi díjnak tekinthető. Három évig használhatjuk, majd újra meg kell felelnünk az éppen aktuális kritériumrendszernek.

Óvodáinkban olyan programokat, eseményeket szerveztünk és szervezünk, hogy ezek hatásával környezettudatosabbá neveljük a gyerekeket, szüleiket és saját magunkat is. Ezekről a programokról, eseményekről a szülőket több információs csatornán folyamatosan tájékoztatjuk (szülői értekezletek, „zöld” faliújság, óvoda honlapja, Városi Tv, városi folyóiratok).

Iskolakertekért Alapítvány Országos Iskolakert-fejlesztési Program keretében pályáztunk Óvodakert pályázaton, melyet meg is nyertünk A pályázat célja: a gyermekek az óvodakerti

tevékenységekkel az óvodai életbe építve rendszeresen és tervszerűen találkozzanak, ismerkedjenek a növényekkel, ezek gondozásával, ápolásával és felhasználási lehetőségeivel a fenntarthatóság figyelembe vételével. Sajátítsák el a kerti eszközök biztonságos használatát. A kerti tevékenységek szervesen kapcsolódnak az óvodai élet többi tevékenységformájához (matematika, zenei nevelés, anyanyelvi nevelés...), a komplexitásra törekvés fő szempontként jelenik meg a kerti tevékenységek során.

2016. óta Akkreditált tehetség pont vagyunk. A Kálvin Téri Tagintézmény két épületében kiemelten foglalkozunk a tehetséggondozással, valamint a néphagyományőrzéssel. Hitvallásunkat, óvó, aggódó, ugyanakkor segítő, bátorító, ösztönző tevékenységünket gyönyörűen fogalmazta meg Ruth Sandford:

„Ott leszek, amikor szükséged lesz rám, törődni fogok veled és megvigasztallak, de nem foglak föltartani, amikor már egyedül is tudsz járni.”

Az óvoda személyi feltételei

Az óvodában a nevelőmunka kulcs-szereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus modellt, mintát jelent a gyermekek számára; személyisége az elfogadó és segítő, támogató attitűdön alapszik. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó és a migráns gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi, etnikai óvodai nevelés célkitűzéseit. Az óvodánkban dolgozó nevelők számát az Önkormányzat minden évben a következő évi várható statisztikai gyermeklétszám, valamint az ellátandó feladat figyelembe vételével határozza meg.

Az óvodapedagógusok szakmailag magasan képzettek. Folyamatos az önfejlesztés. A különböző képzéseken részt vett pedagógusaink kompetenciáinak bővülése a nevelés minőségének és a szolgáltatások bővülésének a biztosítója.

A nevelő-oktató munkát segítők száma a csoportok számához viszonyítva megfelelő. A dajka nének szakképzettek, a 20 csoportban egy-egy óvodai dajka segíti a nevelőmunkát,

többségük szakirányú képesítéssel rendelkezik, illetve rendszeres HACCP képzésben vesznek részt a gyermekétkeztetés higiéniai előírásai szerint.

Lehetőségünk van a technikai létszám bővítésére a Fenntartó által engedélyezett közfoglalkoztatott takarítói, udvarosi állások betöltésére adott nevelési évben meghatározott időszakokra.

	Erdélyi püspök színhely épület	Kálvin téri Tagintézmény	Kassai utcai Tagintézmény	Összesen
óvodapedagógus	A létszámát az adott nevelési évben határozza meg a fenntartó a beíratott gyermeklétszámtól függően			
szakvizsgával rendelkező óvodapedagógus	5	13	3	21
több szakvizsgával rendelkező óvodapedagógus	-	1	2	3
szakvizsgák megnevezése/fő	közoktatás vezető 1 fő gyógytestnevelő 2 fő beszédfejlesztő 1 fő Gyermektánc az óvodában 1 fő	gyógytestnevelő 1 fő közoktatás vezető 3 fő fejlesztőpedagógus 4 fő tehetséggondozó 1 fő drámapedagógus 2 fő beszédfejlesztő 1 fő korszerű projekt szemléletű oktatás 1 fő	fejlesztőpedagógus 1 fő néptánc oktató 2 fő közoktatás vezető 1 fő báb 1 fő	23
tanítói diploma	1 fő	2 fő	-	3 fő
nevelőmunkát segítők/ dajkák	6	11	3	20
nevelőmunkát segítők/	2	4	1	7

pedagógiai asszisztens				
óvodatitkár	1	-	-	1
utazó pedagógus	gyógypedagógus, logopédus, szurdopedagógus, tiflopedagógus			
technikai dolgozó	ügyviteli munkatárs, takarító, karbantartó			

Pedagógus továbbképzések

A pedagógusok akkreditált továbbképzéseken való részvételét az elmúlt öt évben lásd a 4. számú mellékletben.

Az intézmény belső továbbképzési rendszere

- Az óvodai/tagóvoda/ közti, intézményeken átívelő szakmai munkacsoportok/ munkaközösségek tevékenysége, mint a szakmai szervezetfejlesztés meghatározó bázisa.
- Az elkövetkezendő években óvodapedagógusaink tervezett akkreditált továbbképzéseinek irányultságát – az érintettek igényeire is alapozottan – pedagógiai programunk cél és feladatrendszere az alábbi szempontok alapján határozzák meg pl.: A színvonalas kisgyermekkorai nevelés biztosítása minden gyermek számára, különösen a társadalmi-gazdasági szempontból hátrányos helyzetű, illetve a sajátos nevelési igénnyel rendelkező, ezen belül a fogyatékkal élő gyermekek részére.
- Az óvodai nevelés minőségfejlesztésének előmozdítása valamennyi kulcsszereplő, köztük a családok, a szakszolgálati, a szociális és az egészségügyi hálózatok bevonásával;
- Az óvodapedagógus, az óvodavezető, és a nevelő munkát segítő pedagógiai asszisztens, dajka, valamint a technikai személyzeti ellátottság javítása, a foglalkoztatottak szakmai felkészültségének fejlesztése;
- A dajkák szakmai kompetenciáinak fejlesztése a pedagógiai program tartalmának megfelelő ismeretekkel.
- Az óvodapedagógusok továbbképzéseinek egyéb színterei. Az OH által szervezett ingyenes akkreditált képzések. Kiemelten a tehetséggondozás, a felzárkóztatás, a hátránycsökkentés, a beilleszkedési nehézségek területeken.
- A szülők támogatása abban a szerepükben, hogy az első életévekben ők gyermekeik első számú nevelői, valamint az óvodapedagógusok arra való ösztönzése, hogy alakítsanak ki szoros együttműködést a szülőkkel, a családokkal és a különböző helyi közösségekkel

annak érdekében, hogy megismertessék velük a kisgyermekkorai nevelés és gondozás kínálta lehetőségeket és a kisgyermekkorai tanulás fontosságát.¹

Az óvoda tárgyi-dologi feltételei

A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságát figyelembe véve kell elhelyezni. Az óvoda egyidejűleg, biztosít megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, és teremt lehetőséget a szülők fogadására.

A csoportszobák barátságos berendezéseivel, pasztell színével nyugalmat és derűt biztosítanak a gyerekek számára. A csoportszobák más-más méretűek, felszerelési tárgyai folyamatosan újakra cserélődnek. Biztosítani tudjuk a sokszínű, változatos játék lehetőségét, egyéb párhuzamosan végezhető tevékenység lehetőségét, és az elkülönülést a kialakított kuckókban. A csoportszoba nem csak a tevékenységek színtere, hanem az étkezésé, a pihenésé és a mozgásé is.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez szükséges megfelelő speciális eszközökkel bővítjük a készletet.

A látássérült és hallássérült gyermekeknek biztosítjuk az akadálymentes közlekedés lehetőségét (falfelületek éleinek, üvegajtók felületének, oszlopoknak, lépcsők korlátjainak, első és utolsó lépcsőfokok éleinek élénksárga színnel való jelölése).

A speciális fejlesztésre alkalmas játékok, eszközök beszerzése minimális mértékben szükséges. A meglévő játékkollekció sok szempontból alkalmas az egyéni fejlesztésre.

Speciális eszközök egy részét az utazó gyógypedagógus javaslati alapján fogjuk beszerezni, illetve az egyéni foglalkozás keretében használt eszközök a gyógypedagógus saját munkaeszköze.

Az óvodaépületekben megfelelő munkakörnyezetet tudunk biztosítani az óvodai munkatársaknak (felnőtt öltöző, mosdó és WC, tusoló, nevelői szoba). A szülők fogadására, megbeszélésre mindenütt a nevelői szobát, irodát, fejlesztő szobát tudjuk e célra használni.

Az óvodák nagy, tágas udvarát különböző jellegű talajfelület borítja, ami lehetővé teszi a változatos tevékenységet. Az árnyékolást fák és napernyők biztosítják.

A gyermekek szabad mozgását, edzését, változatos tevékenységét megfelelő méretű,

---

¹363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet Alapelvek az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról; 2011. évi CXCV. törvény 62.§ (4) A továbbképzési kötelezettség teljesítése szempontjából a külön jogszabályban meghatározottakon kívül csak olyan továbbképzés vehető figyelembe, amelynek programját a hivatal jóváhagyta és a program alkalmazására engedélyt adott. A pedagógus-továbbképzések nyilvántartását és ellenőrzését a hivatal látja el.

folyamatosan karbantartott felszerelési tárgyak, udvari mászóókák, hinták műfüves pálya, mezítlábas sétányok szolgálják.

Ezek jó része beépített mozgásfejlesztő eszköz, de jól használhatók a mobilizálható tornaszerek is. A meglévő homokozók, a szerepjátékok kellékei, a labdák, mind növelik a gyermekek játékkedvét, és változatos játéktevékenységre serkentik őket. Az udvari játékok, mászóókák felújítását, cseréjét EU szabványnak és az amortizációnak megfelelően tervezzük. Az egybefüggő játszóterület, amely nem, vagy csak részben van elhatárolva, lehetőséget biztosít a baráti és testvérkapcsolatok szorosabbá válásához.

Az óvodai élet megszervezésének elvei

A teljes jegyzéket lásd a 3.sz. mellékletben²

Az óvodának a program céljaihoz rendelt eszközrendszere

Az óvodában ugyan igen sok játékeszköz található, mégis a személyiséget leginkább fejlesztő szerepjátékokhoz, gondolkodást és anyanyelvet, nyelvi képességet fejlesztő játékokra még szükség van. A mozgásos és gyógy testnevelő játékokhoz is kiegészítőkre van szükség.

A mesekönyvek bővítése mellett a legszebb magyar népmesék, DVD, diafilmen való megjelenítésére is módot kell találni.

A hiányzó felszereléseket a költségvetési lehetőségek figyelembe vételével folyamatosan szerezzük be. Különösen a HHH gyermekek fejlesztéséhez szükséges különleges fejlesztő eszközöket kívánunk használni. Erre pályázati lehetőségeket kell kihasználni.

Eszköz beszerzésünk során figyelembe vesszük 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 2. számú melléklete alapján foglaltakat.

Egyéb tárgyi-dologi eszközök bemutatása

Az óvoda az Önkormányzat által biztosított pénzügyi keretből gazdálkodik.

Gazdálkodási jogköre: részben önálló gazdálkodó, önálló bérgazdálkodó.

Az állami normatív támogatás és az Önkormányzat által biztosított kereten kívül az óvodának egyéb anyagi forrásai is vannak (Alapítvány, Szülői Szervezet, támogatók és pályázati összegek).

---

² 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról; 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet IV.

Jövőképünk, küldetésnyilatkozat

„Nem elég azt mondani: Megteszek minden tőlem telhetőt.

Amire szükség van, azt színvonalasan meg kell csinálni.”

Churchill

Az óvodánk feladatának tekinti esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítését.

Ennek érdekében fontosnak tartja:

- a nevelőtestület átfogó, intézményre szabott, belső intézményi innovációt támogató és komplex (kiemelten pedagógiai) fejlesztési programokba való bekapcsolódását,
- helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések kialakítását, működtetését, fenntartását a kitűzött célok elérése érdekében,
- az óvoda befogadó nevelését erősítő, deszegregációs célú fejlesztése érdekében oktatásszervezési intézkedési tervek fejlesztésének kidolgozását,
- a minőségi nevelés nyújtásához szükséges komplex fejlesztést, valamint a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességének elősegítését, az egyenlő esélyek megteremtését.

Szeretnénk, ha óvodánk a megértés, az egymás iránti türelem, elfogadás, szeretet, vidámságot adó béke szigete lenne, ahová a gyerekek örömmel és boldogan, önfelédten érkeznek és sok érdekes játékkal tölthetik a mindennapjaikat.

Óvodánk minden munkatársa arra törekszik, hogy partnereink igényeinek a fenntartó által biztosított feltételek mellett, minél szélesebb körben, hatékonyan megfeleljünk.

Hangsúlyozzuk a gyermekek testi, lelki gondozását, az érzelmi biztonság megteremtését és a szocializáció minél teljesebb kibontakozását.

A társadalmi elvárásoknak megfelelően elősegítjük a gyermekek szocializálódását, így képessé válnak arra, hogy a családi környezetén túl hasonló korú társaikkal és más felnőttekkel is együtt éljenek.

Fontosnak érezzük, hogy megfelelő magatartásformákat alapozzunk meg. Ahhoz, hogy a gyermekek jól eligazodjanak környezetükben, a családdal együtt nevelve, minél kedvezőbb feltételek között megtanítjuk őket életkoruknak megfelelően kommunikálni, együttműködni.

A gyermekek optimális személyiség fejlődését kívánjuk elérni saját képességeik és fejlődési

ütemük figyelembevételével.

Az óvodapedagógusok rendelkezzenek inkluzív (befogadó) szemlélettel, teremtsék meg az integrálás (együttnevelés) lehetőségét. Az integrációs folyamatban a különböző képességekkel rendelkező gyerekeket differenciálás módszereinek felhasználásával, egyénekhez igazítottan segítsék, támogassák, fejlesszék. Valósítsák meg a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességének elősegítését, az egyenlő esélyek megteremtését. Legyenek kreatívak, jókedvűek, szakmailag kiválóak, együttműködő, mindig megújulni képes óvodapedagógusok és szakképzett nevelőmunkát segítők az óvodában.

Fontosnak tartjuk a nevelőtestület átfogó, intézményre szabott, belső intézményi innovációt támogató és komplex (kiemelten pedagógiai) fejlesztési programokba való bekapcsolódását. Szeretnénk, ha a szülők azonosulnának és elfogadnák céljainkat, és támogatnának bennünket nevelő-oktató munkánkban.³

---

³ EFOP-3.1.5-16-2016-00001 tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása című Projekt Megvalósíthatósági Tanulmány

Óvodakép, gyermekkép

*„Minél több szeretet és jószág sugárzik
belőled, annál több áramlik rád vissza.”*

Sigmund Freud

Óvodakép gyermekkép

Fő törekvésünk, hogy a gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, megtanuljanak figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát. Azon dolgozunk, hogy e feladat sikerességéhez szükséges feltételeket folyamatosan javítsuk, a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítását követő, célzott és személyre szabott beavatkozások megvalósításával. Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, ezért a helyi köznevelési intézmények hálózatos kapcsolódásának, külső és helyi kapcsolatainak erősítésére, tovább építésére, helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések fejlesztésére

törekszünk.

Hisszük, csak közös együttneveléssel tudjuk formálni, alakítani a gyermekeket annak érdekében, hogy biztosan eligazodjanak majd a világban. Munkatársaink széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez. A pedagógiai programunk részeként egészségfejlesztési program keretében a gyermekeinket személyiségük sokoldalú fejlesztésével, egészséges életmódra való nevelésével, korszerű ismeretek és a környezettudatos szemlélet közvetítésével, versenyképes tudást nyújtva felkészítjük az eredményes további tanulmányokra. A tanulásban, neveltségben lemaradó gyermekeknél a lemaradás, lemorzsolódás okait azonosítjuk, egyéni fejlődési tervet biztosítunk, eredményeinket mérjük és értékeljük. Munkánkban az e pedagógiai programban meghatározott módszerek mentén az óvodapedagógusok változatos, egyénre szabott módszerekkel végzik nevelőmunkájukat.

Óvodánk esztétikus, melegséget sugárzó, biztonságos környezetével, az itt dolgozók szeretetteljes elfogadó és befogadó neveléssel veszik körül az ide járó gyermekeket. Biztosítjuk az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Elsősorban a szabad játék és a mozgás sajátos eszközeivel készítjük fel a gyermekeket az életre. A gyermekek és a szülők kívánságát és elégedettségét mérlegelve, a gyermekek érdekeit figyelembe véve alakítjuk az óvodai életet, melyhez a nevelők hivatásszeretete, a gyermekek és szülők tisztelete, egymás

értékeinek megbecsülése párosul.

Az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Az óvoda egyszeri és megismételhetetlen hely, ahol minden nap „varázslat” történik mások és a magunk örömére. A gyermekek és a felnőttek egymásra hatva alakítják, formálják azt.

Fontosnak tartjuk, hogy segítsük a különböző közösségek kialakulását, fejlődését, ezzel összhangban biztosítjuk az önmegvalósítás feltételeit. Védettséget, örömet nyújtó óvodai közösségben alakítjuk ki és fejlesztjük azokat a képességeket, készségeket, amelyek lehetővé teszik, hogy a gyermek sikeres emberré váljon. Közvetetten segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.

Valljuk, hogy az aktív, egészséges életmód igényét óvodáskorban kell megalapozni. Tudatosan építünk a gyermekek aktivitására, utánzására. A kisgyermek személyiségének kibontakozásához olyan bizalmat, biztonságot, megértést és toleranciát sugárzó légkört, feltételeket teremtünk, ahol megismerheti önmagát, felfedezheti a világot, kielégítheti szükségleteit. Egyéniségüket tiszteletben tartva törekszünk arra, hogy az ismeretek befogadására nyitottak legyenek, egyéni, differenciált nevelésünk, fejlesztő munkánk eredményeként sikeresen felkészüljenek az egész életen át tartó tanulásra.

Gyermek-, játék-, és személyközpontúnak valljuk magunkat, mert tevékenykedtető, személyiségfejlesztő nevelésünk tiszteletben tartja a gyermek egyéni sajátosságait, eltérő fejlődési ütemét. Ennek megfelelően olyan életteret biztosítunk számukra, ahol mindegyikük szükségletei szerint valósíthatja meg vágyait, megélheti álmait elsősorban a játékokon keresztül.

A gyermekekben olyan készségeket, képességeket fejlesztünk, melyekkel képessé teszi arra, hogy alkalmazkodjon a mai kor társadalmi elvárásaihoz.

„Nem elég a tojás falát áttörni, meg is kell tanulni repülni!” (közmondás)

- ☺ Az óvodába lépő kis ember egyéni személyiséggel rendelkező, egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre.
- ☺ Életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.
- ☺ Fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.
- ☺ Az óvodai dolgozók által közvetített minta alapján, a gyermek képessé válik arra, hogy

befogadó, elfogadó toleráns magatartást tanúsítson másik társával szemben, kerülve az előítéleteket.

- ☺ Szívesen járnak óvodába, jól érzik magukat a gyermekközösségben.
- ☺ Mindenekelőtt elfogadásra, bizalomra és szeretetre vágyik.
- ☺ Önálló vágyakkal, képességekkel és ismeretekkel rendelkezik.
- ☺ Állandó változásban, fejlődésben van, elsősorban érzékszervei, és tevékenységei révén kezdi birtokba venni saját magát és a környező világot. Sikeres és sikertelen próbálkozásai révén megtanul benne eligazodni.
- ☺ A kisgyermeket könnyű rávenni a tanulásra, hiszen nagyfokú hajlama van az utánzásra. A jól megválasztott pedagógiai ráhatások segítségével, fejlődnek képességei, érzelmei, kapcsolatai.
- ☺ Kialakul erkölcsi, esztétikai értékrendszere. Aktív, öntudatos, kellő szociális érzékenységgel rendelkezik, így megtalálja helyét a világban.
- ☺ Fontosak számára azok az emberek, akiket szeret, átéli mások érzéseit. Megérti és próbálja elfogadni a másságot.
- ☺ Az ingergazdag, sok érzékszervet igénybe vevő környezet előhívja belső aktivitását. Nagyon fontos, hogy elég ideje legyen arra, hogy a saját tempója szerint tudja felfedezni a világot, feldolgozni a tapasztalataiból származó élményeket.
- ☺ Szívesen vesz részt közös tevékenységekben.
- ☺ Szeret játszani, mozogni.
- ☺ Elfogadja a közösség szabályait, értékrendjét, képes azokat megtartani.
- ☺ Tiszteli szüleit, az óvodapedagógusokat, dajkákat, bizalommal fordul hozzájuk.
- ☺ Bátran, egészséges önbizalommal, jól kommunikál, érzelmeit képes verbális és nonverbális módon is kifejezni. Érdeklődő, sok – sok tapasztalattal felvértezett.
- ☺ Szereti a természetet, és a lehetőségeinek megfelelően óvja is azt.
- ☺ Magatartás és viselkedéskultúrája korának megfelelően fejlett, udvarias, illemtudó. ⁴

---

⁴ 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 6.§ (2) a); 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet I.1.; 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet II. 1-2.K; EFOP-3.1.5-16-2016-00001 tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása című Projekt Megvalósíthatósági Tanulmány

Az óvoda nevelési alapelvei

Óvodánkban folyó nevelésnek a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia; az egyenlő hozzáférés biztosításával

Az óvodába járó gyermeket gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

A gyermekek nevelése elsősorban a család feladata, joga és kötelessége, s ebben a folyamatban az óvoda a tőle telhető maximális kiegészítő szerepet kell, hogy vállalja.

A megismerő funkciók vagy a viselkedésfejlődés tartós és súlyos rendellenessége, illetve a megismerő funkciók vagy a viselkedésfejlődés súlyos rendellenességével küzdő, a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése-oktatása (továbbiakban: sajátos nevelési igényű gyermekek), különleges gondozása, személyiségfejlesztése.

Az inkluzív /befogadó nevelés a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (SNI, látássérült, hallássérült, HH, HHH, BTM-N) ellátásával az esélyegyenlőség, a társadalmi szemléletváltozás elősegítése. A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek differenciált fejlesztésével, speciális terápiák, módszerek alkalmazásával ezeknek az óvodásoknak optimális személyiségfejlesztése valósul meg.

Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést.

A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó és migráns gyermekek óvodai nevelésében támogatjuk a kisebbségi önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Az alapelvek figyelembe vételével a Pedagógiai Programunk megvalósítása során kiemelten kívánunk foglalkozni:

- A játéktevékenység sokszínűségével, mint a gyermek személyiségének kibontakoztatásának egyik eszközével.
- Az élmény – fantázia - játék egységének megteremtésével.
- Az anyanyelvi nevelés területén a tiszta, érthető, tagolt beszéd kialakításával, a drámapedagógia, a bábozás adta lehetőségek kihasználásával, a folyamatos beszéd kialakításával.
- A környezet megismerésére, megóvásával kapcsolatos tennivalókra való

figyelemfelhívással, az értékekre érzékeny gyermekek (felnőttek) nevelésével.

- Az identitás megőrzését, ápolását, átörökítését a néphagyományok megismerésével, az etnikai kisebbségek igényeit és sajátosságait figyelembe véve.
- A szülői igények alapján kívánunk lehetőséget biztosítani idegen nyelv (angol, német) tanulására, más népek kultúrájának, nyelvének megismerésére.
- Magatartásában, viselkedésében, szokásaiban fejlett, az iskolai életmódra képes gyermekek nevelésével.

A családi nevelés és az óvodai élet összhangjának, egymást segítő tevékenységének kiemelten fontos szerepet szánunk az óvodán belüli egységes nevelési elvek megvalósulásával a nyugodt, kiszámítható környezet biztosításával mind a gyermekek, mind a felnőttek számára.

Az óvoda alapvető nevelési céljai és feladatai

Céljaink:

- A 3 - 7 éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének, érési jellemzőinek szem előtt tartásával sokoldalú, harmonikus személyiség fejlesztése.
- A gyermeki személyiséget tisztelet, megbecsülés, elfogadás és bizalom övezi.
- Gyermekközpontú nevelés megvalósítása, tevékenységre ösztönző, élményeket nyújtó környezet biztosítása.
- A családi nevelésre alapozva, szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó óvodai légkör megteremtésével a különböző szociális környezetből érkező gyermekek minél teljesebb személyiségfejlődésének elősegítése.
- Környezetében jól eligazodó, jó kapcsolatteremtő képességekkel rendelkező, a tanulásra alkalmassá váló gyermekek nevelése.
- Pozitív énkép, szociális érzékenység és reális éntudat kialakítása, az egymás és a felnőttek tiszteletére, a másság elfogadására nevelés.
- Kiemelt célunk, a nevelés-oktatás eszközeivel a társadalmi leszakadás megakadályozása és a tehetséggondozás.
- A szülők támogató magatartásának megnyerése annak érdekében, hogy segítsék elő gyermekük közösségbe történő beilleszkedését, az óvoda rendjének, a közösségi élet magatartási szabályainak elsajátítását.
- A gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása, Madárbarát óvoda, Zöld óvoda címek megtartása.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (SNI, beilleszkedési, tanulási nehézséggel küzdő, a tehetséges, a HH és HHH) megsegítése.
- A sajátos nevelési igényű gyermek közül az a különleges bánásmódot igénylő ellátása, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján érzékszervi fogyatékossgal küzd.
- A differenciálás talaján folyó egyéni kibontakoztatás és fejlesztés megvalósítása.
- A migráns családok gyermekeinek interkulturális nevelése. Szervezetépítés, szervezetfejlesztés a befogadó intézménnyé válás érdekében.
- A gyermekekkel való foglalkozások megszervezése a partnerek igényeit figyelembe véve oly módon, hogy az óvoda eleget tudjon tenni a neveléssel és a gyermekek napközbeni

ellátásával összefüggő feladatoknak.

- Az óvodások életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének figyelembevételével egészséges, harmonikus autonóm személyiség kibontakoztatása, hátrányok csökkentése ideértve a kiemelt figyelmet igénylőgyermek ellátását is.
- Testi, lelki, szellemi és szociális szükségleteinek kielégítésével az élethez való alkalmazkodás és a különböző közösségekbe való beilleszkedés segítése.
- Kiemelt célunk a környezetismereti nevelés, mely óvodai nevelésünk egészét, mindennapi tevékenységünket átszövő természetszeretetre, annak védelmére nevelés.
- Egy önmagával és környezetével harmóniában élő személyiség kibontakoztatása.

Feladataink:

- Megteremtjük az egészséget megőrző, a helyes életvitelt modelláló, érzelmi intelligenciát fejlesztő, anyanyelvi, értelmi fejlődést biztosító óvodai környezetet.
- Komplex személyiségfejlesztés keretében alapozzuk a gyermekek alapképességeit és kompetenciáit.
- Teret adunk a kreatív képességek, az egyéni erősségek bontakoztatására, lehetőséget a hiányosságok pótlására.
- Befogadjuk, és állapotukhoz illeszkedően fejlesztjük az SNI - s gyermeket, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján érzékszervi (nagyothalló), fogyatékossgal küzdő, a különleges ellátásra jogosult gyermekeket, a migráns családok gyermekeit.
- Tevékenységben és élményekben gazdag óvodai élet szervezése, mely keretein belül a gyermekek pozitív megerősítést kapnak.
- Az anyanyelvi, kommunikációs, értelmi képességek és a kreativitás fejlesztése a gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak figyelembevételével, eltérő fejlődési ütemükhöz igazodva, játékos, cselekvéses, tapasztalatokra, élményekre épülő tanulás keretein belül.
- A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek esetében a szokások, a viselkedéskultúra és képességbeli elmaradás kompenzálása az egész napos óvodai ellátás keretében.
- A szülők fokozott bevonása az óvodai életbe, a gyermek fejlesztésébe.
- Az intézmény óvodapedagógusainak folyamatos képzése az egyéni differenciált személyiségfejlesztés megvalósításához, esélyegyenlőség biztosításához, a sajátos nevelési igényű gyermekek szakszerű ellátásához. A megszerzett kompetenciák alkalmazása. Az óvodapedagógusok egymás közötti, ill. szakemberekkel történő konzultációs lehetőségének rendszeres szervezése.

- A kompetenciák fejlődését segítő mentorhálózat létrehozása intézményen belül.
- Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek ellátása (I. típusú diabéteszes gyerekek óvodai ellátása)

Az óvodai nevelés alapvető keretei

Egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmód, életvitel igényének alakítását kiemelt jelentőségű feladatként kezeljük, mert az óvodáskor az erőteljes testi fejlődés és a szokások megalapozásának szakasza.

Célunk:

- a gyermekek gondozása, testi fejlődésének elősegítése,
- az egészséges, aktív életmód igényeinek megalapozása,
- a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekeknél az egészséges életmód igényének felkeltése, megszilárdítása,
- a mentálhigiénés feladatok ellátása,
- balesetek megelőzése.

Feladatunk:

- gondozási, egészségvédelmi szokások alakítása,
- a mozgásigény, testi szükséglet igényeinek kielégítése,
- harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- a testi képességek fejlődésének elősegítése,
- a gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése,
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só-, telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása,
- a gyerekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése,
- megfelelő szakemberek bevonásával, a szülőkkel, óvodapedagógussal együttműködve, speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, nevelési feladatok ellátása,
- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása érdekében megfelelő szakemberek bevonása, együttnevelésre törekvés,

- a környezetvédelemhez és megóvásához illetve a környezettudatos magatartást megalapozásához kapcsolódó szokások alakítása.

Az óvodában az életritmus, a gondozás, táplálkozás, a testápolás, öltözködés, mozgás, edzés, pihenés megszervezésével biztosítjuk a megfelelő életmódot.

Az életkornak megfelelő napi életritmus kialakításakor figyelembe vesszük a családok életritmusát, és szükség szerint igyekszünk azt pozitívan befolyásolni. A tevékenységeket oldott, kellemes légkörben végezzük, az egyéni bánásmód elvét alkalmazzuk.

A gyermekek testi komfortérzetének kielégítését bensőséges gondozási feladatok teljesítésével, türelmes és megértő, támogató segítségnyújtással biztosítjuk.

A növekedés, fejlődés egyik legfontosabb feltétele a táplálkozás. Óvodánk az ételt készen kapja, de az étrend kialakításánál figyelembe vesszük észrevételeinket, javaslatainkat. Preferáljuk a vitaminban gazdag zöldségeket, gyümölcsöket nyers formában is. Modellt szeretnénk nyújtani a családoknak a korszerű táplálkozás kialakításához. Az étkezések közösen, vagy folyamatosan történnek a csoportszokás -, szabályrendszeréhez igazodva. Az önálló étkezés, önkiszolgálás szokásainak alakítását fokozatosan végezzük, elegendő időt hagyunk a gyermekeknek a tevékenységekre. Az étkezésekhez kulturált környezetet, megfelelő eszközöket biztosítunk, derűs, nyugodt légkört teremtünk. Az étel elfogyasztására sosem kényszerítjük a gyermekeket, igyekszünk elérni, hogy mindent megkóstoljanak. Biztosítjuk, hogy a nap bármely szakában ihassanak. Ennek megszervezési módját a csoportok szokás- és szabályrendszere tartalmazza.

Szeretnénk elérni, hogy a gyermekek igényesek legyenek testük, ruházatuk tisztaságára, rendezettségére. A testápolás a gyermekekkel való legbensőségesebb kapcsolatot igényli tőlünk. Törekszünk a családi és az óvodai gondozási szokások összehangolására. Az egyéni sajátosságoknak és a gyermekek eltérő fejlettségének megfelelően nyújtunk segítséget, de az óvodába lépéstől kezdve ösztönözzük az önálló testápolást. Megteremtjük a feltételeket a kézmosáshoz, WC-használatához, fogmosáshoz, fésülködéshez, az orr tisztántartásához. Minden gyermeknek saját jellel ellátott törölközője van. Kellő intimitást biztosítunk a WC- használatához.

A megfelelő öltözék nagyon fontos a gyermekek számára. Igyekszünk elérni, hogy az praktikus, kényelmes és az időjárásnak megfelelő legyen. Az óvodaépületben a gyermekek cipőt váltanak. Erre a célra szobacipőt vagy szandált tartunk alkalmasnak. A gyermekek az óvodában papucsot nem használhatnak.

A gyermekek életeleme a mozgás. A mindennapi szabad mozgás biztosítását nagyon fontosnak tartjuk. Rövidebb sétákat és hosszabb kirándulásokat is szervezünk a mozgásigény kielégítésére,

közös élmények biztosítására.

Az egészség megőrzéséhez szükség van az ellenálló képesség fokozására, a szervezet edzésére. Az időjárás viszonyoktól függően rendszeresen tartózkodunk a szabadban. A levegőzés rossz idő esetén nyitott ablaknál, mozgásos játékok szervezésével történik a csoportszobában.

Az óvodaépületek adottságaitól függően, minden évszakban minél több időt a szabadban töltjük. Lehetőséget biztosítunk a rendszeres futásra. A szülők igényeit figyelembe véve megszervezzük az uszodai vízhez szoktatást. A napfürdőzésre az időjárás és a sugárzási viszonyokhoz alkalmazkodva teremtünk lehetőséget. Télen, megfelelő feltételek esetén szánkózást szervezünk. Igyekszünk minél több olyan eszközt beszerezni, amivel a napi 10 – 30 perces intenzív mozgás lehetővé válik (labda, roller, bicikli, stb.).

A gyermekek egészséges fejlődésének másik fontos feltétele a mozgás és pihenés megfelelő arányának biztosítása. A gyermekek alvásigényének egy részét az óvoda elégíti ki. A nyugodt pihenéshez szükséges jó légkört alapos szellőztetéssel és folyamatos levegőcserével biztosítjuk. A gyermekek a kényelmes pihenéshez pizsamába öltöznek át. A jó közérzetet megfelelő méretű fektetőkkal, meleget biztosító takarókkal érjük el. A külső ingerek /zaj, fény/ csökkentésével megteremtjük a nyugodt pihenés feltételeit.

Elalvás előtt minden nap mesét mondunk, vagy altatót dúdolunk a gyermekeknek. Egészségvédelmi szempontból fontos, hogy a fektetők legalább 20-30 cm távolságra legyenek egymástól. A pihenéshez a gyermekek magukhoz vehetik otthonról hozott kedves játékukat, személyes tárgyait, vagy választhatnak a csoportszoba játékaik közül. A gyermekeknek különböző az alvásigénye, ezért lehetővé tesszük, hogy a nem alvók a körülményeknek megfelelően, csendben pihenhessenek.

A személyiség fejlesztéséhez egészséges, biztonságos környezetre van szükség. Az óvoda épületeiben és udvarain betartjuk a közegészségügyi előírásokat. A dajkák rendszeresen takarítanak, elvégzik a szükséges fertőtlenítést. Megteremtjük a személyi tisztálkodás feltételeit mind a gyermekek, mind az óvoda dolgozói számára. Az óvodához tartozó udvarok munkaegészségügyi és balesetmegelőző előírásainak megtartásával védjük a gyermekek egészségét, testi épségét.

Az egészséges életmódra nevelés kiemelt feladatunk, melyet a jó gyakorlatunkban foglaltunk össze.

Tartalmazza:

- az egészséget támogató és balesetmentes környezet létrehozását,

- a tápláló ételek biztosítását (diéta biztosítása, vitaminnapok szervezése, dietetikus által összeállított étrend),
- a mozgás és rendszeres testedzés megkedveltetését,
- az egyéni egészségvédő készségek kialakítását,
- a káros függőséghez vezető szokások megelőzését,
- az egészségügyi ellátás, egészség – gondozás szélesítését,
- az egészségnevelés hatékony módszerének alkalmazását,
- a szocializációt, a beilleszkedés segítségét,
- speciális lehetőségeink felhasználását (sószoba, gyógytestnevelés, lábtorna, úszás, preventív tornagyakorlatok, mozgásfejlesztő programok és mentálhigiénés játékok).

Az óvodai egészségnevelést közvetlenül az egészségügyi szakszolgálat (védőnő), és a speciális, korrekciós feladatokat ellátó személyek (logopédus, pszichológus, gyógytestnevelő, gyógypedagógus, szurdopedagógus, tiflopedagógus) segítik. Az óvoda vezetője biztosítja és megszervezi a védőnői látogatások zavartalan lebonyolítását.

Az egészség projekt keretében a szülők egészségkultúrájának emelésére egészségvédő előadásokat, tanácsadást szervezünk.

Az óvodavezető elvégezteti az óvodapedagógusok, dajkák kötelező szűrővizsgálatát, a biztonsági szemléket az előírásoknak megfelelően.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:

- ☺ Kialakul belső igényük a tisztálkodásra, szükségleteik kielégítésére, a tevékenységeket önállóan is tudják végezni.
- ☺ Vigyáznak a mosdó rendjére, a tisztálkodási eszközöket használják, a helyére teszik.
- ☺ A papír zsebkendőt önállóan használják, használat után a szemetesbe dobják.
- ☺ Étkezés közben kulturáltan viselkednek. Helyesen használják az evőeszközöket.
- ☺ Önállóan öltözködnek, vetkőznek, ha kell, segítséget kérnek.
- ☺ Ruhájukat ki, begombolják, összehajtogatva teszik a helyére.
- ☺ Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára.
- ☺ Nem szemetelnek.
- ☺ Igénnyé válik a rendezettség, tisztaság, ápoltság.
- ☺ Szívesen mozognak a szabadban, évszaktól függetlenül.
- ☺ Ismerik és betartják a balesetvédelmi magatartásformákat.
- ☺ Kialakul a környezettudatos magatartás iránti igényük.

Érzelmi, erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés biztosítása

A gyermekek a családon kívül is igénylik az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, otthonos, derűs kiegyensúlyozott, megértő légkört, környezetet.

Törekszünk arra, hogy az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket. Az óvodapedagógus – gyermek, gyermek – dajka, gyermek – gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze. Az óvoda egyszerre segíti a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, és teret enged, az önkifejező törekvéseinek. Lehetőséget teremtünk arra, hogy a gyermek kielégítthesse természetes, társas szükségleteit, a különbözőségek elfogadására, tiszteletére neveljük.

Az óvodai élet szervezésével segítjük a gyermek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának fejlődését, a szokás és normarendszer megalapozását.

A gyermeki nyitottságra építve elősegítjük, hogy a gyermek rá tudjon csodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt. A gyermek ismerje a szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, sajátos nevelési igényű, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, konduktor) közreműködésével.

Óvodánk csatlakozott a Jobb Veled a Világ Alapítvány által elindított Boldogságóra programba, azzal a céllal, hogy a pozitív pszichológiai kutatások által is bizonyítottan működő módszereit beépítve az óvodai gyakorlatba boldogabb, kiegyensúlyozottabb életre nevelje a gyerekeket. A Boldogságóra program sikeresen alkalmazható a hagyományos tudásátadás kiegészítésére, a szociális kompetenciák fejlesztésére és harmonizálására. Elméleti és gyakorlati feladatai fejlesztik a pedagógusok és a gyerekek érzelmi intelligenciáját, kreativitását, önbizalmát, a kitartást és a pozitív gondolkodását, fokozzák a koncentrációs képességet valamint lehetőséget ad a szülők bevonására is.

Célunk:

- A gyermekek egyéni érdekeinek érvényesítése mellett tanuljanak meg közösségben élni, beilleszkedni társaikhoz, a közösség normáihoz alkalmazkodni.

- Erkölcsi, akarati tulajdonságok kialakítása, erősítése, fejlesztése az óvodapedagógus és a dajka példaadásával és helyzetteremtésével.
- A különbségek elfogadására, tiszteletére nevelés.
- A szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása, az önazonosság megőrzése, átörökítésének biztosítása.
- Szokás - és szabályrendszer megalapozása.
- A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása
- Kísérletképpen bekapcsolódtunk a Boldogság ovi programba. A program célja: Legyen mindig nyitva a szívünk a szeretetre.
- Esélyteremtés más kultúrából érkező gyermekek elfogadása, segítése.
- A kiemelkedő képességű gyermekek igényeit figyelembe vevő tevékenységek által történő személyiségkibontakoztatás.
- A gyermeki nyitottságra építve hozzásegítjük a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Feladatunk:

- Nyugodt, derűs, barátságos légkör kialakítása és folyamatos biztosítása.
- A szociális tanulás szervezett, tudatos és spontán lehetőségeinek kihasználásával a gyermekek közösségi magatartásának, társas kapcsolatainak, együttműködésének fejlesztése, udvarias viselkedés kialakítása.
- Inkluzív szemlélettel a különbségek elfogadásának segítése.
- A gyermeki személyiség tiszteletben tartása, önálló véleményalkotásának és döntésfejlődésének támogatása.
- Az udvariassági beszédformák megismertetése, alkalmazásának fegyelemmel kísérése.
- A csoport normáinak kialakítása, elfogadtatása,
- A személyközi (interperszonális) kapcsolatok kialakításához szükséges készségek,

képességek alakítása. Társas kapcsolatok formálásának segítése, mélyítése.

- A tehetséges gyermekek kibontakoztatásának támogatása.
- A lassabban fejlődő, halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkóztatása.
- A migráns gyermekek beilleszkedésének segítése.
- A családdal való szoros együttműködésre törekvés, a kapcsolattartási formákon keresztül.
- Környezettudatos viselkedés alakítása.
- Hagyományok ápolása.
- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Közösségbe befogadás, beszoktatás

Az óvodáskorú gyermeket érzelmei vezérik. Többségük igen nehezen viseli el az anyától való elválást. Ezért az óvodában derűs, szeretetteljes légkört alakítunk ki, megértő, türelmes gondoskodással vesszük körül a gyermekeket. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a szülők előzetesen megismerkedhessenek az óvodával, az óvodapedagógusokkal, dajkával. Mindig a gyermek és a szülő körülményeinek figyelembe vételével történik a beszoktatás. Igyekszünk elérni, hogy fokozatos legyen és a szülő jelenlétében kezdődjön el. Eleinte kevés időt töltsön el a kisgyermek édesanyjától távol, lehetőleg csak egy - két hét után vegyen részt a délutáni pihenésben.

Az óvodapedagógus, pedagógiai asszisztens, dajka segítik a beszoktatást. A beszoktatás időszaka több törődést igényel az óvodapedagógustól és a dajkától, ezért az óvodapedagógusok rugalmas munkaidő szervezéssel látják el feladataikat.

A beíratáskor lehetőség szerint figyelembe vesszük a szülői igényeket, hogy a kialakult ismeretségi, baráti kapcsolatok alapján kikkel szeretnék egy csoportba járatni gyermeküket.

A szülőknek lehetőséget adunk arra, hogy megismerjék a Pedagógiai Programot.

Rövidített kiadványunkból tájékozódhatnak az óvoda elvárásairól, a szülők jogairól, az intézmény céljairól, feladatairól, amit a beíratáskor kézhez kapnak a szülők.

A bölcsödéből jött gyermekeknek is új az óvodai környezet, a szokásrendszer, ezért fokozatosan közelítjük azt az óvodaihoz.

A délutáni pihenésnél különös gyengédséggel foglalkozunk a gyermekekkel. Magukkal hozhatják kedves játékukat, az alvásnál megszokott tárgyaikat. A cumizásról nagy türelemmel és gyengédséggel szoktatjuk le őket, minden esetben kérjük a szülő segítségét is. Mindennap mesével, altatódallal térnek pihenni, minden gyermek igényelheti az óvodapedagógus egyéni törődését, közelségét. A gyermeket és a szülőt támogató környezet vegye körül. A csoportszobákat a mozgás- és tevékenység igényeknek megfelelően rendezzük be úgy, hogy a gyermekeknek lehetőségük legyen az elkülönülésre, nyugalomra is. A gyermekek saját helyük, holmijuk megkülönböztetésére jelet kapnak.

A csoport szokás és szabályrendszere tartalmazza az elfogadott normákat, magatartási, viselkedési szokásokat. Célunk a csoporton belüli demokratikus partnerviszony kialakítása, ahol figyelembe vesszük egymás jogos kívánságait, igényeit, de elvárjuk a szokások, szabályok betartását.

A jó óvodai gyermekközösség a tevékenységek rendszerén keresztül alakítható ki. A társas kapcsolatokat az együtt játszás, a közös munka, a közösen szerzett élmények, a változatos, sokszínű tevékenykedtetés révén fejlesztjük. A közös élmények biztosítják a gyermekek közötti

együttműködés, az egymásra figyelés, együttérzés és önzetlenség képességének kialakulását. Megtanulják a kialakult viták kulturált elintézési módját, tudják életkoruknak megfelelően kezelni a konfliktusokat. Az aktív, tevékeny óvodai élethez elengedhetetlenek a szabályok. A szabályok betartatása azonban nem öncélúak, hanem a tevékenységnek megfelelő magatartást jelentik. Megtanítjuk a gyermekeket a tevékenységek közben halk beszédre, és a kulturált étkezés szabályaira. A mentálhigiénés játékok segítségével formálni kívánjuk a közösséget és az egyes gyermeket.

Minden óvodapedagógus a csoport szokás és szabályrendszerében határozza meg az alapvető szabályokat, amik azután minden körülmény között, minden gyermekre érvényesek. Igyekszünk úgy megszervezni a csoport mindennapi életét, hogy a gyermekek ne ütközzenek állandó tilalmakba, de az alapvető normákat tanulják meg.

Törekszünk arra, hogy óvodaépületenként egységes elvek szerinti elvárások, szemlélet alakuljon ki a csoportok szokás- és szabályrendszerében, a hagyományok ápolásában. Így tudjuk biztosítani az óvodaépületek és a csoportok közötti átjárhatóságot, az óvodához való pozitív érzelmi viszony erősödését, a szabadidős tevékenységek szervezésének sikerét, ami által erősödik az intézményi közösség együttműködése a kedvezőbb egyéni arculat kiteljesedése mellett.

Az óvodai hagyományokon kívül minden csoportnak vannak kisebb ünnepei, hagyományai. Ezeket nagyon körültekintően szervezzük meg, mert sok kisgyermeknek csak az óvodában van lehetősége átélni az ajándékozás, az egymásra figyelő, szeretetteljes légkör örömét.

Ahhoz, hogy a gyermekek jól érezzék magukat az óvodában, jó kapcsolatot kell teremteni a szülőkkel, hogy kellő bizalom alakuljon ki a család és az óvoda között. A szülőknek és az óvodapedagógusoknak ismerniük kell minden gyermek lehetőségeit és korlátait. Azokat el kell fogadnunk, és el kell fogadtatnunk a szülőkkel és a gyermekekkel egyaránt. Mindig a gyermek érdekeit szem előtt tartva kell segítenünk.

A negatív viselkedési mód megerősítését szándékosan mellőzzük, az agresszivitást nem megbántással, hibáztatással, kioktatással, bírálgatással gátoljuk, hanem a pozitívumok kiemelésével, hangsúlyozásával igyekszünk azt befolyásolni.

A jó gyermekközösség az óvodapedagógusok, dajkák személyes példamutatásával spontán is fejlődik. A gyermekeknek módot adunk arra, hogy tevékenységekbe ágyazottan megfigyelhessék és gyakorolhassák a társas érintkezés udvarias formáit. Ezért fontos, hogy szeretettel és elfogadással forduljunk minden gyermekhez, hogy kialakuljanak az olyan alapvető erkölcsi tulajdonságok, mint az együttérzés, segítőkészség, egymással szembeni türelem és a másság elfogadásának képessége.

Nagy szabadságot biztosítunk a pontos határok megjelölésével, bátorítjuk a gyermekeket úgy, hogy pozitív énképük kialakuljon.

A humort jól használhatjuk a nehézségek, a görcsösség feloldásában. A humor azonban sohasem lehet gúnyolódás vagy sértegetés!

A pozitív hatások érvényesítését tartjuk követendőnek: sokat dicsérünk, a dicséretben azonban mindig hangsúlyt fektetünk az elért eredményre.

A bátorítan gyermekek nevelésekor minden apró előrelépést, fejlődést sikerként értékelünk.

Az óvoda a szülők számára nem csak a beszoktatás ideje alatt nyitott. Kölcsönös egyeztetés után az óvodáskor végéig lehetővé tesszük a szülők számára a nevelőmunkánkba való közvetlen betekintést, tájékozódást.

A fejlődés eredménye óvodáskor végén:

- ☺ A gyermekek ragaszkodnak óvodájukhoz, óvodapedagógusaikhoz, társaikhoz.
- ☺ Megtanulják és elfogadják a kulturált viselkedési és magatartási szokásokat, képesek magatartásukban is érvényesíteni ezeket.
- ☺ Érzelmeiken, indulataikon koruknak megfelelően tudnak uralkodni, betartják az adott tevékenység által megkívánt magatartási formákat, szabályokat.
- ☺ Képesek egymáshoz alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a másikat elfogadni.
- ☺ Aktívan rész vesznek a közös tevékenységekben, szívesen vállalnak megbízatást, munkát.
- ☺ Szívesen kommunikálnak, köszönnek, betartják az udvariassági szokásokat.
- ☺ Észreveszik, hogy kinek van szüksége segítségre és segítik az arra rászorulókat, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- ☺ Elfogadják, tiszteletben tartják a felnőttek munkáját, követik az óvodában dolgozó felnőttek kérését, útmutatását.
- ☺ A tevékenységeket türelmesen befejezik, alakulóban van feladattudatuk.
- ☺ Képesek együttműködni a feladat elvégzésében, alakult felelősségérzetük, véleménynyilvánításuk módja.
- ☺ Vigyáznak egymás holmijára, a játékokra és más használati tárgyakra. Természetes szükségletükké válik a közös tevékenység.
- ☺ Baráti közösségeket alakítanak ki, amelyek beilleszkednek a csoportközösségbe.
- ☺ Szeretik, és koruknak megfelelően védik a természetet, óvják és gondozzák azt.
- ☺ A szülőkkel való kapcsolat a kölcsönös bizalom, tisztelet és elfogadás elvén működik.

😊 Szociálisan érettek az iskolakezdésre.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Célunk:

- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek bővítése.
- A tanuláshoz szükséges értelmi képességek - észlelés, figyelem, képzelet, emlékezet, problémamegoldó gondolkodás – fejlesztése.
- Beszédkedv felkeltése és fenntartása, beszédhallás és a szövegértés fejlesztése.
- Kapcsolatteremtő képesség fejlesztése a verbális és nonverbális eszköztár kialakításával.
- Kommunikáció fejlesztése, metakommunikációs képességek kibontakoztatása.
- A hátrányos helyzetű gyermekek esetében jelentkező képességbeli lemaradás csökkentése.

Feladatunk:

- Biztonságos, elfogadó, szeretetteljes légkör megteremtése, ahol a gyermekek elmondhatják gondolataikat.
- Változatos tevékenységek, ismeretszerzési lehetőségek szervezése, sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása.
- A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére építés, az egyéni érdeklődési kör figyelembe vételével.
- A gyermekek beszédkedvének felkeltése, szókincsének bővítése, metakommunikációs eszköztár megismertetése és gyakorlása.
- A hátrányos helyzetű gyermekek, a kiemelkedő gyermekek differenciált képességfejlesztése.
- A gyermekek fejlődésének folyamatos nyomon követése, a szükséges fejlesztési feladatok tervezése, értékelése.
- Egyéni, készség - és képesség fejlesztés, kompetencia fejlesztés megvalósítása.
- Migráns gyermekek egyéni fejlesztése a magyar nyelv megismertetése terén.
- Szakmai kapcsolat tartása a logopédusokkal, fejlesztőpedagógusokkal, gyógypedagógussal.
- A család és az óvoda fejlesztő tevékenységének összehangolása, a szülők fokozott bevonása gyermekek fejlesztésébe.

Az anyanyelvi nevelés fejlesztése, a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel (a javítgatás elkerülésével) – az óvodai nevelő tevékenység egészében jelen kell legyen, valamennyi tevékenység formában megvalósítandó feladat.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére kell törekednünk. A gyermekek meghallgatására, kérdéseire, a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

A gyermekek személyiségét komplex tevékenységek által fejleszthetjük a leghatékonyabban, mivel ez a tanulási mód felel meg a leginkább életkori sajátosságaiknak.

Nevelőmunkánkban alapozunk a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra, a mozgás, a cselekvés, a változatos tevékenységek felkeltik a gyermekek figyelmét, és cselekvésre, utánzásra ösztönzik őket. A meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve, változatos tevékenységek biztosításán keresztül további élményeket, tapasztalatokat nyújtunk az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség - fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

A gyermekek értelmi képességeinek fejlesztését egyéni differenciált fejlesztéssel valósítjuk meg. E folyamatban a gyermek spontán fejlődése, érése és a nevelési céloknak megfelelő tudatos fejlesztése egymást kiegészítve érvényesül.

A tudatos fejlesztés általunk irányított, befolyásolt folyamat, amelyet a szerzett tapasztalatok, ismeretek bővítésére, rendszerezésére fordítunk. Ezen és a változatos tevékenységeken, élethelyzetekben való gyakorláson keresztül valósítjuk meg az értelmi képességek fejlesztését, a kreativitás kibontakoztatását.

Az óvodába érkező migráns gyermek fogadása esetén biztosítjuk annak a lehetőséget, hogy a közösség megismerje a külföldről érkező kultúráját, hagyományait, szokásait, anyanyelvi sajátosságát.

Sikerkritériumok:

- ☺ Szókincse korának megfelelő, bátran kérdez, kérdésekre válaszol, helyesen, tisztán, érthetően beszél, használja a metakommunikációs eszközöket.
- ☺ Bátran, szívesen kommunikál társaikkal és a felnőttekkel.
- ☺ Korának megfelelően kialakult a pontos érzékelése, észlelése, emlékezete, képes auditív differenciálásra, a térbeli viszonyokat felismeri és megnevezi, a keresztcsatornák működése megfelelő, képes tartós figyelemre.
- ☺ Törekszik a problémamegoldó gondolkodásra, kreativitás jellemzi.
- ☺ Az önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is. Élményeit és gondolatait el tudja mondani.
- ☺ Ismeri az udvariassági szavakat és használja is.
- ☺ A migráns kisgyermek is megérti az óvodai élethez szükséges kifejezéseket, képes magát megértetni

A nevelés tervezése

A pedagógiai ráhatások rendszerét a gyermekek egyéni adottságaihoz igazodva tervezzük meg. Fontos feladatunk a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása. Számba vesszük az egyes gyermek fejlődési ütemét és különböző szintű képességeit. A nevelés és tanulás tervezését egymással szoros kölcsönhatásban valósítjuk meg. A fejlesztést a cél és a feladatok ismeretében, hosszútávon gondoljuk át. A projekt szemléletében tematikus egységekben tervezünk. A tervezés két hetes időintervallummal történik, de ettől eltérhetnek az óvodapedagógusok a témától függően. Ehhez javasoljuk a nevelőtestület tagjai számára ajánlott szakirodalomként a projektpedagógia módszerét, irodalmi anyagként „Körmöci Katalin: Projektmódszer az óvodában” c. könyvét. A gyermekek folyamatos megfigyelése, élményeik meghallgatása és a közös élmények a tervezés előkészítő folyamatának részei. A tevékenységeket komplexen tervezzük és szervezzük.

Nem az ismeretanyag növelésére, hanem a több alkalommal, sokoldalúan, különböző nézőpontokból való megközelítésre helyezzük a hangsúlyt. Feljegyzéseket vezetünk a gyermekek fejlődéséről, hogy konkrét megfigyelések adjanak alapot az egyéni, differenciált, készség és képességfejlesztés megvalósításához.

A fejlesztés módszerei

A gyermekek fejlesztése a csoport keretein belüli, a differenciált fejlesztés módszerével

történik. Az óvodapedagógus dönti el, hogy adott esetben kötetlen kezdeményezés, vagy kötött tevékenység szervezés keretein belül kívánja elképzeléseit megvalósítani. A mozgásos tevékenységet kötötten szervezzük. A fejlesztést, a tevékenység formáját nem csak a gyermekek életkora, hanem fejlettségi szintje is meghatározza. Cselekvés közben, cselekvések sorozatában való aktív közreműködéssel érzékelnek, tapasztalnak, tanulnak a gyermekek, és valódi, meglévő problémákkal foglalkoznak.

Az óvoda feladatai közé tartozik a tehetséggondozás, a speciális nevelési igényű gyermekek felismerése és fejlesztése. Az értelmi fejlesztés legfőbb célja abban nyilvánul meg, hogy a gyermekeket aktivitásra, a problémák meglátására, kifejtésére bátorítsuk, és képessé tesszük őket azok megoldására. Kreatív problémamegoldásra ösztönzünk. A nevelőmunkát elemezzük és értékeljük a gyermekek fejlődési ütemétől függően. Az értékelés tapasztalatai adnak támpontokat a további tervezéshez.

A nevelési folyamatba szervesen illeszkedő tanulási folyamat részei:

- utánzásos, minta – és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a cselekvéses tanulás,
- gyermeki kérdésekre és válaszokra épülő tapasztalatszerzés,
- óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- a gyakorlati problémamegoldás.

A nevelés időkeretei:

A nevelési év szeptember 01-től következő év augusztus 31-ig tart.

A tanulás időszaka szeptember 01. és május 31. közé esik, a nyári időszakban pedig szabadidős tevékenységeket és programokat szervezünk a gyermekeknek.

Az óvodában a napirend biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható körülményeket. A napirenden belül a legtöbb időt a legfontosabb tevékenységre, a játékra fordítjuk. Ebbe az időkeretbe illesztjük bele a gyermekek gondozásával kapcsolatos teendőket (étkezést, tisztálkodást, pihenést). A napirenden belül rugalmasan vesszük figyelembe az egyes tevékenységek időigényét.

A napirendet ezen kívül az évszakok változása, a gyermeki fejlődés alapján változtatjuk, módosítjuk. Mivel a nevelés nem zárul le május 31-én, ezért a nyári időszakra (június 1-től- augusztus 31-ig) tartalmaz, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó, gondosan megtervezett napirend szolgál.

Az év közben már kialakított szabályok, szokások megtartásával a nyári élet megtervezésénél lehetőséget adunk a gyermeknek arra, hogy az évszak örömeit szabadon élvezze, közben legyen lehetősége változatos tevékenységekre, közvetve kompetenciáinak fejlesztésére.

Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A stabil elemeken túl (étkezés, pihenés) az óvodapedagógus készíti el saját csoportjára vonatkoztatva a napirendet, figyelembe véve az óvoda adottságait és a csoport szerkezetét, a gyermekek személyiségét.

A napirend általános időkeretei 11 órás óvodai nyitva tartás esetén:

tevékenység	időkeret
játék és szabadidős tevékenység min.:	5 óra
étkezés, pihenés max.:	4 óra
öltözködés, tisztálkodási tevékenység max.:	1 óra
tevékenységekben megvalósuló tanulás max.: (egy-egy tevékenység növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozás)	1 óra

A napirendben az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények, a váratlan események hatására.

Napirend

Idő	Tevékenység
6-10 ³⁰	Párhuzamos tevékenységek: szabad játék, szabadon választott tevékenység,
	tízórai, óvodapedagógus által kezdeményezett komplex tevékenység.
	Mozgás heti egy alkalommal kötött szervezésben, mindennapos mozgás. Egyéni felzárkóztatás, tehetséggondozás.
10 ³⁰ -11 ³⁰	Udvari játék, levegőzés.
11 ³⁰ -12 ¹⁵	Öltözködés, mosdóhasználat, előkészület az étkezéshez, ebéd.
12 ¹⁵ -13 ¹⁵	Előkészület a pihenéshez.
13 ¹⁵ -14 ³⁰	Pihenés, egyéni szükséglethez igazodó ébredés.
14 ³⁰ -17	Párhuzamos tevékenységek: öltözködés, mosdóhasználat, uzsonna, szabad játék, szabadon választott tevékenység, óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenység, tehetséggondozás.

Javasolt nyári napirend

Idő	Tevékenység
6-12	Párhuzamos tevékenységek: szabad játék, tízóraik, fürdés, napozás, egyéb szabadon választott tevékenység, óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenység.
12-12 ³⁰	Előkészület az ebédhez.
12 ³⁰ -13	Ebéd.
13-14 ⁴⁵	Előkészület a pihenéshez. Pihenés, egyéni szükséglethez igazodó ébredés.
14 ⁴⁵ -17	Párhuzamos tevékenységek: mosdóhasználat, uzsonna, szabad játék, óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenység

A hetirend

Az óvodai tevékenységeket úgy szervezzük, hogy a szülők igényei szerint eleget tudjunk tenni az óvodai neveléssel, a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatainak. A hetirend nem napokhoz kötött tevékenységeket jelent, hanem egy-egy környezeti téma köré csoportosított ismeretek, tapasztalatok, élmények feldolgozását segítő tevékenységek rendszerét.

A napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, rendszerességet, nyugalmat teremti meg az óvodai csoportban. A szokásrendszer segítségével keretet biztosít a napi élet megszervezéséhez.

Törekszünk a minél rugalmasabb, az eseményekhez, helyzetekhez alkalmazkodó hetirend összeállítására. Figyelünk arra, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására. A hetirend tartalmazza az óvodai élet minden tevékenységformáját.

A nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatos feladatok

A gyermekcsoportokban folyó pedagógiai munka dokumentumai:

- Csoportnapló
- Fejlődési napló
- Éves terv

Csoportnapló

Az óvodapedagógusok a Pedagógiai Programnak megfelelő, saját tervezésű Csoportnaplót vezetnek elektronikus formában, mely a nevelési gyakorlat tevékenységi rendszeréhez igazodik.

A csoportnapló tartalmazza:

- a gyermekek névsorát, jelét,
- a gyermekek születésnapját,
- a csoportban dolgozó felnőttek nevét, beosztását,
- a csoport összetételének statisztikai adatait, (bölcsödéből érkezett gyermekek, tanköteles korú gyermekek megjelölését)
- szokás és szabályrendszer negyedéves tervezését, értékelését,
- hetirend és napirend összeállítását,
- tanulási tervet, projekt tervet
- a tanulási terv megvalósulásának kiértékelését,
- nyári szabadidős tevékenység heti tervezését,
- a csoport kapcsolattartását,
- a szülői kapcsolattartásokat,
- a csoportban végzett ellenőrzések idejét, témáját,
- a Szülői Szervezet vezetőségét.

Fejlődési Napló

Az egyéni fejlettséget diagnosztizáló, tényfeltáró, helyzetelemző és fejlesztési feladatokat tervező dokumentum, amely 3 éves kortól az iskolába lépéshez szükséges fejlettség eléréséig kiterjed a gyermek érzelmi, lelki, szociális, anyanyelvi, mozgás, értelmi fejlődésére, tanulási folyamatokra. Vezetése folyamatosan minden gyermekről kötelező.⁵

---

⁵ 20/2012. (VIII.31) EMMI rendelet 93/A.§

A gyermekek egyéni fejlődését az „Oviszolga” – az Egyéni Fejlődés Nyomonkövető Rendszer segítségével végezzük elektronikus formában. A BTM-N-es, SNI-s gyermekeknek egyéni fejlesztési tervet készítünk.

A Fejlődési napló tartalmazza:

- a gyermek anamnézisének, (melyet a szülő tölt ki családlátogatás alkalmával)
- a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének mutatóit,
- a családlátogatás tapasztalatait
- a gyermekek értékelését évente két alkalommal
- az egyéni képességfejlesztő feladatokat
- a gyermekek ábrázolásait (A/4-es lapon), rajzfejlődésük értékelését félévente
- az elvégzett szűrővizsgálatok eredményeit, (DIFER, Diszlexia, Tehetség térkép)
- a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt
- az SNI, BTM-N-es gyermekek egyéni fejlesztési tervét
- a Pedagógiai Szakszolgálat, Tanulási Képességeket Vizsgáló Bizottság vizsgálati eredményeit és szűréseit, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait
- a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait
- a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

Csoport éves terve

A projektek tartalmazzák tevékenységi területenként a feldolgozandó ismeretanyagot, a képességfejlesztés tartalmát, megvalósítási módját, a meséket, verseket, dalos játékokat, mondókákat, a célokat, feladatokat, felhasznált irodalom jegyzéket, internetes forrásokat.

Csoportszervezési forma

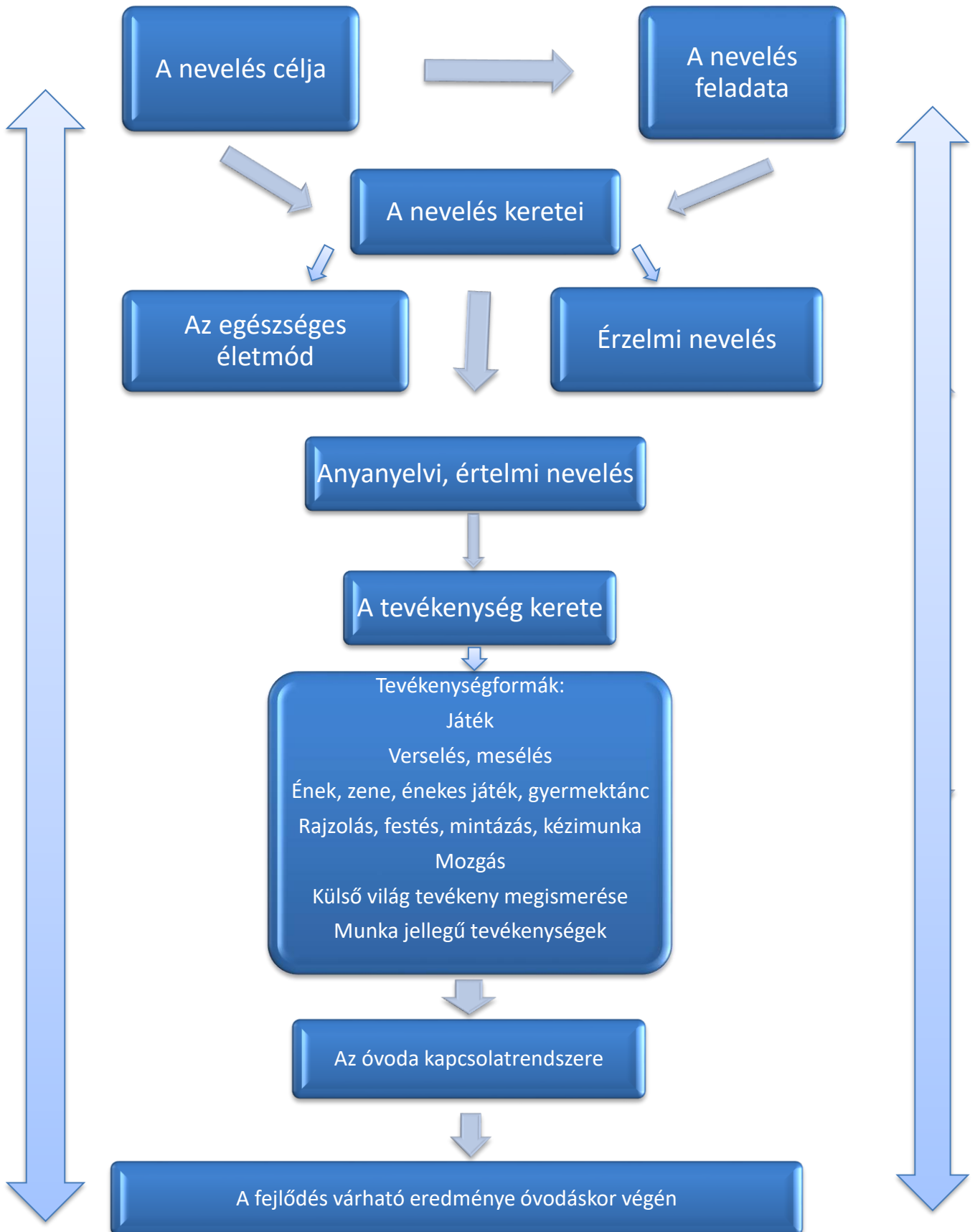
A helyi adottságok és az óvodapedagógus attitűdje alapján szervezhető homogén és heterogén életkorú csoport is. A program hatékonyságát nem a csoport szervezeti kerete határozza meg, hanem az óvodapedagógus felkészültsége, rugalmassága, kreativitása, empátiája, helyzetfelismerése, azaz egész egyénisége.

A gyermekcsoportokat a mesékből, gyermekdalokból jól ismert állatnevekkel (szimbólumokkal) jelöljük: pl. Süni, Katica, Pillangó, Breki csoport.

A heterogén életkorú csoportnál előnyös – éppen az életkori sajátosságok miatt – a köznevelési törvényben előírt minimális létszám megtartása, hiszen az óvodapedagógustól nagyobb figyelem megosztást, differenciálási képességet, toleranciát, rugalmasságot követel. Szintén ez az elvárnyesítendő a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése esetében.

A program rendszerábrája

Tevékenységsformák és azok tartalmi rögzítése

- 😊 Játék
- 😊 Verselés, mesélés
- 😊 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- 😊 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- 😊 Mozgás
- 😊 Külső világ tevékeny megismerése
- 😊 Munka jellegű tevékenység
- 😊 Tevékenységekben megvalósuló tanulás⁶

---

⁶ 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet IV.V. VI.; 2. melléklet a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelethez; 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 6.§ (2) b)

Játék

A játék az óvodás gyermekek alapvető, legfejlesztőbb, legfontosabb tevékenysége, amely a pszichikumot, kreativitást fejleszti és erősíti, élményt ad, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze, elemi pszichikus szükséglete. A játék során a gyermekek kipróbálhatják, kiélhetik és gyakorolhatják az életben előforduló szituációkat. A játék a valóságot tükrözi, ezért a gyermekek játékból következtethetünk örömeikre, bánatukra, félelmeikre, vágyaikra. Hozzásegítjük őket, hogy ezek feldolgozására megoldási módokat találjanak. A játékban fejleszthető leginkább a gyermekek személyisége és képessége. A környező világról, a világegyetem egészéről is a játékon keresztül közvetíthetjük a legtöbb ismeretet a kisgyermek felé. A játékban gazdagodik képzeletük, gondolkodásuk, fokozódik beszédkedvük. A játék a közösségi élet fejlesztésének is alapvető eszköze. Közelivé és elfogadhatóvá válnak a viselkedési szabályok, fejlődnek a társas kapcsolatok.

Célunk:

- A tevékenységeken keresztül a gyermekek sokoldalú, harmonikus, személyiségének kibontakoztatása, kompetenciáinak fejlesztése.
- Érzelmi, akarati tulajdonságainak alakítása.
- Szociális, társas viselkedésének, magatartásának formálása.

Feladatunk a feltételek biztosítása:

- nyugodt, érzelmi biztonságot adó légkör megteremtése,
- esztétikus, inger gazdag, esztétikus, kíváncsiságot felkeltő környezet kialakítása,
- a játékok elérhető magasságban, optimális mennyiségben rendelkezésre állnak
- barkácsolás, mintázás, rajzolás, festés, kézimunka, bábozás, dramatizálás eszközeinek sokszínű, szabadon választhatóságának elhelyezése,
- egyéb eszközökkel rendelkezés: homokasztal, víz-asztal, természetes anyagok, termékek, stb.
- mozgásos játék eszközei,
- tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása,
- szülők szemléletformálása, ötletadás játékvásárláshoz.

Feladatunk a játék támogatása:

- a gyermekek játékválasztásának tiszteletben tartása,
- reflektív szemléletű jelenlét a játékban (a gyermekjáték fejlődésének nyomon követése, differenciált reagálás, egyéni bánásmód megvalósítása),
- a gyermeki fejlődés folyamatának, illetve megtorpanásának észlelése,
- a gyermekek játékanak differenciált támogatása, képességük, és döntési készségük fejlesztése,
- az új játék használatának megismertetése az érdeklődőkkel,
- a kreatív önkifejezés fejlődésének segítése,
- modellértékű viselkedés, cselekvés és beszédminta adás,
- a gyermekek kérdéseire oda figyelés, egyéni fejlettségükhöz igazodó válaszadás,
- csak szükség esetén történő beavatkozás,
- a gyermekek igényeihez mérten játszótársként részvétel a játékban,
- a játék fenntartásához szükséges szabályrendszer alkotása a gyermekekkel együtt,
- egészséges versenyszellem megalapozása,
- a gyermekek között érzelmi kötődések, kapcsolatok támogatása.

A játékot differenciálnunk kell a gyermekek eltérő személyiségjegyeinek megfelelően. A feltételek, körülmények biztosításával és a játékba való bekapcsolódással segítjük, hogy az egyes játékfajták a megfelelő életkorban megjelenjenek és tovább fejlődjenek.

Nagyon fontosnak tartjuk olyan hangulatok, ingerek, tárgyi feltételek, lehetőségek megteremtését, melyeknek hatására önmagától beindul a gyermekek spontán játéka, tevékenysége.

A gyermekek maguk döntenek el, kivel, mit, mikor, és mennyi ideig játszanak. A gyermekek játékába igényeiknek megfelelően és szükség szerint kapcsolódunk be, de szervezünk bizonyos fajta játékokat nevelési céljaink elérésére is. A játékba direkt módon csak akkor avatkozunk be, ha a gyermekek zavarják egymást, testi épségük veszélybe kerül, illetve nem képesek a konfliktust önállóan feloldani.

Az elmélyült játékhoz megfelelő helyet, szervezési lehetőséget és elegendő időt biztosítunk. A játék folyamatosságát nagyon fontosnak tartjuk és biztosítjuk. Indokolatlanul és az öncélú rend kialakítása érdekében nem szakítjuk meg, ezért a gyermekek segítségével alakítunk ki állandó és ideiglenes játszóhelyeket úgy, hogy a különböző tevékenységet folytató gyermekek ne zavarják egymást.

A játékeszközök igen nagy motiváló szerepe miatt alapvető követelménynek tartjuk, hogy azok esztétikusak, jó minőségűek, könnyen tisztántarthatók és veszélytelenek legyenek. Fontosnak tartjuk az egymással jól variálható játékeszközök beszerzését. Gondoskodunk játszásra alkalmas

anyagokról, félkész vagy szimbolikus eszközökről.

A játékszereket a gyermekek számára elérhető helyen tartjuk. Tárolásukról úgy gondoskodunk, hogy az elővételük és elrakásuk ne vegyen sok időt igénybe.

A játék témája, tartalma a gyermekek benyomásaitól, tapasztalataitól, ismereteitől függ, ezért gondoskodunk az élményszerző tapasztalat és ismeretszerzés lehetőségeiről. Kiemelt szerepet tulajdonítunk a közös sétáknak, kirándulásoknak, látogatásoknak.

A gyermekek játékában keverednek a különböző játék fajták.

A *gyakorlójáték* hasznosságát abban látjuk, hogy a gyermekek manipulálás, rakosgatás közben megismerik a játékszerek használatát, sajátosságait, tulajdonságait. Ez a tevékenység jól fejleszti a szem – kéz koordinációt, segíti a dominancia kialakulását. A beszéd és a mozgás is válhat gyakorlójátékká. Bátorítjuk a halandzsa és szövegismétlő játékokat, hiszen eközben fejlődik a gyermekek ritmusérzéke, beszédkedve. Az ismétlődő mozgások fejlesztik a gyermekek nagymozgását és finommotorikáját egyaránt.

A gyakorlójátékból alakul ki – az együtt játszás igényének megjelenésével – a szimbolikus és szerepjáték.

A *szerepjáték* fejlődését segíti a gyermekek társas kapcsolatainak szorosabbá válása, az együttműködési készség kialakulása, a kommunikáció fejlődése, erkölcsi és akarati tulajdonságok fejlődése. Gazdag élményanyagot nyújtunk a játék témájához, tartalmához, törekszünk a játék időtartamának növelésére, és sokféle módon használjuk a kellékeket. A szerepjátékokhoz szükséges eszközök egy részét a gyermekekkel együtt készítjük el.

Megteremtjük a konstruálás feltételeit: biztosítjuk a szükséges eszközöket, anyagokat. Megtanítjuk a gyermekeket a különböző anyagok, eszközök használatára, egyszerű technikai fogásokra. A tevékenységek során annyi segítséget nyújtunk, amennyi feltétlenül szükséges és amennyit az gyermek igényel. Tiszteletben tartjuk egyéni elképzeléseiket, ötleteiket, nem erőszakolunk rájuk megoldási módokat.

Az *építő, konstruáló játékok* igen népszerűek ebben az életkorban. A játékeszközöket a gyermekek életkorának, a csoport összetételének megfelelően szerezzük be úgy, hogy legyenek köztük nagy és kisméretű építőkockák, fa, fém, műanyag összerakható játékok, kirakók, gyöngyök.

Barkácsolás az újrahasznosítás lehetőségeinek kihasználásával. Eszközöket készítünk a bábozáshoz, dramatizáláshoz, sort kerítünk az elromlott játékok javítására is.

Mesék, dalok, versek, nyújtotta élmény másik kifejező eszköze a *bábjáték*. Kezdetben mi adunk elő bábjeleneteket, később az élmény hatására a gyermekek is szívesen teszik ezt. A rendszeresen vagy többször ismétlődő meséket szívesen bábozzák, dramatizálják. A bábozáshoz, dramatizáláshoz

való kedv növeléséhez hozzájárul a csoport közös színház –, bábszínház látogatása is. Törekszünk arra, hogy megfelelő méretű és kellő számú bábok legyenek minden csoportban. Sík –, fakanál –, terménybábót készítünk a gyermekekkel. A felhasznált jelmezeket, kellékeket olyan helyen tároljuk, hogy azt bármikor elővehessék és játéukban felhasználhassák.

A játék fejlődését jellemzi, hogy a gyermekek egyre bonyolultabb alkotásokat hoznak létre, eredményességre törekednek, a modellt egyre pontosabban képesek követni. Alkotásaikat formagazdagság, egyéni ötletesség jellemzi.

A játék speciális fajtája a *szabályjáték*, amiben az óvodapedagógus direkt irányító szerepet tölt be. Megkülönböztetünk mozgásos és értelmi képességeket fejlesztő játékokat. Mozcásos játékok a testnevelési játékok, a fogócskák, bújócskák, versenyjátékok.

Értelmi képességet fejlesztő játékok a társasjátékok, dominó, kártyajátékok, nyelvi játékok, stb. Gyakran alkalmazunk saját készítésű fejlesztő játékokat. A játék kiválasztásánál figyelembe vesszük – az életkoron és a fejlettségen túl – a helyi adottságokat, a csoport létszámát, összetételét. A kisebbeknek főképp a mozgásszükségletet kielégítő, a nagyobbaknak több ügyességet, szellemi erőfeszítést igénylő játékot választunk, hiszen a nagyok már képesek a bonyolultabb szabályok megtanulására, betartására. A játék során biztosítjuk a szabad kommunikációs lehetőséget, melyben begyakorolhatják az érthető beszédhez szükséges szövegfonetikai elemeket. Fejlődnek a gyermekek kognitív képességei, formálódnak akarati tulajdonságai, szociális készségei. Az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás lehetőséget és a szabad játék túlsúlyának érvényesülését.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végén:

- ☺ Önfeledten, örömmel, elmélyülten és kitartóan tud játszani.
- ☺ Képes egyéni ötlet vagy élmény alapján építeni, konstruálni.
- ☺ Képes az élményeit eljátszani, szívesen vállal szerepet.
- ☺ Be tudja tartani a társas viselkedés elemi szabályait, szabályjátékokban a szabályokat.
- ☺ Egészséges versenyszellemben tevékenykedik.
- ☺ problémahelyzetekben kreatív megoldásra törekszik.⁷

---

⁷ 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet IV. V

Verselés, mesélés

A gyermekekre óvodáskorban a mágikus gondolkodás jellemző, ezért rendkívül fontos a mese, vers szeretetére nevelés. Ez a tevékenység szorosan összefonódik az anyanyelvi és a zenei neveléssel.

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világgépének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átéltesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világgépe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Célunk:

- a gyermekek érzelmi, erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyek megalapozása,
- a népi és tájnyelv szavainak megismerésével a gyermekek szókincsének bővítése, árnyaltabbá tétele,
- a gyermekek szabad önkifejeződésének ösztönzése, saját vers – és mesealkotással, ennek mozgással, ábrázolással, bábozással, dramatizálással való kombinálása,
- a magyar kultúra értékeinek átörökítése, az irodalmi érdeklődés felkeltése,
- interkulturális nevelés,
- a szülők nevelési szemléletének formálása.

Feladatunk:

- az irodalmi anyag igényes, életkornak megfelelő válogatása, összeállítása,
- elsősorban magyar népi, illetve műalkotásokból válogatás, valamint kortárs irodalmi művekből és migráns gyermekek hazájának kulturális értékeiből,
- a mese és vers hallgatásához, önálló alkotásához megfelelő légkör és hely megteremtése,
- kedv teremtése és kellékek biztosítása a dramatizáláshoz, bábozáshoz,
- nyelvi képességek fejlesztése,
- az irodalmi anyag kifejező közvetítése a gyermekek részére,
- a gyermekek motiválása,
- a mesélés szerepének megismertetése szülői körben.

A gyermekek első élményei a mondókákhoz, ölbeli játékokhoz kapcsolódnak. Az óvodába kerüléskor is ezekkel bátorítjuk, nyugtatjuk, vigasztaljuk őket. A mondókákhoz kapcsolódó mozdulatok, játékok nagy élvezetet okoznak számukra. A fejből mondott – kezdetben rövid állatmesék, majd cselekményesebb népmesék, klasszikus tündérmesék, versek – kifejező előadásmódjával, arc- és hangjátékkal tesszük élvezetessé a mesehallgatást. A belső képalkotás képességének fejlődése érdekében nem szemléltetjük a meséket, verseket. Néhány képzetet előhívó kellékekkel és kifejező előadásmóddal teremtjük meg a mese hangulatát, a mágiakusság érzetét.

A meséket, verseket többször ismétljük, majd igyekszünk megjeleníteni azokat, kedvet ébresztünk dramatizálásukhoz. Bábozással előadunk már ismert meséket, de a gyermekek maguk is kitalálnak báb jelenetet. A gyermekek otthon sokat nézik a televíziót, videót, ezért az óvodában az élő előadást részesítjük előnyben. Természetesen elvisszük őket színházi előadásokra is.

A meséléshez, verseléshez nyugodt körülményeket biztosítunk. A mindennapos mondókázás, mesélés és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. Mivel mindennap mesélünk, lehet a mesélésnek kialakult szertartása (halk zene, gyertyagyújtás, mesepárnák, mesélő szék, stb.). Elalvás előtt rendszeresen mesélünk. Ilyenkor előnyben részesítjük a szelíd lefolyású vagy folytatásos történeteket.

A versek kiválasztásánál és előadásánál a ritmust, a hangzást tartjuk elsődlegesen fontosnak. Mondhatunk hosszabb, lírai verseket is, hiszen a gyermekek képesek átérezni a kifejező előadásmódú versek hangulatát. Soha nem magyarázzuk, kérdezzük, hogy miről szól a vers.

A mondókák, versek a természetről, időjárásról, évszakokról, állatokról, megszemélyesített tárgyakról szólnak. Szívesen mondunk vidám, humoros verseket is. Az ünnepi alkalmakra szánt versek közül előnyben részesítjük a hangulatot megragadó, vidám vagy bensőséges verseket. Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. A gyermek saját vers – és mesealkotása, annak mozgással és ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mesék közül az óvodás korosztálynak való állatmesék, tréfás mesék, tündérmesék, elmondására kerül sor. Megismertetjük a gyermekeket magyar és külföldi írók, költők verses meséivel is.

A mesélés, dramatizálás, bábozás közben a gyermekek gyakorolhatják a helyes kiejtést, fejlődik a beszédértésük, beszédhallásuk, beszédük nyelvtanilag is helyessé válik.

A rigmusokat, mondókákat a magán- és mássalhangzók kiejtésének, a megfelelő artikuláció gyakorlására is felhasználjuk. A mesékből, versekből új fogalmakat tanulnak meg a gyermekek, ezáltal bővül aktív szókincsük.

A szólások, közmondások alkalmazásával árnyaltabbá válik beszédük.

A bábozással, dramatizálással fejlesztjük szabad önkifejezésüket. E tevékenységek keretében kedvező lehetőség nyílik a gátlásos, visszahúzódó gyermekek feszültségoldására, ezáltal bátrabban megnyilatkoznak, könnyebben fejezik ki magukat.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- ☺ A gyermekek szeretik, igénylik, örömmel várják a verseket, meséket, élvezettel hallgatják azokat.
- ☺ Megjelenítik az ismert mesehősöket játékaikban, rajzaikban.
- ☺ Képesek kitartóan figyelni, emlékezetben megtartani egyszerűbb mesefordulatokat, rövid verseket. Képesek felidézni, folytatásos mese szálait összekötni.
- ☺ Szívesen mondanak mondókát, verset, mesét, történetet alkotnak.
- ☺ Az ismert meséket dramatizálják, bábozzák, használják a jellegzetes szófordulatokat.
- ☺ Szívesen nézegetik, szeretik és óvják a könyveket.
- ☺ Kulturáltan viselkednek a színházi előadásokon.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A néphagyomány és a művészi értékű gyermekdalok, a zenehallgatási szemelvények örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődésüket, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat, megalapozzák, elősegítik a zenei anyanyelv kialakulását.

Célunk:

- olyan zenei élményekhez juttatni a gyermekeket, amelyek zenei anyanyelvük alapjává válik,
- a közös éneklés, közös játék örömeinek átélése,
- a gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési készségének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése,
- ízlés és esztétikai fogékonyság fejlesztése,
- a szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által.

Feladatunk:

- a tevékenység alapvető feltételeinek megteremtése, friss levegő, megfelelő hely, motiváló hatású és élményt előhívó eszközök biztosítása,
- az életkornak, a csoport fejlettségi szintjének megfelelő, igényes zenei anyag válogatása,
- a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit is figyelembe vevő dal- és zenei anyagválasztás,
- az óvodában is játszható népszokások válogatása: szüreti mulatság, farsang, kiszézés, pünkösdlő, lakodalmas,
- hallás és ritmusérzék fejlesztése, éneklési készség, harmonikus szép mozgás alakítása,
- tudatos, tervszerű és folyamatos fejlesztő hatások tervezése, szervezése,
- a fokozatosság elvének betartása a zenei anyag feldolgozásában, a játékok sorrendjében, a zenei képességek fejlesztésében.

A hagyományos népi játékok tanításának kiemelt jelentőséget tulajdonítunk. A felhasznált zenei anyagot igényesen, az életkornak és a csoport fejlettségi szintjének

megfelelően válogatjuk össze.

A zenei nevelést Kodály Zoltán módszerével, Forrai Katalin útmutatásai alapján valósítjuk meg. Komplex foglalkozások keretében tervezzük, szervezzük a fejlesztést, kötött vagy kötetlen jelleggel. Lehetőséget teremtünk arra, hogy a gyermekek kedvük szerint hallgathassanak kórusműveket, hangszerekkel megszólaltatott klasszikus műzenét, esetenként zeneiskolások, zenetanárok előadásában.

A zenei nevelés során megismertetjük a gyermekeket mondókákkal, énekes játékokkal, igényesen válogatott kortárs művészeti alkotásokkal. Az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak, a gyermekeknek egyben felkeltik a zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. A kicsik számára nagyon fontos a testközelséget, biztonságot nyújtó ölbeli játékok mondogatása, énekelgetése. A dalok hangkészletét, a mozgásformákat úgy választjuk meg, hogy az igazodjon az adott csoport fejlettségi szintjéhez. A dalokat, dalos játékokat az évszakok, ünnepek vagy egyéb aktualitásnak megfelelően tervezzük.

A képességek fejlesztése fontos része a zenei nevelésnek. A hallásfejlesztés érdekében arra készítjük a gyermekeket, hogy önállóan vagy kisebb csoportban is énekelgessenek. A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi, etnikai kisebbségi gyermekek hovatartozását is.

Megéreztetjük az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát, a mondókák, dalok ritmusát. A gyakorlást ritmushangszerek használatával tesszük változatossá. A nagyobbakkal sokat játszunk olyan játékokat, amelyek fejlesztik zenei alkotókészségüket, formaérzéküket.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

- ☺ Szívesen énekelnek, hallgatnak zenét.
- ☺ Megfelelő hangmagasságban és tempóban éneklük a dalokat. Szívesen vállalnak szerepet a dalos játékokban.
- ☺ Képesek érzékelni és kifejezni a hangmagasság, tempó és dinamikai különbségeket.
- ☺ Változatos módon tudják kifejezni az egyenletes lüktetést és a ritmust. Egyszerű táncmozdulatokat végeznek, térformákat alakítanak.
- ☺ Szívesen hallgatnak zenét.
- ☺ Tudják használni a megismert ritmushangszereket.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újra alkotását teszi lehetővé a gyermekek számára. A vizuális nevelés az egész óvodai nevelést áthatja.

Célunk:

- a gyermekek térbeli látásmódjának, képi ábrázolásának, fantáziájának fejlesztése,
- az alkotás örömeinek minél többszöri átélése.

Feladatunk:

- a zavartalan és sokrétű tevékenykedés feltételeinek biztosítása,
- a finommotoros koordinációs készség fejlesztése,
- vizuális technikák megismerése, kipróbálása, gyakorlása,
- párhuzamosan végezhető tevékenységként lehetőséget adunk a szabad alkotásra,
- megkedveltetni a rajzolás, festés alapjait, a mintázás technikáit, nyomdázást, tépést, ragasztást, képkalkotást, vágást, hajtogatást, egyszerűbb fonás és varrás alapjait, mozaik készítését, nyomatok készítését, szövés technikáját,
- egyéni érdeklődéstől függően bemutatunk műalkotásokat, érdekes épületeket, a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit,
- a gyermekek által létrehozott alkotásokat pozitívan értékeljük, elfogadjuk, alkotásra ösztönözzük és biztatjuk őket,

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

A gyermekek számára elérhető helyen tároljuk a különféle anyagokat, eszközöket, felszerelést, amelyekkel fantáziájuknak megfelelően tevékenykedhetnek, alkothatnak a nap folyamán bármikor. Igyekszünk olyan lehetőségeket felkínálni a számukra, amelyek

kevésbé eszköz – és anyag – igényesek, így ötleteket tudunk adni a szabadidő óvodán kívüli hasznos eltöltésére is, hiszen a feltételek otthoni környezetben is könnyen biztosíthatók. A tevékenységek tervezéséhez az évszakok változásai, a természet szépsége, a gyermeki világ tárgyai, eseményei, az ünnepek adnak megfelelő alapot.

A gyermekeket a képzőművészeti elemekkel, esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének.

Törekszünk arra, hogy olyan élményekhez juttassuk a gyermekeket, amiktől érzelmileg feltöltődnek, megmozdul fantáziájuk. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Nagy jelentőséget tulajdonítunk a népi kismesterségek megismertetésének, a néphagyományokra épülő tárgyalakítás helyi vonatkozású bemutatásának (szövés, fonás).

A gyermekek vizuális képességeinek fejlesztését a különböző technikák gyakoroltatásával érjük el. Megismertetjük és gyakoroltatjuk a rajz- és festő eszközök használatát, a mintázás, kézimunka, barkácsolás technikai alapelemeit, módját, fogásait. A technikák és a felhasználandó eszközök kiválasztásakor – tapasztalatainkra és a gyermekek fejlettségére építve – szem előtt tartjuk a fokozatosságot és a tevékenységek egymásra épülését.

Bátorítással, szükség szerinti ötlet- és segítségadással, gyakori dicsérettel. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ☺ A gyermekek szívesen tevékenykednek, a megismert technikákat bátran alkalmazzák.
- ☺ Biztonsággal használják a képi kifejezés eszközeit.
- ☺ Ismerik a gyakrabban használt színeket, színárnyalatokat, helyesen fogják a ceruzát.
- ☺ Forma- és emberábrázolásuk változatos.
- ☺ Vizuális észlelésük, megfigyelésük, emlékezetük koruknak megfelelő.
- ☺ Ábrázolásuk során kitartóak, akár több napon keresztül is képesek munkálkodni.
- ☺ Alkotás közben ügyelnek a környezetük rendjére, az eszközök épségére, munkájuk és ruhájuk tisztaságára.
- ☺ Képesek bonyolultabb építményeket létrehozni, barkácsolással egyszerű játékokat, kellékeket, bábokat elkészíteni.
- ☺ Megismerkednek népművészeti és műalkotásokkal.

Mozgás

A mozgásöröm és a szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban áll.

A derűs légkörű, kellő intenzitású mindennapi testmozgás nemcsak a motoros képességek fejlődését biztosítja, hanem hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához és az egészséges életmódot erősíti egyéb tevékenységekhez, valamint a gyermeki személyiség differenciált fejlesztéséhez is.

Célunk:

- a mozgásigény kihasználásával a gyermekek harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve,
- differenciált terheléssel, megfelelő edzettség kialakításával egészségük megóvása, fontos személyiségjegyek (bátorság, fegyelmezettség, kitartás, társra figyelés) erősítése,
- a gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarat tényezőinek fejlesztése, a gyermekek szabad mozgáskedvének fenntartásával,
- mozgáskultúra fejlesztése a tervezett, szervezett, irányított testnevelési játékokkal,
- a figyelem felhívása a veszélyforrásokra.

Feladatunk:

- a tornával, a mozgásos játékokkal fejleszteni kívánjuk a gyermek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés) egyensúlyozás, dobás és testi képességeit, valamint az erőt, ügyességet, gyorsaságot, állóképességet, a társra figyelést,
- kedvezően befolyásoljuk a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró képességét és az egyes szervek teljesítőképességet,
- a mozgást szorgalmazzuk, mert fontos szerepe van az egészség megőrzésében, megóvásában,
- felerősíti és kiegészíti a gondolkozás és egészséges életmódra nevelés hatását,
- segíteni kívánjuk a térben való tájékozódást, helyzetfelismerést, a döntést az

alkalmazkodó képességet, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását.

A mozgásfejlesztés területei:

- szabad játékban - a gyermekek spontán, természetes mozgása közben,
- kötött testnevelés foglalkozáson,
- mindennapi mozgás,
- udvari játék,
- finommotorika fejlesztése,
- lábboltozat fejlesztése, tartásjavítás, tartási betegségek prevenciója
- vízhez szoktatás, úszás,
- kirándulás, séta.

Tapasztalataink szerint a gyermekek otthoni életmódja mozgásszegény ezért fokozott figyelmet fordítunk a mozgásos tevékenységek szervezésére. A tornának, játékos mozgásoknak az egészséges életmódot erősíti egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában minden nap az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

Óvodáinkban biztosított a füves és szilárd burkolatú talajfelület egyaránt. Mivel adottságaink csak sík terepen való mozgást tesznek lehetővé, ezért az év folyamán többször túrázunk a várost övező vízparti erdőbe, ahol a védőgát lehetőséget biztosít a lejtőn való mozgás gyakoroltatására. Ez nagymértékben hozzájárul az egyensúlyérzék fejlődéséhez. Az udvaron rögzített játékok és tornaszerek kombinálásával tudjuk biztosítani a gyermekek motoros képességeinek a fejlesztését.

A Kálvin téri Tagintézmény két épülete rendelkezik közös műfüves focipályával, valamint a Kassai utcai Tagintézmény régi medencéje is műfűvel lett burkolva, ezzel a labdajátékok lehetőségei is bővültek az intézményekben. Bekapcsolódtunk a Borszik – programba, melynek keretén belül tudjuk a mozgáseszközeinket bővíteni.

A városi fürdő adta lehetőséget kihasználva megszervezzük a gyermekek vízhez szoktatását, szakember bevonásával a szülők igénye szerint pedig az úszásoktatását.

Minden óvodaépület rendelkezik tornaszobával, amely biztosítja a gyermekek számára a mozgásfejlesztéshez megfelelő feltételeket. Az eszközök előkészítése – a gyermekek bevonásával – az óvodapedagógus és a dajka feladata. Tudatosan fejlesztjük a kondicionális

képességeket: erő, állóképesség, gyorsaság.

A mozgásanyag összeállításával az ortopédiai rendellenességek megelőzésére is figyelünk. A mindennapi mozgás tartalmát döntő mértékben a természetes mozgások, a testnevelési játékok képezik. A testnevelési játékok tartalma futó-, fogójátékok, tartásjavító és lúdtalpmegelőző gyakorlatok, váltóversenyek.

A *gimnasztikai gyakorlatokat* különböző kartartások, testhelyzetek, kar-, törzs-, lábmozgások változatos gyakoroltásával végezzük. A gyakorlatokba beépítjük a tartásjavító és lábtorna elemeit is. A természetes és speciális *járások* a ritmusérzék és a lábboltozat fejlesztését szolgálják.

A *rendgyakorlatokat* öncélúan nem végeztetjük, kizárólag a gyakorlatok végzéséhez megfelelő alakzatok felvételét szolgálják.

Az *ugrások* végrehajtása fokozott odafigyelést igényel. A tornaszerekről történő talajra érkezés mindig a tornaszőnyegre történik.

A természetes *futás* távolságát és időtartamát a gyermekek fejlettségéhez igazítjuk, a fokozatosság elvét figyelembe véve. A gyermekek tartó- vagy mozgásrendszeri, belgyógyászati betegsége esetén orvosi javaslat alapján állapítjuk meg a terhelhetőség mértékét.

Az *egyensúlyozás*, koordinálás és téri tájékozódásképességének fejlesztésére igen nagy hangsúlyt fektetünk.

A *dobás* és *labdagyakorlatokat* a mindennapi mozgás idején kívül, játékidőben is végeztetjük.

A *talajtorna* elemei közül megtanulják a gyermekek a gurulóátfordulást és a kézállás előkészítő gyakorlatát. Támaszgyakorlatokkal a fizikai erőnlétet az ízületi mozgékonytájságot kívánjuk növelni.

A gyakorlatokat változatos formában, kézi szerekkel is végeztetjük. Az óvodában használatos kézi szerek: labda, karika, szalag, bot, kendő, babzsák, körkötél. Szeptembertől májusig heti egy alkalommal kötött jellegű testnevelés foglalkozást szervezünk. A kényelmes mozgás biztosítása érdekében a gyermekek sportos ruházatba öltöznek át. A csoport életkora és mozgásfejlettsége alapján dönti el az óvodapedagógus a foglalkozások megkezdésének időpontját.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- ☺ A gyermekek szeretnek mozogni, futni, kocogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- ☺ Igénylik a mindennapi mozgást, mozgásuk összerendezetté válik.
- ☺ Fizikai erőnlété, állóképessége életkorának megfelelő.
- ☺ A mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidézésére képesek, vizuális memóriája korának megfelelően fejlett.
- ☺ Ismerik a vezényszavakat, tudnak az utasításoknak megfelelően cselekedni.
- ☺ Képesek esztétikusan végezni a mozgásformákat, ismerik az irányokat,
- ☺ Tudnak ütemtarással járni, betartják a szabályokat.
- ☺ Megfelelően tájékozódnak a térben, ismerik az irányokat.
- ☺ Motoros képességeik életkoruknak megfelelően fejlődnek.
- ☺ Tudnak labdával pattogtatni, célba dobni.

Külső világ tevékeny megismerése

Az óvoda a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, életkori sajátosságaira, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermekeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Az anyanyelv fejlesztésének, a szókincs gyarapításának is nagyon fontos területe az óvodai nevelés egészét átfogó környezeti nevelés. E komplex tevékenység tartalma képezi óvodánkban az ismeretszerzés és tapasztalatok gyűjtésének, a környezet tevékeny megismerésének átfogó keretét. Az évszakok és a természet változásaihoz kapcsoló felfedezéseket, a mindennapok tevékenységét, matematikai tartalmú tapasztalatok gyűjtését, ünnepeink, hagyományaink ápolását, környezetünk alakítását, a közösségben való együttélés szabályait.

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozik a kisgyermek, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük. A matematikai kifejezések először passzív szókincsé válnak, később azonban beépül beszédükbe.

Célunk:

- a környezet megismertetésével sokszínű tapasztalatokhoz juttatás, készségek és képességek alakítása, környezettudatos viselkedés megalapozása,
- olyan szokásrendszerek kialakítása, amelyek lehetővé teszik, hogy a gyermekek harmonikus kapcsolatba kerülhessenek környezetükkel,
- megtanítjuk őket, hogy tiszteljék az élőlényeket, az ember munkája révén létrehozott értékeket védjék, óvják, és becsüljék meg a kialakított rendet,
- a szülőföldhöz, a hagyományokhoz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása,
- matematikai érdeklődés felkeltése,
- logikus gondolkodás megalapozása,

- a gyermeket körül ölelő világ mennyiségi, formai összefüggéseinek felfedeztetése és megtapasztaltatása.

Feladatunk:

- a sokoldalú ismeretszerzés, tapasztalás lehetőségeinek megszervezése, mélyítése, rendszerezése,
- új ismereteket a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára építjük, támaszkodva eddigi élményeikre, tapasztalataikra,
- változatos tevékenységeket biztosítunk felfedezésre, megfigyelésre, megismerésre, kísérletezésre és gyakorlásra, alkalmazásra,
- elsősorban a lakóhelyünk, környezetünk sajátosságait figyelembe véve választunk témákat,
- ünnepeink és hagyományőrzésünk formáiban közvetítjük kultúránk értékeit, hagyományait,
- megláttatjuk az összefüggéseket, ok – okozati viszonyokat,
- megismertetjük a környezetvédelem alapjait: a föld a levegő, a víz, a növények- és állatok, valamint a tájvédelem meghatározó szerepét,
- környezetbarát szokások megalapozása (takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, hulladékkezelés, szelektálás),
- csoportszobában élő természetsarkot alakítunk ki, ahol mindig zöldell valamilyen növény,
- udvaron lehetőséget biztosítunk a kertgondozásra, ehhez megteremtjük a feltételeket,
- kirándulásokon a természet kincseinek felfedeztetésére irányítjuk a figyelmet, a természet kincseit összegyűjtjük,
- az elemi közlekedési szabályokat megismertetjük, gyakoroltatjuk,
- múzeumlátogatást szervezünk,
- elősegítjük a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárskapcsolatokban és a környezet alakításában.
- a nyelvi kifejezőkészség, kommunikációs és gondolkodási képességek fejlesztése,
- a tevékenységek végzéséhez szükséges differenciált szervezési formák biztosítása,
- a játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása, szabályjátékok megismertetése, alkalmazása,

- matematikai fogalmak, kifejezések (térbeli viszonyok, irányok és helyzetek), összefüggések megismertetése, megtapasztaltatása,
- számfogalom előkészítése, megalapozása,
- tapasztalatok szerzésének biztosítása a geometria körében,
- tájékozódás segítése a síkban és a térben.

Feladatunk elsősorban az, hogy a gyermekek közvetlen környezetükből szerezzenek életkoruknak megfelelő tapasztalatokat, élményeket, amikkel bővítjük az ismert fogalmak körét. Ezáltal folyamatosan fejlesztjük beszédmegértő és kifejező képességüket. A közvetített műveltség tartalmakat egymásra építjük, így kiegészítik, és teljessé teszik egymást.

A tapasztalatszerzés mindig a valódi környezetben történik, ezért a komplex foglalkozásokat legtöbb esetben a szabad természetben, az óvoda környezetében, udvarán szervezzük. Legfontosabb feladatunk, hogy megismertessük a gyerekeket azzal a tárgyi és természeti környezettel, amelyben élnek, felhívjuk figyelmüket annak értékeire, szépségeire. A tevékenységi formák élményközpontúságára törekszünk. Megfigyelhetik, átélhetik a természeti jelenségek hangjait (szél, eső, stb.), hangulatait (dalos és egyéb játékok segítségével), érzelm világát, számosságát, ezek együttes hatását.

A mozgásigény kielégítésére a természetben végzett tevékenységekkel tág teret biztosítunk.

Komplex tapasztalatszerzési lehetőséget nyújtunk sétákkal, kirándulásokkal, az élősarokban végzett tevékenységekkel, önálló és csoportos megfigyelések révén. A gyermekeket értékes tapasztalatokhoz juttatjuk a természetben végbemenő folyamatokról és összefüggésekről. Arra neveljük őket, hogy képesek legyenek elfogadni másokat, fejlődjön önbizalmuk és ítélőképességük.

A komplex foglalkozások tartalma az évszakok változását követi. A gyermekeket körülvevő valós természeti és társadalmi környezetből megismertetjük mindazt, ami érthető és hasznosítható számukra. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A környezeti nevelés lényeges jellemzője, hogy a gyermeket körülvevő világ felfedezési, megismerési lehetőségét sokoldalúan biztosítjuk. Ennek érdekében pályázati költség terhére és az alapítvány által nyújtott pénzügyi lehetőségek között, valamint szülői kezdeményezésre felfedezzük tágabb környezetünk lehetőségeit. A növény és állatvilág természetes élőhelyén történő megismerését valósíthatjuk meg. A kirándulások szervezésekor a szülői szervezet

határozza meg azt az összeget, amelyet nem lehet túllépni.

A gyermekek természettudományos ismereteinek bővítése érdekében, és történelmi-, nemzeti értékeink, hagyományaink megismeréséhez kirándulásokat szervezünk szűkebb és tágabb környezetünkben.

A környezeti nevelés fogalomkörei szorosan kapcsolódnak mind ahhoz, amit a gyermekek az óvodában vagy tágabb környezetükben tapasztalnak, látnak, hallanak. A környezettel való szoros kapcsolat, az életfolyamatok újra játszása nemcsak arra ad lehetőséget, hogy a bennük lévő feszültségek feloldódjanak, hanem elősegítik a szocializálódás folyamatát is.

A születés és felnőttkor közötti időszakot átölelő témakör keretében foglalkozunk a testápolás, az egészség megőrzésének fontosságával, a biztonságos közlekedés szabályaival, a család szerepével, a helyes, kulturált viselkedés szabályaival. Ily módon nyújtunk támpontot a gyermekeknek a környezetükben meglévő szabályok megismeréséhez és gyakorlásához.

Séták alkalmával gyakoroljuk a gyalogos közlekedés szabályait. Tapasztalatot szereznek a gyermekek a járműveken való utazás szabályairól is.

Az óvodai életben a néphagyományokhoz kapcsolódó és a nemzeti ünnepek éppúgy részei a környezeti nevelésnek, mint az élő és élettelen természet nevezetes napjai. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a családi, tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

A környezet megismerésére nevelés fontos eleme, hogy a gyermekekben tudatosítsuk a környezet védelmének fontosságát. A természet védelmére nevelés célja a természeti értékek megóvása, fenntartása, a fennmaradásukhoz szükséges feltételek biztosítása. A gyermekekkel meg kell tapasztaltatnunk, hogy a természetben minden érték, mindennek van oka és célja, ezért megismertetjük velük a biológiai körforgás alapjait.

Tudatosítanunk kell, hogy a tiszta levegő, a tiszta víz nélkülözhetetlen az élőlények számára. Fel kell készítenünk a gyermekeket a kudarc átélésére is: tapasztalhatják a növények pusztulását, a vizek, a levegő szennyezését. Olyan sétákat, kirándulásokat szervezünk a nagyoknak, ahol megfigyeltetjük, milyen hatása van annak, ha az ember nem vigyáz a természetre.

Észre vetetjük a természetet veszélyeztető dolgokat: füst, eldobált szemét, erdőbe kidobott hulladék, élővizekbe engedett szennyvíz, olaj, a városi zajártalom, kipufogógáz, stb.

Mivel városunkban sok helyen adottak a feltételek, felhívjuk a családok figyelmét a szelektív

hulladékgyűjtés hasznára és fontosságára. Törekszünk arra, hogy a gyermekek vigyék haza az óvodában kialakított környezetbarát szokásokat.

A természet szeretetére hatékonyan csak akkor tudunk nevelni, ha megismertetjük azt. Megtanítjuk, hogy minden élőlény és növény saját élőhelyén a legszebb, ott érzi magát a legjobban. Óvatosan mozgunk a természetben, öncélúan nem gyűjtögetünk. Megtanítjuk a séták, kirándulások alatti helyes viselkedésformákat. Felhívjuk a gyermekek figyelmét a növény és állatvilág kölcsönös kapcsolatára, a természetvédelem jeles napjaira.

Az élősarokban képeket helyezünk el azokról a növényekről, állatokról, amelyek a környékünkön veszélyt jelentenek az emberekre.

A környezet védelmére nevelés folyamatába bevonjuk a családokat is. Megismertetjük a környezetvédelmi munka óvodáskori lehetőségeit. Ismeretterjesztő előadásukat szervezünk a szülők számára (pl. dohányzás, zajártalom, egészségnap).

A néphagyományok ápolása, felelevenítése céljából megismertetjük a gyermekeket az évszakváltáshoz, időjósáshoz, a gazdálkodás munkafolyamataihoz kapcsolódó jeles napokkal, a hozzájuk fűződő népi megfigyelésekkel.

A megválasztott módszereket, eszközöket a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazítjuk: megfigyelés, játékos tevékenységek, szenzitív játékok, gondolkodtató kérdésekkel problémahelyzet előidézése, kísérletezés, vizsgálat. A gyermeki tevékenység változatos formájának biztosítása: egyéni, páros, mikro csoportos szervezéssel történik.

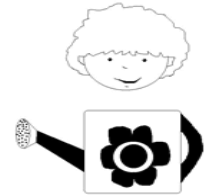
A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- ☺ A gyermekek tudják lakcímüket, életkorukat, szüleik nevét.
- ☺ Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik jellemzőiket, gyönyörködnek a szépségükben.
- ☺ Tudják a gyalogos közlekedés elemi szabályait, megfelelően viselkednek az utcán, a járműveken.
- ☺ Megkülönböztetnek szárazföldi, vízi, és légi közlekedési eszközöket.
- ☺ Felismerik és megnevezik környezetük színeit.
- ☺ Ismerik a testrészeket, igényesek testük tisztaságára.
- ☺ Tudják a hét napjainak nevét, megkülönböztetik a napszakokat.
- ☺ Képesek az élőlényeket csoportosítani megadott szempontok alapján.

- ☺ Tapasztalatot szereznek az alapvető növény – és állatgondozási műveletekről.
- ☺ Megértik és észreveszik a természet szépségét, óvják és tisztelik azt.
- ☺ Ismerik a helyi szokásokat, nevezetességeket. (Hagymatikum, Lombkorona sétány, Maros-part, Maros ártér)
- ☺ Kialakulóban vannak az ehhez szükséges magatartási formák.
- ☺ Megfelelően viselkednek a szabadban, a természetben (mozgás, beszéd, megfigyelés, személtakarítás, stb.).
- ☺ Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, érhető beszédük.
- ☺ Logikus gondolkodása, logikai következtetései és problémamegoldó képessége életkorának megfelelnek.
- ☺ Számfogalma a 10-es számkörben mozog, képes halmazokat felsorolni, tulajdonság szerint szétválogatni, ismeri az irányokat, helyesen használja a névutókat, felismeri a sorba rendezés logikáját, azt jól képes folytatni.
- ☺ Ismeri és megnevezi az alapvető mértani formákat, az azonosságokat és a különbségeket.

Munka jellegű tevékenységek

A tevékeny, egészséges gyermek önként és örömmel végez erejének és képességeinek megfelelő munkát. A személyiség fejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással végzett munka és munkajellegű játékos tevékenység.

Célunk:

- a munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, kompetenciák alakítása,
- önmagukért és a csoportért végzett munkán keresztül a gyermekek közösségi kapcsolatainak, kötelességtudatának erősítése, önállóságuk, felelősségtudatuk fejlesztése,
- cselekvő tapasztalás útján matematikai jellegű ismeretek szerzése, összefüggések megláttatása.

Feladatunk:

- a különböző munka jellegű tevékenységek megszervezése, azok feltételeinek biztosítása (léghkör, hely, idő, eszköz, feladat, munkafajták, lehetőségek),
- kerti munkák, növénygondozás, állatokról gondoskodás megismertetése,
- saját és mások munkájának értékelése, megbecsülése, elismerésére nevelés,
- a munkavégzés elsősorban jutalom forrása legyen.

Az óvodában a munka játékos jellegű, aktív tevékenység. Kezdetben a gyermekek elsősorban önmagukért végzik, később meghatározó szerepet kap a közösségért végzett munka.

Úgy szervezzük és irányítjuk a munkát, hogy az mindennapos, folyamatos tevékenység legyen. Az egyes munkafajtákat tanulás útján sajátítják el a gyermekek. Megmutatjuk az eszközök használatát, a munkafogásokat, a munkavégzés sorrendjét. A munkavégzés ellenőrzésekor buzdító, megerősítő értékeléssel fokozzuk a gyermekek munkakedvét.

Minden munkafajtánál, minden korcsoportban lehetővé tesszük az önálló munkavégzést. Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezetjük be. Csak olyan munkát bízunk a gyermekekre, amelynek elvégzésére megerősítés nélkül képesek.

Az óvodában a következő munkafajták jelennek meg: önkiszolgálás, testápolás, öltözködés, étkezés, környezetgondozás, naposi munka, a csoport életével kapcsolatos és alkalmoszerű munka, egyedi megbízások, segítség a pedagógusnak, dajka néninek.

Az önkiszolgálás, étkezés, testápolás, öltözködés, a környezet rendben tartása terén végzett tevékenységek alapvető jelentőségűek. Célunk annak elérése, hogy a gyermekek igényesen, tisztán, esztétikusan érezzék jól magukat, igényeljék a rendet, tisztaságot maguk körül. A gyermekek egyéni képességeinek, munkatempójának, eltérő fejlődési ütemének megfelelően nyújtunk segítséget, de az óvodába lépéstől kezdve lehetőséget adunk az önálló próbálkozásra.

Az önkiszolgáló tevékenység készség szinten való ismerete lehetővé teszi a naposi munka bevezetését.

A naposság önként vállalt a csoportok szokásrendszerétől függően különböző feladatokat tartalmaz, de a fő tevékenység az étkezéssel kapcsolatos feltételek megteremtése. A csoportok szokás- és szabályrendszerében határozzuk meg a naposok számát, a kijelölés rendjét, a munka vállalásának jellegét, az elvégzendő feladatokat.

Alkalomszerűen ismétlődő munka a játékokhoz és a különböző tevékenységekhez használt eszközök rendben tartása, a csoportszoba átrendezése, a környezet rendjének visszaállítása, egyszerű megbízatások teljesítése.

Lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek az óvodában vagy azon kívül részt vegyenek állat és növénygondozásban. Segítenek az óvodapedagógusnak és a dajkának az élősarok gondozásában, az óvoda udvar tisztántartásában. El szeretnénk érni, hogy észre vegyék, ha társuk segítségre szorul, kérjenek, illetve nyújtsanak segítséget egymásnak. A munka a személyiségfejlesztés fontos eszköze.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végén:

- ☺ Életkoruknak megfelelő felelősséggel végzik a vállalt vagy rájuk bízott munkát.
- ☺ Tudnak örülni munkájuk eredményének.
- ☺ Önállóan és igényesen végzik a naposi munkát, képesek megteremteni a kulturált étkezés feltételeit.
- ☺ Szívesen vállalnak egyéni megbízatásokat.
- ☺ Segítenek társaiknak és a felnőtteknek.
- ☺ Természetes igényükké válik az esztétikus környezet megteremtése, megtartása. A tevékenységekből szerzett ismeretek, tapasztalatok alkalmazása (belsővé válás).
- ☺ Ügyelnek a környezet rendjének megérzésére.
- ☺ Környezettudatos viselkedés beépül az életükbe.
- ☺ Felelősséget éreznek a rájuk bízott növényekért, állatokért, szeretettel bánnak velük.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodáskorban. A játékon belül a motoros, a szociális, és a verbális tanulás összefonódik, komplex formában jelenik meg. A nevelési folyamat egésze alkalmas arra, hogy spontán vagy irányított módon tanuljon a kisgyermek. A tanulás része a nevelési folyamat egészének, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Az óvodai tanulás elsődleges célja attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése. A tanulást támogató környezet megteremtése során építünk a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Célunk:

- Az alap - kultúrtechnikák elsajátításához szükséges készségek, képességek fejlesztése.
- Az ismeretek alkalmazása, felhasználására felkészítés, a gyermekek kompetenciájának alakítása.
- Érdeklődési kedv felkeltése, a tanulni vágyás megalapozása.

Feladatunk:

- A gyermekek tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése.
- Változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.
- Szokások alakítása utánzásos minta – és modellkövetéses magatartással és

viselkedéssel.

- Spontán, játékos helyzetek kihasználása.
- Kérdésekre épülő ismeretátadás lehetőségének kiaknázása.
- Tervezett játékokkal és tevékenységekkel felkészülés a mindennapos feladatokra.
- Egyéni fejlődési, érési ütem figyelembevétele a tevékenység felkínálása során.
- Személyre szabottan, pozitív értékeléssel segíteni a gyermek személyiségének kibontakozását, ösztönzőleg támogatni az intellektus és kreativitás fejlődését.
- A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése.

A tehetségígéretes gyermekek jellemző megnyilvánulása:

- intellektuális képességekben (szókincse, emlékezete, gondolkodása, kreativitása),
- speciális képességekben (zenei, ábrázoló, matematikai, pszicho motoros, szociális),
- viselkedési jegyekben (intenzív érdeklődés, erős akarat, energetikusság, érzékenység).

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás

A gyermek segítése a tovább fejlődésben, speciális szükségleteinek kielégítése. A szülő segítése gyermeke nevelésében.

Részképesség – lemaradás, illetve egyéb problémák esetén időben jelzés, kiszűrés és a megfelelő szakember segítségének kérése.

A több érzékszervet igénybe vevő tapasztalás és a sokoldalú cselekedtetés mindennél fontosabb a gyermek fejlődése szempontjából. A közvetlen környezet folyamatos megismerése, az érzékelés és a sokoldalú tapasztalatszerzés központi kérdése a tanulási folyamatnak, mert szerintünk kevesebbet, de azt jobban, alaposabban, több oldalról megközelítve kell a gyermekek számára közvetítenünk az ismereteket.

Miután a gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli és éli meg, ezért komplex foglalkozások rendszerén keresztül juttatjuk el hozzá azt, ami számára a világból

megismerhető, befogadható. A gyermekek óvodában szerzett tanulási tapasztalatai hatással vannak az iskolai tanuláshoz való viszonyukra. A belső motiváltságból fakadó tanulás kialakítását kezdjük meg az óvodában. Célunk, hogy a gyermekek örömmel és önként vegyenek részt ebben a folyamatban, egyéni fejlettségüknek megfelelő szintű feladatok elé állítjuk őket. Ezáltal sikerélményekhez jutnak, erősödik önbizalmuk, bátorságot merítenek a nehezebb problémák megoldásához.

A tanulási folyamat megszervezése és tartalma szempontjából kiemelt jelentőségű a gyermekek megismerése ahhoz, hogy egyéni adottságaik szerint fejlesszük őket. Így biztosítjuk a gyermekek igényeihez, egyéniségéhez, teherbíró képességéhez igazodó tanulási kereteket és formákat. Objektív és szubjektív feltételek határozzák meg, hogy milyen formában valósul meg a cselekvéses tanulás, felfedezés és gyakorlati probléma megoldás. Eldöntjük, hogy kötött vagy kötetlen kezdeményezések, mikro csoportos foglalkozások, beszélgetések, tapasztalatszerző séták, stb. formájában közvetítjük–e az ismereteket.

Befolyásoló tényezők lehetnek: a csoport összetétele, a gyermekek életkora, egyéni fejlettsége, a feldolgozandó ismeretanyag. Biztosítjuk a felfedezés és a kreativitás erősítését és a kutatás egyéni érdeklődésnek megfelelő feltételeit. Fejlesztjük gyermekek önállóságát, kitartását, feladattudatát. Olyan tapasztalatokhoz juttatjuk őket, amelyben megismerhetik saját lehetőségeiket és korlátaikat. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermekek személyiségének kibontakozását.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végén:

- ☺ A gyermekek érdeklődőek, bátran kérdeznek, képesek tartósan, egyazon játéktémában közösen részt venni.
- ☺ Szívesen vesznek részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett, irányított játékokban, tevékenységekben.
- ☺ A tanuláshoz szükséges kompetenciáik koruknak megfelelően fejlettek.
- ☺ Szívesen dramatizálnak, báboznak meséket, verseket.
- ☺ Társas viselkedésük alkalmazkodik a helyes viselkedési szabályokhoz.
- ☺ Érdeklődőek és nyitottak a külvilágra.
- ☺ Szociális és intellektuális képességeik megfelelően kialakulnak.
- ☺ A speciális igényű gyermekek időben megfelelő szakemberhez kerülnek.
- ☺ A tehetséges gyermekek is megtalálják a kiemelkedő képességüknek megfelelő tevékenységet.

☺ Anyanyelvi és értelmi képességeik fejlettsége lehetővé teszi az iskolai tanulás megkezdését.

Az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei

Az óvodai ünnepek kulcsfontosságúak nevelőmunkánkban. Szervezése óvodaépületenként a helyi sajátosságok figyelembe vételével történik.

Ünnepeink

Az óvodai élet hagyományos ünnepei:

- A gyermekek név és –születésnapjának megünneplése,
- Anyák napja,
- Ballagás
- Gyermeknap.

Néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepek:

- Adventi készülődés,
- Mikulás,
- Karácsony ,
- Farsang,
- Húsvét.

Helyi szokásokhoz kapcsolódó ünnepek, rendezvények, közösségformáló ünnep:

- Gyermekközösségi napok,
- Egészségnap,
- Családi nap,
- Zöld jeles napok,
- Városi rendezvények,
- Tehetségnap,
- Sportnap.

Nemzeti ünnepek:

- Március 15.
- Összetartozás napja (06. 04.)⁸

---

⁸ 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 6.§ (2) e) 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet IV. V.VI.

Az óvoda kapcsolatrendszere

A család- óvoda kapcsolata - Az óvoda családsegítő és családokat támogató tevékenysége

Az óvodai és családi nevelés összhangjának megteremtése érdekében kiemelt feladatunk a családokkal való együttműködés, a megfelelő kapcsolatok kialakítása, felkutatása és mélyítése. Az ehhez szükséges kölcsönös bizalom elvét minden esetben betartjuk. Fontos ehhez a kapcsolat megfelelő kiépítése és kölcsönös ápolása. A hatékonyabb nevelés érdekében fontos, és az együttnevelés szempontjából meghatározó jelentőségű, hogy megismerjük a gyermekek családját, otthoni környezetüket, élettörténetüket, fejlődési jellemzőiket.

Célunk az együttműködés terén:

- a gyermekek fejlődésében a folytonosság biztosítása
- a gyermekek személyiségének megismerése,
- a családok megismerése a gyermek fejlesztéséhez
- folyamatos kétoldalú kommunikáció, melyet számos módon elősegít az intézmény, igazodva a család nyelvhasználati jellegzetességeihez
- a feladatok egységes értelmezése
- együttműködés és az ismeretek, információk rendszeres cseréje
- a gyermekneveléshez nyújtandó segítségadás koordinálása
- a kölcsönös bizalom megteremtése szülők aktív közreműködésére történő inspirálás saját gyermekeik óvodai nevelése terén:
- az óvodai és a szülői nevelés kölcsönös megismerése.
- az együttműködés szabályainak betartása,
- a közös célok megvalósítása a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése érdekében.
- a tanulási tevékenységek és tanulási lehetőségek kialakítása és fenntartására az otthoni és a szabadidős környezetben is
- a családok elköteleződésének támogatása
- kapcsolattartás a segítő szakma képviselőivel
- megérteni és elfogadni a gyerekek fejlődésének megfelelő nevelési programot/nevelési tervet/szakmai programot;

- megfelelő nevelési stratégiákat alkalmazni;
- hosszú távú együttműködések építeni az intézményekkel;
- támogató kapcsolatokat létrehozni a többi szülővel,
- hasznosítani a közösségi szolgáltatásokat (Barbour, 1996).

Közvetlen partnereink

Szülők, pedagógusok együttműködésének formái, továbbfejlesztési lehetőségei.

I. Az óvoda és a család együttműködése

Együtt a családokkal:

A pedagógusoktól elvárás, hogy ismerjék azokat a kihívásokat, szerepelvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek. Ezek figyelembevételével előítélet mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítsák a szülőkkel való kapcsolatukat, támogassák őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, segítsék elő, bátorítsák a családok bevonódását az intézmény életébe. A gyermekek eredményes fejlesztése érdekében a családot rendszerként értelmezzük, építünk a szülők bevonására, aktív részvételére. Támogató környezetet nyújtunk a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, a szülői reziliencia fejlesztéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybe vételéhez.

Az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítője, ezért tiszteletben tartjuk a család nevelési eljárásait, törekszünk az összhang megteremtésére. Megismerjük a család nevelési elveit. A nevelőpartneri viszony kialakulása érdekében megismertetjük a szülőkkel programunkat, munkánkról folyamatosan tájékoztatást adunk, hogy a szülők tisztában legyenek a közösség nevelő hatásával.

Nyitott óvodai napok, közös programok szervezésével biztosítjuk, hogy a szülők betekintést nyerhessenek az óvodai életbe. A családokkal való együttműködés során figyelembe vesszük azok sajátosságait, szokásait. A családhoz illesztett segítségnyújtási megoldásukat javasoljuk.

A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek családon belüli nevelését tapintatosan igyekszünk pozitív irányba befolyásolni. Fokozottabb odafigyeléssel vonjuk be őket az óvodai programokba, tevékenységekbe.

A kapcsolattartás formái

- Beíratás: személyes találkozás a szülővel és a gyermekkel.
- Szülővel közös beszoktatás: alkalmas arra, hogy a szülő és a gyermek megismerje az óvodai életét, szokásrendszerét
- Összevont és csoport szülői értekezletek: az óvoda működésével, házirendjével a gyermekek nevelésével kapcsolatos megbeszélések; a 6-7 éveseknek tájékoztató az iskolákkal kapcsolatos tudnivalókról.
- Napi kapcsolattartás: a naprakész tájékozottságot segíti, hogy a szülő tudja, mi történt aznap a gyermekével.
- Családlátogatások: óvodába kerüléskor a családi nevelési szokások, a család környezetének és a gyermek szociokulturális hátterének megismerése.
- Egyéni beszélgetések: előzetes időpont egyeztetés után az aktualitásnak megfelelően.
- Nyíltnap: a szülők részt vehetnek a csoport napi életében; az óvodába kerülő gyermekek előzetes betekintést nyerhetnek a választott intézménybe.
- Közös ünnepek: Anyák napja, Ballagás, Nyárköszöntő.
- Közös kirándulások, sportvetélkedő, vacsoraest, családi nap szervezése.
- Előadás szervezés a szülőknek: pszichológus, gyermekorvos előadása.
- Óvodaújság: tájékoztatjuk benne a szülőket programjainkról, eredményeinkről.
- Szülők közösségének támogatása minden óvodaházunkban.
- Szülők Tanácsának megalakítása és munkájuk segítése, koordinálása.
- Az óvoda megszervezi és segíti a szülők érdekegyeztető, érdekvérvényesítő fórumait.

Intézményünkben kiemelt feladatként kezeljük a szülőkkel való együttműködés összhangjának folyamatos fenntartását. Célunk, hogy a személyi és szülői jogok, köteleességek tiszteletben tartásával erősödjön a partneri viszony.

Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül. A kettő összhangja, együttműködése a gyermekek harmonikus fejlődésének feltétele. Az intézmény nem vállalja át a család nevelési feladatainak megoldását, de felajánljuk a szakmai-pedagógiai együttműködésünket. A gyermekek kompetencia területeinek fejlesztése során a szülők

meggyőződhetnek arról, hogy a nevelésünk középpontjában gyermekek állnak.⁹

II. Az óvoda és dolgozók kapcsolata

A csoportban dolgozó óvodapedagógusi párok és a nevelőmunkát segítő alkalmazottak napi kapcsolatban vannak egymással. Munkájukat összehangoltan, egymás tevékenységére építve végzik.

Az óvoda éves munkaterve alapján szervezik az óvodaházak vezetői a nevelőmunkát, tájékoztatják a munkatársakat az aktuális feladatokról, a várható tevékenységekről, eseményekről. Rendszeres együttműködést igényel a tehetséggondozást és differenciált fejlesztést szolgáló szabadidős tevékenységek megszervezése.

Az óvodaházak dolgozói közötti szakmai munkakapcsolat, az óvodai és városi rendezvények, pályázatok, közös projektek összekovácsolja az óvodaházakban folyó nevelőmunkát.

A nevelőtestület tagjai a szakmai munkaközösségek, illetve az aktuális feladatok megoldására létrehozott szakmai műhelyek tevékenységébe kapcsolódhatnak be, mely erősíti az intézményen belüli kohéziót. Az óvodavezetés havonta két alkalommal tart az eltelt időszakban megvalósult feladatokat értékelő, és az elkövetkező időszak feladatainak tervezését megvalósító megbeszélést.

Az intézményvezető, és a vezetőség tagjai, az óvodatitkár, valamint a gazdasági dolgozó online kapcsolatban állnak egymással a napi ügyek intézése, a gazdasági munka tervezése, szervezése, és a tanügyigazgatási feladatok terén.

III. Az óvoda és a fenntartó közötti kapcsolat

Mindennapos, jó kapcsolatra törekszünk a fenntartóval. Az intézményvezető, ill. távollétében az általa megbízott személy, részt vesz a Képviselő Testületi-, Emberi Erőforrások Bizottsága üléseken, a fenntartó által összehívott vezetői értekezleteken. Az intézmény törvényes működésének biztosítása érdekében az óvoda intézményvezetője minden döntés meghozatala előtt kezdeményezi a fenntartó képviselőivel való konzultációt.

---

⁹ A nevelési - oktatási intézmények közötti új horizontális kapcsolatok és azok ápolása. EFOP-3.1.5-16-2016-00001 tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása című Projekt Megvalósíthatósági Tanulmány

Közvetett partnereink

I. Az óvoda és a bölcsőde kapcsolata

Az óvodába beiratkozó gyermekek egy része bölcsődéből kerül hozzánk. A bölcsődés gyermekek meglátogatják az óvodát, egy kis időt ott játszva ismerkednek a környezettel, az óvodapedagógusokkal. A bölcsődei gondozónők tapasztalatait, a kialakított jó szokásokat figyelembe véve tervezzük meg a gyermekek beszoktatását, személyiségfejlesztését.

II. Az óvoda és az iskola kapcsolata

Együtt az iskolával:

Intézményünkben fokozott figyelmet szánunk az iskolai élethez szükséges alap képességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat.

Óvoda-iskolai átmenet támogatása:

Cél:

- az intézmény partnerkapcsolatainak bővítése, az együttműködési formák erősítése,
- intézményi és intézményközi műhelyek működtetése,
- intézményi átmenetet segítő programok kidolgozása és működtetése,
- a gyermekek iskolába lépéséhez szükséges fejlettségi szint eléréséhez és a sikeres iskolai előrehaladás megalapozásának érdekében óvoda-általános iskola átmenet program kidolgozása és bevezetése a kötelező felvételt biztosít általános iskolával
- az óvoda-iskola átmenet komplex (mérésen és nyomon követésen alapuló) differenciált pedagógiai támogatása
- a tanköteles kort elérő gyermekek közül az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget el nem érő gyermekek esetében beavatkozás a sikeres iskolai tovább haladásukat megalapozó készségek, képességek, attitűdök fejlődését elősegítő pedagógiai eszköztár használatával

Feladat:

- munkaközösség létrehozása, éves munkaterv szerinti működtetése¹⁰

---

¹⁰ EFOP-3.1.5-16-2016-00001 tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása című Projekt Megvalósíthatósági Tanulmány

A gyermekek könnyebb beilleszkedése érdekében igyekszünk szorosabbá tenni a kapcsolatot. Törekszünk arra, hogy az iskola ismerje meg, és fogadja el az óvoda nevelési elveit, célját, feladatát, módszereit, szokásait. Ennek érdekében a tanítónőknek lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyakorlatban is megismerhessék az óvoda személyiségfejlesztő tevékenységét.

Részt veszünk az iskolák által megszervezett programokon.

A kompetencia alapú nevelés olyan lehetőséget kínál az óvoda számára, amely megkönnyíti az óvoda – iskola közötti átmenetet.

A kapcsolattartás formái

- kölcsönös látogatások, amelyek alkalmával a tanítónők részt vesznek az óvodai nyílt napokon; az óvodapedagógusok meglátogatják az első osztályosokat; a 6-7 évesek ellátogatnak egy iskolai tanóra,
- közös szakmai megbeszélések, tanácskozások, továbbképzések megtartása,
- közös rendezvények, ünnepek szervezése,
- rendezvényeken való közreműködés,
- kapcsolattartás művészeti csoportokkal, rendezvényeik látogatása,
- Iskola előkészítő foglalkozások megszervezése a gyermekek számára.

III. Az óvoda és a közművelődési intézmények kapcsolata

Az óvoda kapcsolatot tart a Hagymaházzal, Gyermekkönyvtárral, Múzeummal. Az óvoda vezetősége az intézmények kínálatából az óvodásoknak valót válogatja ki.

A kapcsolattartás formái: látogatás, tájékoztatás, megbeszélések, rendezvényeken részvétel.

IV. Az óvoda egyéb kapcsolatai

Pedagógia Intézetekkel, főiskolákkal tartjuk a kapcsolatot. Figyelemmel kísérjük a felkínált szakmai képzéseket, programokat, és érdeklődésünknek, programunknak megfelelően részt veszünk azokon. Folyamatosan vállaljuk a főiskolások gyakorlatvezetését.

A makói **Hagymatikumban** szervezzük meg az óvodásaink számára a vízhez szoktató foglalkozásokat, az úszásoktatást.

Állandó kapcsolatot tartunk fenn a Makón működő **Csongrád Megyei Pedagógiai**

Szakszolgálat Makói Tagintézményével, a Szegeden működő **Csongrád Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal**. Az intézet munkatársai végzik a rászoruló gyermekek iskolaérettségi és képességvizsgálatát.

Szoros kapcsolatot tartunk az **Egyesített Népjóléti Intézménnyel**, azon belül a *védőnői szolgálattal, a Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat* munkatársaival.

Az óvodáskorú gyermekek egészségügyi ellátása érdekében rendszeres kapcsolatot tartunk fenn az óvodaházak *védőnőivel, gyermekorvosával, fogorvosával*, akik tevékenységüket éves munkaterv alapján végzik. Évente törekszünk megszervezni a gyermekek ortopédiai szűrővizsgálatát.

Magyar Vöröskereszttel

Csongrád Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatósággal (Rendőrkapitánysággal, Tűzoltó Parancsnoksággal, Helyi Mentőszolgálattal)

Központi Konyhával

A **Galamb József Mezőgazdasági Szakgimnázium és Szakközépiskola** és a **Zöld óvodák hálózata** a „Zöld ovi” fenntartásához nyújtanak segítséget.¹¹

Nagycsaládosok Egyesülete

Kutyával egy mosolyért alapítvány

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és - lehetőségei szerint - szakmai kapcsolatot tart fenn. Ennek érdekében pályázatokon veszünk részt.

---

¹¹ Az EFOP 3.1.5-16-2016-00001 Óvodai Alprojekt folytán bővültek EFOP-3.1.5-16-2016-00001 tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása című Projekt Megvalósíthatósági Tanulmány

Gyermekvédelem az óvodában

A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek:

- A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek
- A hátrányos helyzet leggyakoribb okai (környezeti, anyagi, egészségügyi, a gyermek személyiségében rejlő okok)
- Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében
- Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére
- Szülőknek felajánlott segítség¹²

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek:

Az óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet, valamint a több szakterületet érintő megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja. Így ösztönzi az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

- Szervezési feladatok körültekintő végzése.
- Integrációt elősegítő csoportalakítás.
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása.
- A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása.
- Nevelőtestület együttműködése (rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével, esetmegbeszélések, hospitálások).
- Pedagógiai munka kiemelt területei.
- Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés (részletes anamnézis) elvégzése.
- Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése).
- Érzelmi nevelés, szocializáció (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés).
- Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás).
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése.

---

¹² Különös tekintettel az EFOP 3.1.5-16-2016-00001 Óvodai Alprojektben megfogalmazott célokkal, feladatokkal

- Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei).
- Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos tevékenység.
- Egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi - fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia vizsgálat) kezdeményezése, megszervezése.
- Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás (a szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok).
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, táborok szervezése; rendezvények látogatása).
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés.
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal.
- Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása).
- Védőnői hálózat (korai képességfejlesztéssel kapcsolatos tanácsadás).
- Óvoda-iskola átmenet támogatása.
- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási készítés, monotonia túrús, figyelem koncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása)
- Tanügyigazgatást támogató munka (Szülői kérelmek benyújtás a POK - ba).
- Iskolaválasztás támogatása (szülők tájékoztatás).
- A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében.
- Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés.
- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel.
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása.
- Rendszeres (napi, vagy heti) tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyerekek alkotásainak megmutatása,

elemzése, szülők részvételi lehetőségének biztosítása a foglalkozásokon. (Nyílt nap a csoportban, óvodában).

- Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása.
- Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése (Papa-mama klub, farsang, karácsony, anyák napja).

Intézményi önértékelés, eredményessége.

Intézményi önértékelés készítése. Eredményesség (indikátorok teljesülése: hiányzás csökkenése, iskolakezdés megfelelő időben, új eljárás bevezetésének tapasztalatai az iskolaérettség elérése) mérése, elemzések készítése az éves óvodavezetői beszámolóban.

Várható hatások, eredmények:

A gyerekek beilleszkednek, biztonságban érzik magukat a befogadó óvodai közösségben.

A szülők tapasztalják a befogadó környezet pozitív hatását, ezért ők is segítséget tudnak nyújtani a gyermek elfogadásában és fejlesztésében.

Óvodánk nevelőtestülete megfelelő kompetenciával kezeli és fejleszti az átlagtól eltérő fejlődésű, helyzetű gyermekeket, melyhez folyamatosan megszerzi a megfelelő képzettséget.¹³

Az óvoda speciális szolgáltatásai

Az óvoda a szülők igényeit figyelembe véve, kéréseiket kielégítendő egyéb szolgáltatásokat is szervez.

Az életkor – specifikus szolgáltatások tervszerűek legyenek és erősítsék az óvoda nevelési céljainak elérést, sajátos arculatot adjanak az óvodának.

Az óvodában folyó egyéb szolgáltatások:

- Idegen nyelv tanuláshoz lehetőség biztosítása
- Fejlesztőpedagógia

---

¹³ 275/2019. (XI. 21.) Korm. rendelet az óvodába járással és tankötelezettséggel kapcsolatos egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról; 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 6.§ (2) c); EFOP-3.1.5-16-2016-00001 tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása című Projekt Megvalósíthatósági Tanulmány

- Tartásjavító torna, gyógytestnevelés
- Logopédia
- Gyógypedagógia
- Hitoktatáshoz hely biztosítása
- Úszás-előkészítés
- Korcsolyázás
- Aerobick
- Foci

A szolgáltatást végző személy óvodapedagógiai módszerekkel a gyermeki személyiséget tisztelve, szeretve, megbecsülve, elfogadva végezze fejlesztő munkáját. Az óvoda saját szakemberei által nyújtott szolgáltatások térítésmentesek. Az óvoda a rendelkezésére álló órakereten belül szervezi azokat, az óvodában folyó nevelőmunka figyelembe vételével.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása

Az óvodánk feladatának tekinti esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítését. Ennek érdekében fontosnak tartja:

- a nevelőtestület átfogó, intézményre szabott, belső intézményi innovációt támogató és komplex (kiemelten pedagógiai) fejlesztési programokba való bekapcsolódását,
- helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések kialakítását, működtetését, fenntartását a kitűzött célok elérése érdekében,
- az óvoda befogadó nevelését erősítő, deszegregációs célú fejlesztése érdekében oktatásszervezési intézkedési tervek fejlesztésének kidolgozását,
- a minőségi nevelés nyújtásához szükséges komplex fejlesztést, valamint a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességének elősegítését, az egyenlő esélyek megteremtését.¹⁴

---

¹⁴ Alprojektben megfogalmazott célokkal, Inkluzív pedagógia - Integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással - a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések különös tekintettel az EFOP 3.1.5-16-2016-00001 Óvodai feladatokkal

A Makói Óvodában az Alapító Okiratnak megfelelően meghatározott sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása valósul meg.

Differenciálás: a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése

- Tanulási nehézséggel küzdő gyermekek
- Beilleszkedési/magatartási nehézséggel küzdő gyermekek
- Kivételes képességű gyermekek, tehetségígérettek
- Multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetősége.

Pedagógiai szempontból ezek a gyermekek külön segítségnyújtás nélkül elmaradnak a tanulásban. Speciális nevelési szükségleteik kielégítésében pedagógiai többlétszolgáltatásokat kell nyújtani. Az integrációs folyamat legfontosabb tényezője a gyermek, akit befogadunk, illetve a gyermekközösség, amelyik befogad. Az óvodapedagógus feladata a gyermekcsoport felkészítése a gyermek fogadására. A körültekintően előkészített és felkészített befogadó közösség nem zárkózik el a problémától és igyekeznek a befogadást a lehető legjobban megoldani. Fontosnak tartjuk a jó partneri kapcsolat kialakítását (szülő, óvodapedagógus, gyógypedagógus, szurdopedagógus, tiflopedagógus) a különleges bánásmódot igénylő gyermekről a szakmailag színvonalas, nyílt tájékoztatás érdekében. Ezeket a gyermekeket differenciáltan fejlesztik a csoportban az óvodapedagógusok. A csoportnaplóban az I (tehetséges gyermek), valamint a III (SNI, BTM-N, HH, HHH gyermek) szinten tervezik a fejlesztésüket.¹⁵

Sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek ellátása

Az SNI gyermeknek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön.

Óvodánk nevelési célja, hogy biztosítsa a gyermek sajátos nevelési szükségleteihez, életkori, érési sajátosságaihoz igazodó támasznyújtáson, érzelmi biztonságon túl, szolgálja a harmonikus személyiségfejlesztést, a testi, értelmi, szociális fejlesztését, s egyben törekszik:

- Az interperszonális kapcsolatokat, az énkép, önismeret fejlesztésére, új attitűdök kialakítására.

---

¹⁵ EFOP-3.1.5-16-2016-00001 tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása című Projekt Megvalósíthatósági Tanulmány

- Speciális terápiák, módszerek alkalmazásával az egyre pontosabb észlelés, figyelem-összpontosítás, gondolkozás és emlékezet fejlődésének segítésére.
- A verbális és nonverbális kommunikáció fejlesztésére.
- A tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztésére.

Látás sérült gyermekek esetében:

A látássérült gyermek a látás kiesése miatt az épen maradt érzékszerveire van utalva (tapintás, hallás, szaglás, íz érzékelés).

A foglalkozások előkészítése során át kell gondolni, hogy a választott területen milyen információi lehetnek hiányosak, torzultak, és hogyan lehet ezekhez őt a leginkább közel vinni. Szoktassuk hozzá a kisgyermeket a meghatározott rendszer szerinti tapogatáshoz, a számára fontos sajátosságok megtalálásához.

A játékeszközök adaptálására lehet szükség a gyengén látó gyermekek esetében.

Ha a játékhoz eszközökre van szükség, azok olyanok legyenek, amelyeket a gyengén látó gyermek is jól lát.

Nagyothalló gyermekek integrálása:

Nagyothalló az, akinek hallókészülékkel korrigált hallásvesztése, a tagolt beszéd észlelését, megértését és elsajátítását az épekhez képes csökkent mértékben, de valamilyen módon még lehetővé teszi, vagyis többé-kevésbé meg is érti a hangos beszédet, és ha nem is tökéletesen, de saját magát is hallja.

A hallásvesztés fokozatai:

Enyhe fokú nagyothallás (25-40 dB fokú hallásvesztés)

- a halk vagy távoli beszéd megértésében okozhat problémákat.

Közepes fokú nagyothallás (40-60 dB hallásvesztés)

- enyhe hallásvesztésnek tekinthető, közelről még érthető a társalgó beszéd,
- a hallókészüléknek igen nagy szerepe van, mert a gyermek számára jól hallhatóvá, érthetővé válik a beszéd.

Súlyos fokú nagyothallás (60-90 dB hallásvesztés)

- csak a hangos társalgás érthető

- gyenge beszédelfogás és beszédprodukció, korlátozott szókinccs
- szurdopedagógus fejleszti a gyermeket
- a pedagógus figyeljen arra, hogy a szájról olvasási kép optimális legyen.

Súlyos nagyothallás (81-95 dB hallásveszteség)

- az erős hangok kb. 40 cm-ről hallgatók
- torzul a beszéd
- szoros együttműködés a fejlesztő pedagógussal (szurdopedagógussal)
- kudarc kizárása

Átmeneti sáv a súlyos nagyothallás és a siketség között (90–110 dB hallásveszteség)

Siketség: 110 dB feletti hallásveszteség esetén

Nagyothalló gyerekek integrációja

Az integrációs folyamat legfontosabb tényezője a gyermek, akit befogadunk, illetve a gyermekközösség, amelyik befogad. Az óvodapedagógus feladata a gyermekcsoport felkészítése nagyothalló gyermek fogadására. A körültekintően előkészített és felkészített befogadó közösség nem zárkózik el a problémától és igyekeznek a befogadást a lehető legjobban megoldani. Fontosnak tartjuk a jó partneri kapcsolat kialakítását (szülő, óvodapedagógus, gyógypedagógus, szurdopedagógus) a különleges bánásmódot igénylő gyerekekről a szakmailag színvonalas, nyílt tájékoztatás érdekében. A gyógypedagógus segítse a pedagógusok munkáját a fejlődés érdekében.

Óvodai nevelés feladata nagyothalló gyerekeknél:

- nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése,
- munkajellegű tevékenységbe bevonása,
- beszédértés, szókinccsfejlesztés,
- beszéd érthetőség folyamatos javítása,
- kognitív funkciók és az érzelmi élet fejlesztése,
- alapvető önkiszolgálási szokások elsajátítása, aktív nyelvhasználat építése.
- vizuális percepció fejlesztése,
- vizuális memória fejlesztése,
- vizuális differenciálás fejlesztése,

- vizuális tagolás fejlesztése,
- alak-háttér differenciálás képességének fejlesztése,
- szín- és alakkonstancia észlelésének fejlesztése,
- érzékelési csatornák (bőrérzékelés, ízérzékelés) és az érzékek integrációjának fejlesztése,
- a testi ügyesség és a koordinációs képességek fejlesztése,
- természetes mozgások (járás, futás, kúszás) fejlesztése,
- nagymozgások és a finommotorika fejlesztése a mozgások tudatosságának fejlesztésével
- téri orientáció fejlesztése (irányok, helyzetek, távolságok, mélységek becslése),
- saját testismeret és a saját mozgások kontrolljának fejlesztése,
- az idői relációkban való tájékozódás fejlesztése (képes napló, naptár, élménynaptár tervezése, megalkotása).

Az óvodapedagógus munkáját segítse fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus, szurdopedagógus szakember.

A gyermek hatékony fejlődésének egyik forrása a pedagógus. Pedagógusképünkbe az alábbi kompetenciák beépülését, elmélyülését tartjuk fontosnak.

Az óvodapedagógus feladata:

- fogadja el és hangsúlyozza a megértés fontosságát,
- olyan feladatokat tűzön ki a gyermek elé, amelyek kapcsolódnak a mindennapi élethez és kellő nehézségi fokot képviselnek a gyermek számára, biztosítsa a gyermek munkájában a folyamatos fejlődést,
- segítse elő a tanulási tapasztalatok sokféleségét,
- biztosítja a gyermek számára a választási lehetőséget,
- megfelelő szintű elvárásokat támaszt,
- pozitív légkört teremt,
- következetes,
- elismeri a gyermek erőfeszítéseit és teljesítményét,
- biztosítsa az együttműködést,
- kísérje figyelemmel a gyermek fejlődését, biztosítja a rendszeres visszacsatolást,
- fogadja el, hogy a gyermekek különbözőek, ezért mindenki más és más egyéniség.

Egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek esetében

Utazó gyógypedagógusok alkalmazásával valósítjuk meg ezeknek a gyermekeknek a törvény által előírt megfelelő szakemberek fejlesztését.

BTM-N, HH, HHH, gyermekek ellátása

Saját fejlesztőpedagógus szakvizsgázott óvodapedagógusaink látják el a gyermekek fejlesztését a Szakértői Bizottság javaslata alapján.

Tehetséges gyermekek ellátása

Integráltan csoportban, differenciált fejlesztéssel fejlesztik az óvodapedagógusok a kiemelten tehetséges gyermekeket, illetve tehetségműhelyekbe irányítjuk őket szabadidős tevékenységek alkalmával.

Tárgyi, személyi feltételek

A gyermekek differenciált fejlesztéséhez fontos a kreativitást, értelmi képességeket fejlesztő játékok, fejlesztő feladatsorok beszerzése, alkalmazása, ezért az eszköztárunk állandó bővítése, fejlesztése fontos feladat. A mozgásfejlesztés és a zenei nevelés eszközei lehetővé teszik a differenciált csoportos és egyéni foglalkoztatást egyaránt.

Minden óvodaépületünkben adott a fejlesztőszoba kialakításának lehetősége, ahol a gyermekek egyénre szabott fejlesztése folyik.

A szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján az érzékszervi (nagyothalló), fogyatékossgal küzdő gyermeket utazó szurdopedagógus segítségével fejlesztjük.

A látássérült és gyengén látó gyermekek fejlesztését tiflopedagógus segítségével fejlesztjük. Az óvodapedagógusok gyermekcsoportjukban végzett hatékony fejlesztő munkájához a szakmai ismeretek bővítésére van szükség, ezért támogatjuk a differenciálás, integrálás témakörben szervezett továbbképzéseken való részvételt ill. szakirányú képzettség megszerzését.

Tehetséggondozás

A gyermekek készség-, és képesség fejlesztését pedagógiai munkánkban az egész nevelési folyamatba ágyazva valósítjuk meg. Arra törekszünk, hogy a gyermeki személyiséget tiszteletben tartó, szeretetteljes, biztonságot adó, elfogadó, feszültségeket oldó,

kiegyensúlyozott légkörben tág teret adjunk a gyermek képességének sokoldalú fejlődéséhez. A gyermekben rejlő adottságokra építünk. Sok olyan lehetőséget igyekszünk számukra adni, amelyben minden gyermek kipróbálhatja önmagát.

Törekszünk arra, hogy a prevenció, kompenzáció és a tehetséggondozás komplexen érvényesüljön fejlesztő munkánkban.

Célunk:

- a gyermekek megismerési vágyának, kíváncsiságának, érdeklődésének felkeltése, motiváltságának fenntartása,
- kísérletező kedvének biztosítása,
- új utak keresése, a problémák sokoldalú megoldása,
- teret adjunk az önmegvalósítás szándékának, az erő kipróbálásának,
- nyitottság, játékoság, humor
- önfogadásra, önbizalomra, pozitív énkép kialakítására nevelés, a személyiség szabadságának kibontakoztatása.

Feladatunk:

- Egyenlő esélyek biztosítása érdekében a kiemelkedő képességek kibontakoztatásával tehetséggondozás.
- Kellő időt és ösztönzést biztosítunk a sokoldalú észleléshez, felismeréshez, felfedezéshez, önmaguk képességeinek megismeréséhez.
- Segítjük a gyermekeket önbizalmuk fejlesztésében, pozitív énképük formálásában, biztonságérzetük kialakulásában.
- Megalapozzuk az önkifejezés képességét. Serkentjük gyermekeinket az önálló ötletek, elképzelések megvalósítására, sokféle megoldási lehetőség keresésére, kérdések feltevésére.
- Modellt adunk, ösztönzünk kreatív próbálkozásokra.
- Fokozottan segítjük a hátrányokkal küzdő gyermekek képességeinek megalapozását és fejlesztését.

A spontán kialakuló játék mellett felkínálunk olyan tevékenységeket, élet specifikus szituációkat, problémahelyzeteket, melyek révén minden területen eredményesen bontakozhatnak ki a kreatív képességek. A délutáni felkínált lehetőségek között szerepel a néptánc, kézműves és bábjáték, drámajáték, mozgásfejlesztés, egyéni fejlesztés, kompenzálás,

felzárkóztatás, tehetséggondozás, idegen nyelvvél való ismerkedés.

Fontosnak tartjuk a néphagyomány és a népi kultúra átörökítését az óvodások számára. Arra törekszünk, hogy a gyermekek ismerjék és szeressék meg kultúránk e részét a magyar népi játékokon, dalokon, mondókákon keresztül, korosztályuknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően.

A szervezett tehetséggondozásban főleg az 5-7 éves korosztály vesz részt. Az óvodások napi életének ilyen formában való szervezésével nem csak változatos, minden gyermek érdeklődésére igényt tartó keretet teremtünk, hanem a csoportnál nagyobb közösség megismerésére is lehetőséget biztosítunk.

A tehetséges és differenciált fejlesztést igénylő gyermekekkel való foglalkozás eredményesebb megvalósítása érdekében lehetőségünk van a problémás gyermekek felzárkóztatására, képességeik fejlesztésére e tevékenység keretein belül. Nyári szabadidős tevékenység keretében főként a szabadban végezhető mozgásos, dalos játékokat, meséket, verseket tervezünk. A természet, a környezet változásainak megfigyelésére sok túrát, kirándulást szervezünk.

A gyermekeket a „Érdeklődés térkép” szűrőeljárással, valamint megfigyeléssel különböző tehetségműhelyekbe irányítjuk, melyeket szakvizsgázott óvodapedagógusaink tartanak az óvodákban.

Tehetség műhelyeink:

- Logikai képességeket fejlesztő „Ész- Bontogató”
- Sakk ovi
- „Fűrkész”,
- „Zöld manó”
- Báb- barkács
- Ládafia
- Néptánc
- Ovi foci

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:

☺ A gyermekek tudnak szabadon választani az óvodapedagógusok által felkínált lehetőségek közül.

☺ Szükségeiknek, érdeklődésüknek és életkoruknak megfelelő tevékenységet

választanak és kitartóan végzik.

- ☺ Önállóság, kezdeményezőkézség és döntési képesség jellemzi a gyermekeket. Vannak egyéni ötleteik, javaslataik, emellett elfogadják társaik javaslatait is.
- ☺ Aktívak az erőfeszítést, ügyességet igénylő játékokban.
- ☺ Képesek szabályjátékok megtanulására, a megismert szabályokat követik.
- ☺ Adott tevékenységhez helyesen választanak anyagot és eszközt.
- ☺ Szívesen bekapcsolódnak a közös játékba.

Környezettudatos magatartás megalapozása

Célunk:

A természethez és a szűkebb lakókörnyezethez való pozitív érzelmi viszonyok megalapozása, a szülőföld, a néphagyományok, a családi és tárgyi kultúra, valamint a természet értékeinek megismertetése. A környezetét, természetet szerető, védő gyermek nevelése. A környezettudatos magatartásforma megalapozása, alakítása. A környező világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felismertetése, megtapasztaltatása játékos formában, illetve spontán módon.

Az óvodapedagógus feladatai:

A gyermek tapasztalataira, élményeire támaszkodva életkorának megfelelő új ismeret nyújtása, mely segíti a biztos eligazodásban, tájékozódásban. A gyermek már meglévő ismereteinek elmélyítése, rendezése.

A gyermek személyiség fejlesztése, a képességeik alakítása, tapasztalás, emlékezés, megértés, ítélőképesség, konstruálás területén.

Önálló véleményalkotásra ösztönzés, a gyermek döntési képességének fejlesztése kortárskapcsolatokban és a környezetalakításban.

A természethez fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása, az élet tiszteletére, a növények, állatok szeretetére nevelés.

Az óvoda gyakorlata a beszoktatástól az óvodáskor végéig:

A környezet megismerése során a lakóhely és környékének sajátosságait vesszük figyelembe. A természeti és társadalmi környezet témái, ezekről szerzett tapasztalatok, ismeretek, az életkor előre haladtával bővülnek és elmélyülnek. Ez teszi lehetővé az alapos megismerést. A valóság bemutatása során elsősorban „látni” tanítjuk meg a gyermeket.

Folyamatos és alkalmi megfigyelésekkel tesszük lehetővé a számukra, hogy maguk fedezzék fel a közvetlen környezetüket, ösztönözzük őket tapasztalataik megfogalmazására, véleményalkotásra. A lehetőségekhez mérten, amit csak lehet, a helyszínen, a természetben, élőben figyeltetünk és tapasztaltatunk meg a gyermekekkel. A tapasztalatszerzések során gyakorlati lehetőséget biztosítunk a kommunikáció, az érzelmek feldolgozása, az alkalmazkodás, a problémamegoldás, a véleményalkotás az önértékelés terén. A természeti környezet megismerése.

A társadalmi környezet megismerésének területei:

- Az óvoda és környéke
- A család
- A testünk
- A közlekedés
- Az évszakok
- Az állatok

Jeles napok az óvodában:

- Állatok világnapja: Október 04.
- Víz világnapja: Március 22.
- Föld napja: Április 22.
- Madarak és fák napja: Május 10.

Ezek a napok különös hangulatú, meghitt, izgalmas eseményeket tartalmaznak, melyeket a szülők segítségével ünneplünk meg. Ezekre a jeles napokra, több héten keresztül készülünk, mind a három korcsoportban, a gyermekek életkori és egyéni sajátosságaikhoz igazodva.

A témakörök keretében kiemelt helyet kap a növényi és állatvilág, az élőlények védelme, gondozása. Kiállításokat szervezünk, gyűjtő munkákat folytatunk. A nagycsoportosok kirándulásokon szereznek tapasztalatot, melyet egy alkalommal az alapítványunk támogat. A csoportok ajtaján, faliújságjain egységes képpel irányítjuk figyelmüket az ünnepekre.

Óvodánk ellenőrzési, értékelési rendszere

Egyéb írásos dokumentumaink

A program sikerkritériumát „A fejlődés eredménye az óvodáskor végén” programelemek tartalmazzák. Ehhez viszonyítva ellenőrizhető, értékelhető a gyermekek fejlettségi szintje.

A fejlesztés eredményességének mutatója az, hogy egy – egy csoportból hány gyermek érte el a kívánt szintet.

A Pedagógiai Program megvalósításához a következő írásos dokumentumokat vezetjük:

dokumentum	gyermekhez tartozó	csoporthoz tartozó	egyéb
Óvodai törzskönyv			x
Óvodai felvételi előjegyzési napló			x
Felvételi – és mulasztási napló	x		
Csoportnapló		x	
Éves terv		x	
Egyéni fejlődési napló	x		
Tehetséggondozási napló	x		
Egészségügyi és Pedagógiai Célú Habilitáció, Rehabilitáció egyéni fejlődési napló	x		
BTM-N fejlesztési napló	x		
Beszédfejlesztési napló	x		

Felvételi – és mulasztási napló

Tartalmazza:

- az óvodás gyermek és szülei, gondviselői adatit, lakcímét, elérhetőségét,
- a gyermek óvodában tartózkodását, a távolmaradásokat, napi rendszerességgel,
- a gyermekcsoport létszámának adatait havi rendszerességgel,
- az óvodában étkező gyermek számát napi rendszerességgel.

Óvodai felvételi előjegyzési napló

Tartalmazza:

- az óvodás gyermek és szülei, gondviselői adatit, lakcímét, elérhetőségét, TAJ számát
- az óvodai csoportba történő beosztást, az óvodakezdés időpontját
- a felvételtől hozott döntés határozat számát

Belső ellenőrzés

Intézményünk dolgozóinak ellenőrzését a Belső Ellenőrzési Programunk részletesen tartalmazza.

Az óvodába és az iskolába lépés feltételei

Az óvodába lépés feltételei¹⁶

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető.

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt.

---

¹⁶ 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről Óvodakötelezettség 8. § (1-2)

A harmadik életévét betöltött gyermek, amikor az óvodába iratkozik, legyen testileg és szellemileg egészséges, tudjon valamelyest kommunikálni, beszélni, legyen szobatiszta, és önállóan vagy kis segítséggel legyen képes kanállal enni.

Az iskolába lépés feltételei:¹⁷

A tankötelezettség:

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. A törvényes képviselő, vagyis a szülő vagy gyám kérelmére az Oktatási Hivatal döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt.

A gyermek belső érése, valamint a családi – és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

Az egészségesen fejlődő gyermek jellemzői az óvodáskor végére

A testi - lelki fejlődés jellemzői:

- ☺ 6 éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz, megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás,
- ☺ teste arányosan fejlett, teherbíró,
- ☺ mozgása összerendezettebb, harmonikusabb, erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika,
- ☺ mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését képes szándékosan irányítani.
- ☺ A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.
- ☺ A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulást

---

¹⁷ Nkt. 45. § (1-2)

megkezdéséhez.

- ☺ Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

Értelmi képességek fejlődése

- ☺ az óvodáskor végére nyitott, érdeklődve áll készen az iskolába lépésre, a tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek,
- ☺ érzékelése, észlelése tovább differenciálódik,
- ☺ az önkéntelen emlékezeti bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama,
- ☺ megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem időtartama, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- ☺ a cselekvő -, szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van,
- ☺ érthetően, folyamatosan, megfelelő tempóban és hangsúllyal kommunikál, beszél, minden szófajt, mondatfajtát használ, különböző mondat szerkezeteket alkot,
- ☺ tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat,
- ☺ végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- ☺ elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és a környezetéről, ismeri a viselkedés alapvető szabályait,
- ☺ kialakulóban vannak azok a magatartásformák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek,
- ☺ elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Szociális fejlődés

- ☺ Készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival egyaránt, egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- ☺ Feladattudata kialakulóban van, kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
- ☺ A neurológiai és egyéb hátránnyal küzdő gyermekek esetében folyamatosan, speciális szakemberek (gyógypedagógus, logopédus, tiflopedagógus, szurdopedagógus,

pszichológus) segítségével végzett korrekció mellett érhető csak a fentiekben leírt fejlettségi szint.

- ☺ A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.
- ☺ A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.
- ☺ A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Egészségfejlesztési terv

Elméleti háttér

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) megfogalmazása szerint az egészségfejlesztő intézmény folyamatosan fejleszti környezetét, ami elősegíti azt, hogy az intézmény az élet, a tanulás és a munka egészséges színtere legyen.

Az egészségfejlesztő óvoda ismérvei:

- Minden rendelkezésre álló módszerrel elősegíti a gyermekek és a nevelőtestület egészségének védelmét, az egészség fejlesztését és az eredményes nevelés megvalósulását.
- Együttműködést alakít ki a pedagógiai, az egészségügyi, a gyermekvédelmi és mentálhigiénés szakemberek, a szülők és gyermekek között annak érdekében, hogy az óvoda egészséges környezet legyen.
- Együttműködik a helyi közösség szakembereivel és hasonló programjaival.
- Kiemelt jelentőséget tulajdonít az egészséges étkezésnek, a testedzésnek és a szabadidő hasznos eltöltésének, teret ad a társas támogatást, a lelki egészségfejlesztést és a tanácsadást biztosító programoknak.
- Törekszik arra, hogy segítse a gyermekeknek, az óvoda dolgozóinak, a családoknak, valamint a helyi közösség tagjainak egészségük megőrzését, együttműködik a helyi közösség vezetőivel.

Mi az egészség?

Napjainkban egyetértés van abban, hogy az egészség nem a betegség hiánya, hanem a testi, lelki, szociális jólét állapota. Az egészség nem passzív állapot, hanem folyamat.

Mi az egészségfejlesztés?

A WHO meghatározása szerint az egészségfejlesztés az a folyamat, amely képessé teszi az embereket arra, hogy a saját egészségüket felügyeljék és javítsák.

Az egészségfejlesztés fő feladata egy általánosan érvényes egészségfejlesztő politika kifejlesztése, egészségfejlesztő környezet megteremtése, az egészségfejlesztő közösségi tevékenység, az egyéni képességek fejlesztése és szemléletválttatás az egészségügyi szolgáltatásokban.

A prevenció területei

A korszerű egészség nevelés az egészségi állapot erősítésére és fejlesztésére irányul. Ide tartozik:

- Az egészséges táplálkozás
- A szabadidő aktív eltöltése
- A mindennapos mozgás
- A személyi higiéné
- A lelki egyensúly megteremtése
- Az egészséges és biztonságos környezet kialakítása
- Az egészség károsító magatartásformák elkerülése
- A járványügyi – és élelmiszerbiztonság megvalósítása

Az óvodának e fenti primer prevencióban van jelentős szerepe, így az egészség nevelési feladatok meghatározásánál is e területekre kell a hangsúlyt fektetni. A kisgyermekkor a személyiségfejlődésben meghatározó. Ebben az időszakban érdemi hatást lehet gyakorolni a gyermekek személyiségfejlődésére, mely nagyban meghatározza az életmódjukban később kialakuló szokásaikat, az életideálokat, preferenciák kialakítását. Az óvoda a családi környezet mellett a szocializációnak azt a színterét jelenti, amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakításra és begyakorlására.

Egészséges életmód alakítása óvodánkban

Célunk:

Gyermekeink egészséges életre nevelése, az egészség megtartására, megerősítésére történő felkészítés.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása.
- A gyermek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése, testi képességük fejlesztése, harmonikus mozgásuk kialakítása.
- A gyermek egészségének védelme, mindennapi edzési lehetőségek biztosítása, prevenció, korrekció.
- Az egészséges életmód, betegség megelőzés és egészségmegőrzés szokásainak megalapozása. A környezet védelméhez kapcsolódó szokások kialakítása.

Az egészségmegőrzés területei

1. Az egészséges táplálkozás:

A gyermekek egészséges fejlődésének egyik alapja a rendszeres és helyes étkezés. A napi tápanyagszükségletük jelentős részét az óvodában kapják, ennek kiegészítője a mindennapi gyümölcs-, és zöldségfogyasztás. A gyermekek számára biztosítjuk, hogy a nap bármely szakaszában, igényeikhez mértén igyanak, jellel ellátott pohárból. Kulturált körülmények között, esztétikus környezetben, életkoruknak megfelelő eszközök használatának gyakoroltatása mellett igyekszünk megkedveltetni az új ízeket. Kiemelkedő figyelmet fordítunk a táplálékallergiás gyermekek étkezési szokásaira, és erre felhívjuk a szülők és a gyermekek figyelmét is! Ennek szabályait a Házirendünk tartalmazza. Óvodánk a központi konyha dietetikusának bevonásával tanácsokat, ötleteket, szórólapokat adunk, szükség esetén a gyermek helyes táplálkozását segítve alakítjuk a szülők otthoni, korszerű, egészséges étkezési szokásait.

2. Mindennapos mozgás:

A gyermekek mozgásigényének kielégítése, testi képességük, harmonikus mozgásuk fejlesztése a heti 1 kötelező testnevelés foglalkozással, a mindennapi mozgással a szervezett sétákkal, ill. minél hosszabb ideig tartó udvari játékkal történik. A hidegebb évszakokban, (ködben és -5 fok alatt valamint viharos szélben) a mozgást bent szervezzük. A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodás jellemzi, figyelembe véve a hőségriasztás előírásait.

Óvodánk udvara a gyermekek tevékenységének sokféleségét szolgálja. Minden csoport rendelkezik saját udvarrészsel. A gyermekeknek lehetőségük van homokozni, csúszdázni,

mászókázni, a rollerozni, futóbiciklizni, a füves és műfüves területen különböző labdajátékokat, versenyjátékokat játszani, futkározni, nyáron zuhanyozni. A tevékenységek megszervezésénél kiemelt figyelmet fordítunk testi épségük megóvására, a balesetveszély elkerülésére, elhárítására. A csoportszobában a mozgásfejlesztő eszközök bevitelével tesszük változatossá mozgáslehetőségeiket, a tornatermet naponta használják csoportjaink (esőnapos beosztással is, ami hosszabb időt jelent).

3. Személyi higiéné:

A gondozási folyamat alapja az óvodapedagógus és a gyermek, ill. a dajka és a gyermek között kialakuló szeretetteljes viszony megléte. A természetes testközelség az egész folyamatot alapvetően áthatja. A gyermekek szükségleteik önálló kielégítésére fokozatosan válnak képessé. Egyéni fejlődési ütemüket figyelembe véve már kiscsoporttól alakítjuk az önálló testápolást, étkezést, öltözködést, pihenést. Az egészséges életmód szokásrendszeréről kiscsoportban, az első szülői értekezleten tájékoztatjuk a szülőket, felhívjuk figyelmüket együttműködésük fontosságára. A testápolás a gyermekek tisztaságigényének kialakítását szolgálja.

A napirend keretei között elegendő figyelmet, és időt biztosítunk a gondozási teendők egyéni tempóban történő elsajátítására. Megismertetjük a helyes sorrendet és technikát, az egészségügyi szokásokat. A tisztaság alapvető fontosságát a betegség megelőzésében és a fertőzések elkerülésével kapcsolatban fokozottan fontosnak tartjuk. Ezen belül a bőr, a fogak, a szájüreg, a haj, az érzékszervek és a körmök tisztaságát emeljük ki. Óvodánkban minden gyermeknek saját jellel ellátott törülközője és fogmosó pohara van, amelyet heti rendszerességgel illetve szükség esetén váltunk.

A ruházat higiénája a mosás és tárolás feladatait is tartalmazza, illetve közvetlen környezetünk tisztántartására is nagy hangsúlyt fektetünk. A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújtunk. Fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot. Az öltözködésnél saját zsákjuk, mint „kisszekrény” nyújt segítséget. A saját ruházat megismerésében és használatában fokozott segítséget kérünk a szülőktől abban, hogy minden darabban találja meg a gyermek a saját jelét. A megfelelő viselet kiválasztásában összefüggéseket fedeztetünk fel gyermekeinkkel az időjárás és öltözködés között, segítve őket abban, hogy idővel saját hőérzetüknek megfelelően öltözzenek. Folyamatos a kapcsolattartás a

szülőkkel is a váltó ruhadarabok megfelelő mennyiségének biztosításában és a kényelmi szempontok előtérbe helyezésével kapcsolatban. Ezt kiemelten kezeljük a lábbelik egészséges, és biztonságos szempontjainak kiemelésével. Az öltözködés fejlesztheti a gyermekek ízlését, önállóságát. Az időjárásnak megfelelő öltözködés hozzájárul a gyermekek egészségének megőrzéséhez. Tájékoztatjuk a szülőket a réteges öltözködés célszerűségéről, a praktikus ruházat előnyéről. Felhívjuk figyelmüket arra, hogy gyermekük szekrényében legyen tartalék fehérnemű, váltóruha. A fertőzések terjedését kézfertőtlenítéssel, papírtörülköző használatával, gyakori szellőztetéssel, megfelelő öltözködéssel, külön törülköző használatával gátoljuk.

Felhívjuk a szülők figyelmét, hogy ha betegség tüneteit észlelik gyermekükön, ne hozzák őket közösségbe, forduljanak orvoshoz. Kiemelt feladatunk a szervezett mozgásos tevékenységekben tartásjavító gyakorlatok végeztetése, melyekkel megelőzhető, ill. korrigálható a helytelen testtartás. Ha bármely gyermeknél tartási rendellenességet, vagy egyéb elváltozást észlelünk, tájékoztatjuk róla a szülőket. Pihenés alkalmával ebéd után minden gyermekünk nyugodt feltételek között pihenhet, frissen átszellőztetett csoportban, kellő távolságra elhelyezett ágyakon, saját ágyneműben és pizsamában. Elalvásukat, nyugalmukat segítjük elő biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. meséléssel, énekléssel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal. A pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítjuk. Az ágyneműnél óvodánk az alsó plédet és a takarókat biztosítja.

Egészség projekt

A helytelen táplálkozás és mozgásszegény életmód számtalanszor hangoztatott probléma, amivel nekünk is foglalkoznunk kell. Nevelőtestületünk célként tűzte ki, hogy pozitív mintát nyújtsunk a gyerekeknek, és szüleiknek. Lássák meg a jó példát, és ha apró lépésekkel is, de valamit tehetünk azért, hogy gyermekeink többet mozogjanak a friss levegőn, és egészségesen táplálkozzanak a jövőben.

Az egészségnevelési program keretében igyekszünk a gyerekek számára minél több érdekes, újszerű dolgot bemutatni, a saját tapasztalatszerzésre lehetőséget biztosítani. Ebben az időszakban a gyerekeknek olyan játékokat, tevékenységeket ajánlunk fel, ami az egészséggel, a táplálkozással, mozgással, vagyis az egészséges életmóddal van kapcsolatban.

Az egészség projekt két héten átívelő időszakra készül. A tevékenységeket, nevelési területeket úgy tervezzük, hogy az egészséges életmóddal kapcsolatos dolgok legyenek hangsúlyosak az óvodai napirend minden időszakában. A részterületek megvalósításánál igyekszünk egységként kezelni az egészséges életmód témakörét, a napi tevékenységek megtervezésében mindig más tartalomra helyezzük a hangsúlyt. Ezek a következők: a testünk (személyi higiénia), egészséges táplálkozás, mozgás, lelki egészség, gyermek jóga, gyermektánc, preventív torna.

Általános célok:

- az egészséges életmódra nevelés,
- az egészséges életvitel igényének kialakítása,
- a gyermekek testi fejlődésének elősegítése,
- mozgásformák népszerűsítése,
- az egészséges életmód, a gondozás, a testápolás, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása,
- Esélyegyenlőség biztosítása a halmozottan hátrányos helyzet gyermekek tekintetében.

Várható eredmények:

- ☺ A gyerekek tudjanak jó és rossz, egészséges, és egészségtelen között különbséget tenni.
- ☺ Mozgás iránti vágy felkeltésével, kialakul bennük ez az életforma.
- ☺ Fejlődik tér- tájékozódó képességük, együttműködésük, mozgáskoordinációjuk, mozgáskultúrájuk.
- ☺ A közös tevékenykedés, játékok, ismeretszerzés során szociális kompetenciáik fejlődnek/ pl.: önmaga egészségéért felelősségérzet, önbizalom, akaraterő, stb..../
- ☺ Az óvoda a szülőkkel együttműködve, azonos célokkal biztosítja a gyerekek egészséges testi-lelki fejlődéséhez az optimális környezetet.

Célok, feladatok megvalósítása:

- a szabad játék,
- a környezeti megismerőtevékenységek,

- az óvodáskorú gyerekek életkori sajátosságaihoz alkalmazkodó, kíváncsiságát, érdeklődését fenntartó változatos ismeretek,
- a mese-vers, kommunikációs kezdeményezések,
- az éneklés-zenélés,
- a különböző vizuális technikák mind lehetővé teszik a programban szereplő célok, feladatok megvalósítását.

Módszerek:

A program megvalósítása során újszerű módszerekkel, csoportbontási technikával, különböző játékokkal ismertettük meg a gyerekeket. /kooperatív módszerek, páros foglalkoztatás, csoportszoba - helyszínváltás./

A program indítását megelőző feladatok:

- Nevelő testületi megbeszélés, a konkrét témák egyeztetése, feladatok kijelölése.
- Gyerekek figyelmének kíváncsiságának felkeltése a téma iránt
- Szülők tájékoztatása, bevonása.

Szervezés, előkészítés:

- Nevelési területek kidolgozása
- Megfelelő eszközök, idő, hely biztosítása
- Gyermekcsoportok együttműködésének megszervezése
- Séták megszervezése

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ☺ A gyermekeink önállóan végzik a testápolási teendőket, tisztálkodnak, fogat mosnak, törülköznek. Ügyelnek az eszközök tisztán tartására.
- ☺ Zsebkendőjüket önállóan szükség szerint használják. Köhögéskor, tüsszentéskor kezüket a szájuk elé teszik.
- ☺ Önállóan képesek eldönteni, hogy mennyi ételt fogyasztanak el. Saját maguk öntenek vizet a kancsóból. Ügyesen használják a kanalat, villát, a kést. Ügyelnek az esztétikus terítésre, ill. a kulturált étkezési szokások betartására.
- ☺ Önállóan, hőérzetüknek megfelelően öltöznek, cipőjüket bekötik, ruhájukat ki-, begombolják, a cipzárt felhúzzák.

- ☺ Ügyesen kifordítják, összehajtják ruhájukat, ügyelnek a rendezettségére, a zsákjukban rendet tartanak.
- ☺ Felnőtt felügyelete mellett vigyáznak maguk és társaik testi épségére, igyekeznek elkerülni a megismert veszélyforrásokat.
- ☺ Ismerik az egészségmegőrzés alapjait.

A szociális egészség fejlesztési feladatai

Gyermekvédelem

Óvodai fejlesztő program – a hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítésére

- Szervezési feladatok
- Nevelőtestület együttműködése
- A pedagógiai munka kiemelt területei
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel
- hátrányos helyzet, halmozottan hátrányos helyzet felismerése, nyilvántartása
- veszélyeztetettség kialakulásának korai felismerése, felderítése
- BTMN gyerekek szakemberhez való irányítása

Az óvodában, a szociális segítő az alábbi tevékenységeket végzi:

- egyéni segítség, tanácsadás;
- csoportban végzett tevékenységek (szociális csoportmunka) – előnyük, hogy egyszerre több gyermeket érnek el, és a prevenció hatékonyabban megvalósítható általuk;
- közösségi tevékenységek – előnyük, hogy e módszerrel is egyszerre több gyermek érhető el, és egyes programokba a szülők is bevonhatók.
- támogatja a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátását is, mivel része az észlelő- és jelzőrendszernek, így rá is vonatkozik a jelzési kötelezettség, amennyiben egy gyermek veszélyeztetettségét tapasztalja, ugyanakkor szociális szakemberként támogatja az óvoda

Óvoda-iskola átmenet támogatása

Észlelő- és jelzőrendszeri tevékenységét: érzékenyítéssel, a veszélyeztetettség tüneteinek korai felismerésében való segítségnyújtással, a jelzés megtételének támogatásával végzi. A szociális segítő szakmai munkáját támogató munkaformák közé tartoznak az esetmegbeszélések, a szupervízió és az intézményen belüli belső képzések is.

Óvodánkban különös odafigyeléssel fordulunk a hátrányos és veszélyeztetett családi körülmények között felnövő gyermekekre. Megkülönböztetett gonddal segítjük szociális beilleszkedésüket. Meleg, szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó környezettel vesszük körül a gyermekeket, tompítva az őket érő negatív hatásokat. Szorgalmazzuk egész napos óvodai ellátásukat. Figyelemmel kísérjük testi- szellemi fejlődésük mutatóit, és ennek megfelelően állítjuk össze egyénre szabott, differenciált felzárkóztató programjainkat. A beszédfejlődésben lemaradt, beszédhibás gyermekeket differenciált egyéni foglalkozással, logopédiai foglalkozásokkal segítjük. Viselkedési, magatartásbeli zavarok, problémák esetében pszichológus illetve pedagógiai Szakszolgálat segítségét kérjük.

A hátrányos és veszélyeztetett családokkal humánus, bizalmon alapuló kapcsolatot építünk ki. Folyamatos tájékoztatjuk őket jogaikról, kötelességeikről. A szülőknek felajánljuk segítségünket a gyermekek nevelésével kapcsolatos problémák kezeléséhez, megoldásához. Tájékoztató, felvilágosító előadásokat szervezünk, ahol szakemberek adnak életviteli, életmódbeli tanácsokat. Segítséget adunk vagy kérünk ahhoz, hogy a nehéz anyagi körülmények között élő gyermekek is saját családjukban fejlődhessenek, nevelődhessenek, az őket veszélyeztető körülmények tompuljanak. Ha a gyermek elhanyagolásra, az emberi méltóság megsértésére, fizikai, vagy lelki erőszakra utaló jeleket észlelünk, védelmet kérünk a társadalmi, szociális intézményektől (Gyermekjóléti Szolgálat, Gyámügyi Hivatal, védőnő, gyermekorvos).

A családokkal való együttműködés során, azok sajátosságait, szokásait figyelembe véve, egyedi a családhoz illesztett segítségnyújtási megoldásokat javasolunk.

Esélyegyenlőség biztosítása

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Célunk a tanulási zavarokat megelőző (preventív) támogató, minőségi és befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés folyamatos javítása; az oktatási egyenlőtlenségek

csökkentéséhez, valamint a hátránycsökkentő óvodai fejlesztő programok kidolgozásával és (tovább) fejlesztésével, családközpontú jó gyakorlatok összegyűjtésével és elterjesztésével, valamint a szakemberek fejlesztésével az Óvodai nevelés országos alapprogramban rögzített hátránycsökkentő szerep eredményes megvalósítása. Az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése, a szociális hátrányok kompenzálása.

Cél:

Elsősorban a gyermekek önbecsülésének, önértékelésének, én hatékonyság érzésének fejlesztése. A társas kompetenciák esetében a tolerancia a szolidaritás és az együtt működési képességek fejlesztése **Feladatok:**

A gyermekek megfigyelése, felmérése, a bevonódás elősegítése, finommotorika, vonalbiztonság, íráskészség kialakításának játékos fejlesztése, a figyelemkoncentráció fejlesztése alkotásközpontú módszerrel, gondolkodási képességek fejlesztése, új struktúrák létrehozása, fantáziafejlesztés, a sztereotip megfogalmazások elkerülésének támogatása, együttműködési képességek fejlesztése.

A pedagógiai munka, a pedagógiai kultúra megújítása, az innovációs hajlandóság erősítése

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A pedagógiai munka, a pedagógiai kultúra megújítása, az innovációs hajlandóság erősítése¹⁸

Jó gyakorlataink

- 1) „Zöld – Föld Óvó – da” - környezettudatosságra nevelés
- 2) „Plussz Ovi batyu”-tehetséggondozó tevékenységünk
- 3) „Csodakoffer” saját készítésű fejlesztő játékok gyűjteménye a differenciált fejlesztéshez

Innovációs tevékenységeink

- 1. Pöttöm Palota** - Leendő óvodások ismerkedése az óvodai élettel klubfoglalkozások alkalmával.

A beíratási időszakot megelőző januártól, havi rendszerességgel tartott rendezvénysorozat. Céljai összhangban vannak a családközpontú pedagógia sajátosságaival. Szolgálja az óvodai hátránycsökkentés, esélyteremtés megvalósulását. Megjelenik benne a családokkal való partnerségre épülő együttműködésre törekvő kommunikáció. Alkalmunk nyílik arra, hogy a leendő óvodásokkal megismertessük az óvodánkat, az esetleges nevelési fejlődésben észlelt problémákat feltérképezhetjük, a családokat segíthetjük a szakemberek felkeresésében, támogatást kapnak a családok a különleges bánásmód, az egyéni életviteli problémák megoldásának lehetőségeiben.

- 2. „Együtt értük” – szülői klubok szervezése a hátránycsökkentő óvodai foglalkozások.**

A hátránycsökkentés és esélyegyenlőségi területen a Szülő klub célja, hogy támogató társas környezetben, a szükséghelyzetben elérhető konkrét támogatáshoz jussanak a szülők, családok.

---

¹⁸ EFOP-3.1.5-16-2016-00001 tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása című Projekt Megvalósíthatósági Tanulmány; 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról; 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 6.§ (2) h); EFOP-3.1.5-16-2016-00001 tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása című Projekt Megvalósíthatósági Tanulmány

Célunk továbbá a prevenció támogatását, befogadó neveléshez való hozzájárulás javítása, a szülői aktivitás növelése és együtt neveléssel a partnerség, egyenrangúság kialakítása, a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek családjának fokozottabb odafigyeléssel történő bevonása az óvodai programokba. A szülőket leginkább érintő témákban, különféle szakemberek bevonásával (pszichológus, gyógypedagógus, tanítók, gyermekvédelemmel foglalkozó munkatársak, mediátor) segítjük a befogadó nevelés megvalósulását és a hátránycsökkentést.

Nemzeti és etnikai kisebbség nevelése

Óvodánkban a cigány gyermekek száma minimális, de ez változhat. Helyzetük inkább hátrányos, elvéve veszélyeztetett. A városunkban letelepedő, magyar nyelven is tudó más nemzetiségű családok gyermekei számára lehetőség szerint biztosítjuk az óvodai ellátást, így gyermekközösségben tanulhatják a magyar nyelvet. Naponta játékosan, egyénileg is fejlesztjük kommunikációs képességüket.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

A korszerű pedagógiai és szűrővizsgálati módszerek egyre gyakrabban derítenek fényt arra, hogy a gyermekek bizonyos csoportja a szokásos feltételek mellett nem tud a kortársakkal egy ütemben fejlődni. Az óvoda prevenciós feladata nagyfokú a tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztésében, a problémák korai felismerésében és megelőzésében.

Erőforrásaink

Anyagi erőforrások

Belső erőforrások	Külső erőforrások:
<ul style="list-style-type: none"> • Költségvetés • Alapítvány • Óvodai rendezvények • Intézményen kívüli együttműködés 	<ul style="list-style-type: none"> • Fenntartó • Egészségügyi neveléssel is foglalkozó intézmények • Civil szervezetek • Hivatalos szervek • Pályázatok

Humán erőforrások

Az intézményben az egészségfejlesztő tevékenységben a következők vesznek részt:

- Az intézmény vezetősége
- Gyermekorvos, gyermekfogász
- Gyermek és ifjúságvédelmi felelősök
- Védőnői Szolgálat
- Gyógytestnevelők
- Drámapedagógusok
- SzT. – tagok
- Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, szociális segítő
- Egészségfejlesztési Iroda

Kiemelten kezeljük azokat a partnerkapcsolatokat, amelyek segítik egészség nevelésünket.

Az óvoda egészségügyi szakszolgálattal történő kapcsolata

Az óvoda egészségfejlesztő pedagógiai tevékenysége beágyazódik a gyermek-egészségügyi szakhálózat szervezeti tevékenységébe. Az óvodai egészségügyi ellátást (26/1997. NM sz.) rendelet írja elő az óvoda orvosa által elvégzendő gyermek-egészségügyi (illetve iskolafogászati) feladatokat, továbbá a védőnő által önállóan ellátandó tennivalókat. Az óvodáskorú gyermekek egészségügyi ellátása érdekében rendszeres kapcsolatot tartunk fenn az óvodaházak *védőnőivel, gyermekorvosával, fogorvosával*, akik tevékenységüket éves munkaterv alapján végzik. Az óvoda egészségügyi szolgálatának orvosa és védőnője az egészségfejlesztő csoport tagjaként részt vesz az egészségfejlesztési programban, segít a pedagógus kompetenciáit meghaladó problémák megoldásában.

Magyar Vöröskereszt helyi szervezetével kapcsolatot alakítottunk ki. Felkérésükre bázis óvodaként működünk, mely kapcsán segítik az óvodai egészségfejlesztés gyakorlatát, az egészségnapok, projektek, vetélkedők, versenyek szervezését. Teddy Maci Program keretében játékos formában, szórakoztató módon próbálják az egészséges életmódot, illetve az orvosi tevékenységet megismertetni az óvodásokkal.

Kapcsolatot tartunk fenn a **Csongrád Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatósággal**.

A családban történő erőszakos cselekmények, a gyermekbalesetek indokolják városunk **Rendőrkapitányságának** ifjúságvédelmi munkatársaival való együttműködést. Gyermek- és ifjúságvédelmi, rendészeti, közlekedési témájú közös programok kimunkálásában tudnak segítséget nyújtani óvodánknak.

Kapcsolatot tartunk fent a városunk **Tűzoltó Parancsnokságával**. Látogatásink alkalmával nem csak a tűzoltóautókkal, azok érdekes felszereléseivel, a tűzoltók munkájával ismerkedhetnek a gyerekek, hanem emellett hasznos tudnivalókat, tűzvédelmi alapismereteket is elsajátíthatnak, számukra is érthető formában. Így a gyerekek egyszerre szórakozhatnak és tanulhatnak egy-egy érdekes előadás keretében.

A **gyermekjóléti szolgálatok, nevelési tanácsadók, családsegítők** a gyermekvédelmi munkában valamint a konkrét államigazgatási ügyekben nyújtanak segítséget, jelzőrendszert működtetünk.

A gyermekek egészséges táplálkozása érdekében szoros kapcsolatot alakítottunk ki a makói **Központi Konyhával**. Az étrend kialakításánál kikérik és figyelembe veszik észrevételeinket, javaslatainkat. Az egészséges táplálkozás jegyében előadást, bemutatóval egybekötött kóstolót szerveztek a gyerekek számára. Részt vesznek, tevékenyen hozzájárulnak intézményünk keretében szervezett egészségnapjainkon.

A **makói Hagymatikumban** szervezzük meg az óvodásaink számára a vízhez szoktató foglalkozásokat, az úszásoktatást.

Állandó kapcsolatot tartunk fenn a Makón működő **Nevelési Tanácsadóval**, a Szegeden működő **Csongrád Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal**. Az intézet munkatársai végzik a rászoruló gyermekek iskolaérettségi és képességvizsgálatát.

Nemzeti, etnikai kisebbségi feladatok

A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozók óvodai nevelése keretében biztosítani kell a kisebbségi önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését.

A gyermekek sajátos kultúrájából és családi életviteléből adódó másságra tekintettel a személyiség fejlesztése differenciált módszerekkel vezet eredményhez. Meg kell valósítanunk a korai prevenciót az egészséges életmód, az érzelmi, az értelmi nevelés, a szocializáció területén, együttműködve a családi és társadalmi környezettel a hátrányok leküzdése érdekében.

Kívánatos lenne az iskoláskor előtt egy évvel fejlesztő csoport szervezése az átmenetek megkönnyítéséhez.

Fontos feladatunk a nevelő hatások összehangolása a gyermek, a család megítélésének egyenértékűsége – a szociális érzékenység megalapozása érdekében.

Óvodánk feladatai az etnikai kisebbséghez tartozó gyerekek nevelésében:

- Jellegzetes hagyományok, szokások felkutatása, ápolása.
- Az egészséges életmódra nevelés szokásainak kialakítása, a szociális hátrányból eredő hiányok kompenzálása. A higiénia, táplálkozási szokások, a pihenés, edzés, mentálhigiénét biztosító szemléletnek megalapozása.
- Az érzelmi élet gazdagítása, a kezdeti gátlások feloldása, mintakövetéses tanulással, egyéni élmények átélésével.
- Az értelmi képességek területén mutatkozó eltérések kiegyenlítése, az iskolai élethez szükséges személyiségjegyek, részképességek fejlesztése.
- A kisebbségi sajátosságok miatt kiemelten foglalkozunk az ének-zenei neveléssel.
- Az esetleges veszélyeztetettség miatt kiemelt feladatnak tekintjük az együttműködést a szűkebb és tágabb környezettel (család, fenntartó szerv, Kisebbségi Önkormányzat, iskola, egészségügyi intézmények, Gyermekjóléti Szolgálat)

Ahhoz, hogy ezen elvárások megvalósuljanak az óvodapedagógusok feladatai a különböző tevékenységek megszervezésében:

a) Játék és tevékenységekben megvalósuló tanulás

Fontos feladat, hogy az óvodapedagógus ismerje meg az etnikai kisebbség családi környezetét, a gyermek családban elfoglalt helyét, szerepét, az otthoni játék lehetőségét, játékeszközöket a gyermek élményforrásait. Ha nem ismerik a játékeszközöket, elsődleges cél, hogy ismertessük a gyerekeket a játékeszközökkel, tanulják meg azok nevét, s azt, hogy miként lehet vele rendeltetésszerűen játszani.

Ismerjék meg a gyerekek az óvoda rendjét, játékszokásait, alapvető szabályát, legyenek képesek nyugodtan játszani. Neveljük a gyermekeket a játékeszközök elrakására és megbecsülésére.

Játékban is érvényesüljön a differenciált bánásmód az egyéni fejlesztés. Negatív viselkedés esetén az óvodapedagógusok tárják fel a problémák okát. Ne csak a tüneti kezelésre vállalkozzanak, hanem működjenek közre a gyerek viselkedésének átrendezésében. Az óvodapedagógus az együtt játszás során egy-egy helyzet, téma mélyebb átélésére ösztönözze a gyerekeket. Használja ki a játéktevékenységben rejlő fejlesztési, nevelési lehetőséget (pl. apró asztali eszköz – kéz finommozgásának fejlesztése, versenyjáték, társasjáték – problémák megoldásának fejlesztése, közösségi összetartozás erősítése).

Játék közben vegyék észre a gyerekek a környezet szépségét, esztétikáját, tisztaságát.

A tanulási módok közül az eltérő életmód miatt nagy jelentősége van az utánzásos, mintakövetéses tanulásnak, a viselkedés, a szokásrend, az érzelmi élet elsajátításában. A gyakorlati feladatok megoldása a praktikus gondolkodást alapozza, míg a gyermeki kérdésekre adott válaszokról a gyermek verbális, auditív útján szerez ismereteket.

Az óvodapedagógus által irányított, szervezett tanulás az imént említett és a családban megszerzett részképességekre épít. A részképességek közül a mechanikus, a szándékos emlékezet, a figyelem időtartamának növelése, megosztása, a feladattudat kialakítása, a mozgáskoordináció egyéni eltéréseinek követése és fejlesztése hangsúlyos feladat.

Mindezen tanulási módok, lehetőségek együtt hatása szükséges ahhoz, hogy a gyermek elsajátítsa azokat a részképességeket, amelyeket az iskolakezdés igényel.

b) Munkajellegű tevékenységek

E tevékenységek szervezésekor jól kihasználható a cigány gyermekek mozgásos aktivitása. A gyermek motiválhatósága ebben az életkorban kedvező alapot szolgáltat a munkavégzéshez szoktatáshoz.

Fontos, hogy az óvodai munkafeladat önkéntes és játékos tevékenység legyen, biztosítsa a tapasztalatszerzést, a környezet megismerését, a hiányzó részképességek, készségek, tulajdonságok formálását. A munka kedvezően szolgálja a közösségi kapcsolatok alakítását.

Ismerjük fel a családi nevelés eltéréseit a testápolás, az öltözködés és a környezet rendben tartása feltételeinek és szokásrendszerének területén.

c) A társadalmi érintkezést megalapozó komplex foglalkozások

Verselés, mesélés

Csak kellő nyelvi fejlettséggel rendelkező gyermekek lesznek képesek az alap kultúrtechnikák elsajátítására. A kommunikáció, a beszéd, a gondolkodás egyik eszköze. Az egyéni fejlődés biztosításához szükséges, hogy az óvodapedagógus személyes példájával, kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözze a gyermekek közötti kommunikációt, bővítse szókincsüket, gazdagítsa metakommunikációs ismereteiket.

Differenciáltan kell foglalkoznunk a nyelvi hátrányos helyzetű gyerekekkel, feladatunk a szókincs bővítése, a sajátos nyelvi formák elsajátítása, a nyelvtanilag helyes beszéd, a mondanivaló árnyalt megfogalmazására való képesség kialakítása.

d) A társadalmi gyakorlat belső összefüggéseit tükröző komplex foglalkozás

Külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalommal

Fő feladata az óvodapedagógusnak, hogy a gyerekek egyéni fejlődéséhez igazodva bővítse a lakóhely az óvoda tárgyi környezetének tapasztalatait. Az élményszerző séták hozzájárulnak a gyermekek életterét meghatározó személyek, épületek, közlekedés, vásárlás, betegség kezelése megismeréséhez, a tapasztalatok rendezéséhez. Az évszakok változásai a gyerekek térbeli, időbeli eligazodását segíti. Az állatok elfordulása a környezetben, a természet megfigyelése az értékek megbecsülésére ösztönöz. A környezet megismerése tapasztalati úton a valóság és a gyermeki látásmód komplexitásának megfelelően történik.

A környezet megismerése közben kialakul a 3-5 éveseknél a matematikai érdeklődés, orientáció beállítódás, míg 5 éves kortól szervezett tanulás segíti a mennyiségi viszonyok, formák, irányok sokrétű megtapasztalásán alapuló elemi matematikai ismeretek elsajátítását.

Mese, vers

Az irodalmi nevelés az etnikai gyerekek identitástudatának kiaknázatlan lehetőségeit rejti magában. A gyerekekkel való játékos beszédkapcsolat a szellemi szükségletek kielégítését, a szórakoztatás, a kellemes időtöltés együttes élményét eredményezi.

A mese világában jártas gyerek pontosan tudja, hogy a mese nem a hétköznapi valóság, mégis konfliktusmegoldást, konfliktuskezelést tanul belőle. Nagy hangsúlyt kell fektetnünk arra, hogy biztosítsuk a gyerekeknek a mesehallgatás és a mondókás-verses együtt játszás örömét. Azt nyújtsa, ami sok családi nevelésből hiányzik: a gyermekre figyelő, neki szóló a felnőttel és a társakkal együttes élményben átélt formában.

A nehezen megnyilatkozó gyermeknél segítséget nyújt a dramatizálás, a báb. A közösségbe beilleszkedést elősegítheti azzal, hogy oldja a gátlásait, megnöveli önbizalmát.

A vers megszerettetésében segítségünkre lehet, hogy a cigányság hagyománytisztelő nép, az ünnepeket szereti, az ünnepek kísérője az alkalomhoz illő köszöntő, vers. A rövid természetes stílus, a megfigyelhető artikuláció a nyelvi fejlesztés gazdag lehetőségét biztosítja.

Ha a mese érzelmileg közel áll a gyermekhez, ha tetszik a vers csengése, ritmusa, akkor belső igényévé válik az irodalom szeretete.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A gyermekek természetüknél fogva (etnikai sajátosság) fogékonyak az ének-zenei tevékenységre. E tevékenység által fejlesztjük a gyerekek hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, alkotókedvét, elősegíti mozgáskultúrájának fejlődését, valamint a zenei nyelv megalapozását. Folyamatosan figyelemmel kísérjük a gyermekek ének-zenei fejlődését, így az

óvodapedagógus figyelhet egy-egy gyerek kiemelkedő képességére. Az évszakhoz, a családi eseményekhez kapcsolódó énekes, táncos zenei tartalom hozzájárul a gyermekek érzelmi, értelmi életének gazdagításához.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A vizuális élményt nyújtó foglalkozásokon arra törekszünk, hogy a nagyobb felület térkitöltése után a kisebb kézmozgást, a nagyobb koncentrációt igénylő technikák felé vezessük a gyermekeket.

Az eltérő kultúra, élményvilág a színhasználatban, az élénk vibráló hatásban és a formai ábrázolásban is kifejezésre jut.

A cigány gyermekek mozgásigényének szabadságfoka megjelenik a rajzos feladatokban. Vizuális élményük, tapasztalatuk gazdagítását segíti a szervezett, rendszeres foglalkozás és az önként vállalt rajzolás, festés, kézimunka.

A gyermek fejlődését az óvodai nevelés csak a családi nevelést kiegészítve szolgálja. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés, a család befogadása, a családgondozás, a rendszeres kapcsolattartás, a napi megbeszélés, a családlátogatás.

Nagyon nagy feladatot ró ez az óvodapedagógusokra, mert különleges nevelői attitűd kell a másság elfogadásához, az együttműködés zökkenő menteségéhez. Érdekegyeztetés, érdekérvényesítés, érdekvédelem

Az alkalmazotti érdekérvényesítés szervei, működése

Közalkalmazotti Tanács

A KT ügyeit a Kjt. szerint szabályozott háromtagú vezetőség intézi.

Pedagógus Szakszervezet képviseli.

A PSZ alapszervezetének tagsága önkéntes alapon szerveződik. Vezetőségének létszáma a tagságot fenntartó munkavállalók számának függvénye.

A szülői érdekérvényesítés szervei, működése

A gyermekcsoportokban szerveződik, és folyamatosan tevékenykedik a Szülők Közössége. Munkájukat intézményi szinten a Szülők Tanácsa fogja össze.

A Tanácsban minden óvodaépület egy-egy fővel képviselteti magát.

A köznevelési törvény által meghatározott véleményezési, javaslattételi jogukat

érvényesítik a gyermekeket érintő ügyekben.

Érvényességi rendelkezések

A Makói Óvoda nevelési Programjának érvényességi ideje:

A nevelőtestület határozata alapján: határozatlan ideig érvényes. A nevelőtestület elvégezte a MOP felülvizsgálatát és kiegészítését.

Véleményezte és elfogadta 2021. 08. 30 -án megtartott nevelőtestületi értekezleten.

Hatályba lépése: a kihirdetés napján. Ezzel egyidőben hatályát veszti a 2020. 05. 12-én elfogadott harmadik módosított változat.

Területi hatálya: kiterjed a Makói Óvoda területére, az óvoda által szervezett, a Pedagógiai Program megvalósításához kapcsolódó óvodán kívüli programok helyszínére

Személyi hatálya: kiterjed az óvodával jogviszonyban álló minden óvodapedagógusra, a pedagógiai munkát közvetlen segítőkre, továbbá azon személyekre az intézménnyel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek a feladatainak megvalósításában.

A Makói Óvoda Pedagógiai Programja megtalálható a Makói Óvoda Székhelyén, Tagintézményeiben, illetve az óvoda weboldalán és a KIR Közzétételi listáján.

A Makói Óvoda programmódosításának lehetséges indokai:

- Szervezeti átalakítás a fenntartó részéről.
- Az intézmény vezetősége kezdeményezi.
- Leépítés.
- A nevelőtestület több mint 75%-a módosításról határoz.
- Egyéb érdekegyeztető fórum módosítást javasol.
- Törvényességi változás.

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

A módosításra vonatkozó javaslatot írásban kell az intézményvezetőnek előterjeszteni.

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata:

A Pedagógiai Programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja. Az óvodapedagógusok szakmai munkaközössége

minden nevelési év végén, írásban értékeli a Pedagógiai Programban megfogalmazott általános és speciális célok és feladatok megvalósulását.

Tájékoztatás a pedagógiai programról

Az újonnan érkező gyermekek szülei számára tartott első szülői értekezlet alkalmával az óvodavezető vagy az általa átruházott hatáskörben megbízott személy átfogó tájékoztatást nyújt a pedagógiai program tartalmáról.

Az óvodával később jogviszonyt létesítő gyerekek szüleinek az óvodavezető vagy az általa átruházott hatáskörben megbízott személy előre egyeztetett időpontban nyújt tájékoztatást az óvoda pedagógiai programjáról, mely az óvoda honlapján is folyamatosan megtekinthető.

A fentiekén túl a szülők bármely szülői értekezleten tájékoztatást kérhetnek az óvoda vezetőjétől, vezető-helyettesétől és a csoportos óvodapedagógusoktól.

A pedagógiai programmal kapcsolatos kérdéseket a nevelési év ideje alatt bárki, bármikor felteheti az intézmény vezetőjének, aki azokra az ügyintézési határidőn belül érdemi választ ad. Ennek pontos időpontja a szülővel történő előzetes egyeztetés alapján kerül meghatározásra.

Szóbeli érdeklődésre, szóbeli tájékoztatást kaphat az óvoda képviselőjére jogosult személyektől. Írásbeli kérés a nevelési év ideje alatt bármikor benyújtható az óvodavezetőnek vagy helyettesnek címezve, aki az ügyintézési határidőn belül írásbeli tájékoztatást nyújt.

Melléklet

1. sz Legitimációs záradék

1. **Készítette:** a Makói Óvoda nevelőtestülete

Dátum: 2021. 08. 30.

Bányai Anita
Bányai Anita
óvodavezető

2. A Makói Óvoda a módosított pedagógiai programjában foglaltakkal a – 20/212. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) bek. a) pont. – biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta, és a dokumentumról **szakmai véleményt alkotott** az intézményben működő (valamennyi) szakmai munkaközösség.

Dátum: 2021.08.30.

U. Sany

szakmai munkaközösség-vezető(k)

3. A Makói Óvoda módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban az óvoda nevelőmunkát segítő alkalmazottai a **tájékoztatást megkapták.**

Dátum: 2021.08.30.

Kulcs Sanyi

nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében

4. A Makói Óvoda módosított pedagógiai programjáról a - Nkt. 72. § (5) bek.- biztosított jogok alapján a szülői közösség a **tájékoztatást megkapta.**

Dátum: 2021.08.30.

Halgoniné Nagy Hajnalka

a szülői közösség nevében

5. A Makói Óvoda módosított pedagógiai programjában megfogalmazott - 20/2012. (VII. 31.) 128. § (6) bek. elvárás alapján a helyi egészségfejlesztési programot a nevelőtestület az iskolaegészségügyi szolgálat közreműködésével készíti el.

Dátum: 2021. 08. 30.

Alvi-Halász
védőnő

6. A Makói Óvoda módosított pedagógiai programjában megfogalmazott - 20/2012. (VII. 31.) 128. § (8) bek. elvárás alapján külső egészségügyi fejlesztési programban nem vesz részt.

Dátum: 2021. 08. 30.

Bányai Anita
óvodavezető
Ph

7. **Bányai Anita** óvodavezető nyilatkozom hogy a jelenlegi programmódosítás a fenntartóra többletkötelezettséget nem ró:

Dátum: 2021. 08. 30.

Bányai Anita
óvodavezető
Ph

8. Az óvoda nevelőtestülete a pedagógiai programot magasabb jogszabályban biztosított jogai alapján, át nem ruházható jogkörében –(Nkt. **26. §** (1) bek, és **Nkt. 70. § (1)-(2)** –döntési hatáskörében 111-5-7-N/2020. iktatószámú határozatával **elfogadta** .

Dátum: 2021. 08. 30.

Jankó Mihály
a nevelőtestület nevében

9. Az óvoda nevelőtestülete által elfogadott módosított pedagógiai programot az óvoda vezetője magasabb jogszabályban (Nkt.26. § (1) meghatározott **döntési hatáskörében** 111-5-7-V/2020. iktatószámon **JÓVÁHAGYTA**.

Dátum: 2021. 08. 30.

Bányai Anita
óvodavezető

10.sz. Jogszabályi háttér

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. Törvény
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- A Kormány 137/2018. (VII.25.) Kormány Rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 20/2012. (VIII.31) EMMI rendelet 63.§
- 20/2012. (VIII.31) EMMI rendelet 93/A.§
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról - 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól - 1997. évi XXXI. tv. a Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 275/2019. (XI. 21.) Korm. rendelet az óvodába járással és tankötelezettséggel kapcsolatos egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról

11.számú melléklet

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet az óvoda eszköz ellátottsága

A nevelési-oktatási intézmény kötelező (minimális) eszközei és felszerelése

I. HELYISÉGEK

Az egyes helyiségek és az udvar jellemző adatait (alapterület, belmagasság, légköbméter, belső burkolat, megvilágítás) a hatályos építészeti, egészségügyi, munkavédelmi és tűzvédelmi jogszabályok tartalmazzák.

	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés	Az eszköz megléte ☺ Az eszköz hiánya -
1.	csoportszoba	gyermekcsoportonként 1	gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában is a csoportszoba alapterülete nem lehet kevesebb, mint 2 m ² /fő	☺
2.	gyermekágy/fektető tároló helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) valamennyi gyermekágy tárolására alkalmas csoportonként 1		☺
3.	tornaszoba, sportszertárral	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	A tornaszoba kialakítása kötelező. Amennyiben további tornaszoba kialakítása válik szükségessé, úgy a gyermekek számára aránytalan teher és többletköltség nélkül más nevelési-oktatási intézménnyel-, illetve sportolásra alkalmas létesítmény üzemeltetőjével írásban kötött megállapodás alapján is biztosítható a tornaszoba vagy tornaterem helyiség használata. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában minden esetben helyben kell kialakítani.	☺
4.	logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában a logopédiai és az egyéni foglalkoztatásokat külön kell kialakítani	☺
5.	óvodapszichológusi helyiség	ha az óvodapszichológus alkalmazása kötelező óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában helyben alakítandó ki.	Nem releváns
6.	játsszóudvar	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	közterületen, iskolában is kialakítható, ha adott időben biztosítható a kizárólagos használat az óvoda részére gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában minden esetben helyben kell kialakítani	☺
7.	intézményvezetői iroda	óvoda székhelyén és azon a telephelyen, amelyen az intézményvezető-helyettes, illetve tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása nem kötelező 1		☺
8.	intézményvezető-helyettesi iroda	ha az óvodában intézményvezető-helyettes alkalmazása kötelező (székhelyen és telephelyen) 1		☺
9.	tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes	Ha az óvodában tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása kötelező, székhelyen és telephelyen 1		☺
10.	óvodatitkári iroda	ha az óvodában az óvodatitkár alkalmazása kötelező óvoda székhelyén 1	Ha óvodában az Nkt. alapján az óvodatitkár alkalmazása kötelezően előírt, a feladatellátáshoz szükséges hely a tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi irodával közösen is kialakítható, ha azt a helyiség mérete lehetővé teszi.	☺
11.	nevelőtestületi és könyvtárszoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	A könyvtárszoba abban az esetben alakítható ki a nevelőtestületi szobával együtt, ha azt a helyiség mérete lehetővé teszi. A könyvtárszoba legalább 500 könyvtári	☺

			dokumentum befogadására legyen alkalmas, az óvodapedagógusok felkészüléséhez.	
12.	általános szertár/raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		☺
13.	többcélú helyiség (szülői fogadásra, tárgyalásra, ünnepek megtartására alkalmas helyiség)	óvodánként (székhelyen vagy telephelyen) 1		☺
14.	orvosi szoba, elkülönítő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Az orvosi szoba kialakítása, létesítése nem kötelező, amennyiben az óvoda- egészségügyi szolgálat nyilatkozata szerint a gyermekek ellátása - aránytalan teher és többletköltség nélkül a közelben található egészségügyi intézményben megoldható.	-
15.	gyermeköltöző	gyermekcsoportonként 1	Másik gyermekcsoporttal közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete, illetve a gyermekek száma azt lehetővé teszi. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában nem alakítható ki másik csoporttal közösen.	☺
16.	gyermekmosdó, WC helyiség	gyermekcsoportonként 1 (WC - nemenként 1)	Gyermeklétszám figyelembevételével. Másik gyermekcsoporttal közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete, illetve a gyermekek száma azt lehetővé teszi. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában nem alakítható ki másik csoporttal közösen és ott ahol mozgáskorlátozott gyermeket nevelnek, az akadálymentes WC kialakítása is kötelező.	☺
17.	felnőtt öltöző	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat 2	A kialakításnál figyelemmel kell lenni arra is, hogy férfi óvodapedagógusok, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában gyógypedagógusok, konduktorok is alkalmazásba kerülhetnek.	☺
18.	felnőtt mosdó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat 2, vagy az óvoda épülete emeletes, szintenként 1	A kialakításnál figyelemmel kell lenni arra is, hogy férfi óvodapedagógusok, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában gyógypedagógusok, konduktorok is alkalmazásba kerülhetnek.	☺
19.	felnőtt WC helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat, vagy az óvoda épülete emeletes, szintenként 1	Alkalmazotti létszám figyelembevételével. A kialakításnál figyelemmel kell lenni arra is, hogy férfi óvodapedagógusok, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában gyógypedagógusok, konduktorok is alkalmazásba kerülhetnek.	☺
20.	felnőtt zuhanyzó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	A kialakításnál figyelemmel kell lenni arra is, hogy férfi óvodapedagógusok, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában gyógypedagógusok, konduktorok is alkalmazásba kerülhetnek.	☺
21.	mosó, vasaló helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		☺
22.	szárító helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, ahol a szárító helyiség a mosó, vasaló helyiséggel együtt kialakítható.	☺
23.	felnőtt étkező	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		☺
24.	melegítő konyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		☺
25.	tálaló-mosogató	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		☺
26.	karbantartó műhely	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		☺
27.	ételhulladék tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		☺

II. HELYSÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

1. Csoportszoba			Az eszköz megléte ☺ Az eszköz hiánya -
1.	óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	☺
2.	gyermekszék (ergonomikus)	gyermeklétszám szerint 1	☺
3.	gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével	☺
4.	fényvédő függöny	ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben	☺
5.	szőnyeg	gyermekcsoportonként, a padló egyötödének lefedésére alkalmas méretben	☺
6.	játéktartó szekrény vagy polc	gyermekcsoportonként 2, sajátos nevelési igényű gyermek esetén további 1	☺
7.	könyvespolc	gyermekcsoportonként 1	☺
8.	élősarok állvány	gyermekcsoportonként 1	☺
9.	textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	☺
10.	edény- és evőeszköz-tároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	☺
11.	szeméttartó	gyermekcsoportonként 1	☺
12. 2. Tornaszoba			
13.	tornapad	2	☺
14.	tornaszőnyeg	1	☺
15.	bordásfal	2	☺
16.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	1	☺
17.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	három gyermek egyidejű foglalkoztatásához	☺ Ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel; a pedagógiai programban foglaltak szerint.
18.	Mozgáskorlátozott gyermekek esetén speciális eszközök biztosítása.		-
19. 3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba			☺
20.	a fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök		☺ A pedagógiai programban foglaltak szerint.

21.	tükör (az asztal szélességében)	1		☺
22.	Asztal	1		☺
23.	Szék	2	Egy gyermek, egy felnőtt.	☺
24.	Szőnyeg	1		☺
25.	játekartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1		☺
26.	4. óvodapszichológusi szoba /Gyermeklétszám szerint			☺ kombinált helység
27.	Asztal	1		☺
28.	Szék	4		☺
29.	Szőnyeg	1		☺
30.	Könyvek, iratok tárolására is alkalmas polc	1		☺
31.	5. Játszóudvar			☺
32.	kerti asztal	gyermekcsoportonként 1		-
33.	kerti pad	gyermekcsoportonként 2		-
34.	Babaház	gyermekcsoportonként 1		-
35.	udvari homokozó	gyermekcsoportonként 1		-
36.	Takaróháló	homokozónként 1	A homokozó használaton kívüli lefedéséhez.	☺
37.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	V. rész szerint		☺
38.	6. Intézményvezetői iroda			☺
39.	íróasztal és szék	1-1		☺
40.	tárgyalóasztal, székekkel	1		☺
41.	Telefon	1		☺
42.	Fax	1		-
43.	Könyvszekrény	1		☺
44.	Iratszekrény	1		☺
45.	Elektronikus adathordozó szekrény	1		☺
46.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés		☺

47.	számítógépasztal és szék	1-1		☺
48.	7. Intézményvezető-helyettesi, tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi, óvodatitkári iroda			☺
49.	(a felszerelések feladatellátás szerint helyezhetők el)			☺
50.	íróasztal és szék	1-1		☺
51.	Iratszekrény	1		☺
52.	Telefon	1	Közös vonallal is működtethető.	☺
53.	számítógépasztal és szék	1-1		☺
54.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1		☺
55.	8. Nevelőtestületi szoba			☺
56.	fiókos asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkaasztal is	pedagóguslétszám szerint 1	csoportsobákban	☺
57.	Szék	pedagóguslétszám szerint 1	csoportsobákban	☺
58.	könyvtári dokumentum	500	Az óvoda-pedagógusok felkészüléséhez.	☺
59.	Könyvszekrény	2	Legalább ötszáz könyvtári dokumentum tárolásához alkalmas legyen.	☺
60.	Fénymásoló	1		☺
61.	Tükör	1		☺
62.	9. Többcélú helyiség			☺
63.	tárgyalóasztal székekkel	1		☺
64.	10. Orvosi szoba, elkülönítővel /berendezése, felszerelése a vonatkozó jogszabályban előírtak szerint			-
65.	11. Gyermeköltöző			☺
66.	öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	gyermeklétszám figyelembevételével	öltözőrekeszen belül elkülönített cipőtároló	☺
67.	Öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével		☺
68.	12. Gyermekmosdó, WC helyiség			☺
69.	Törülközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével		☺
70.	Falitükör	mosdókagylónként 1		☺
71.	rekeszes fali polc (fogmosótartó)	gyermeklétszám figyelembevételével		☺

III. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK

1.	egyéni tisztálkodó szerek	gyermeklétszám szerint 1	fésű, fogkefe, fogmosópohár	Az eszköz megléte ☺ Az eszköz hiánya -
2.	tisztálkodó felszerelések	mosdókagylónként 1	ruhakefe, körömkefe, szappantartó	☺
3.	Fésűtartó	csoportonként 1		☺
4.	Törülköző	felőtt és gyermeklétszám szerint 3-3		☺
5.	Abrosz	asztalonként 3		☺
6.	Takaró	gyermeklétszám szerint 1		☺
7.	ágyneműhuzat, lepedő,	gyermeklétszám szerint 3-3	otthonról hozott saját	-
8.	gyermekpléd	gyermeklétszám szerint 1		☺

IV. A FELNŐTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

				Az eszköz megléte ☺ Az eszköz hiánya -
1.	szennyes ruha tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		-
2.	mosott ruha tároló	óvodánként székhelyen és telephelyen) 1		-
3.	Mosógép	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	ha a mosás helyben történik	☺
4.	Centrifuga	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	ha a mosás helyben történik	-
5.	Vasaló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		☺
6.	Vasalóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		☺
7.	Szárítóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		☺
8.	Takarítóeszközök	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		☺
9.	kerti munkaeszközök, szerszámok	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	ásó, kapa, gereblye, kerti locsolókanna	☺
10.	Hűtőgép	óvodánként 1		☺
11.	Porszívó	óvodánként 1		☺

V. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

1.	1. Játékok, játékeszközök (mennyiség eszközfajtánként)			Az eszköz megléte ☺ Az eszköz hiánya -
2.	különböző játékok (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön	☺
3.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön	☺
4.	ének, zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint	☺
5.	az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint	☺
6.	értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint	☺
7.	ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint	☺
8.	a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint	☺
9.	munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint	☺
10.	2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök			☺
11.	Televízió	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		-
12.	magnetofon/CD lejátszó/hangfalak	három csoportonként 1		☺
13.	diavetítő	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		☺
14.	Vetítővászon	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		☺
15.	hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	az óvoda pedagógiai programja szerint	☺
16.	hangszer (gyermekeknek)	gyermekcsoportonként, a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint	☺
17.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő óvodában; az óvoda pedagógiai programja szerint	-
18.	projektor	1		☺

VI. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK TOVÁBBI SPECIÁLIS ESZKÖZEI

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

				Az eszköz megléte ☺ Az eszköz hiánya -
1.	1. Beszédfogyatékosok			
2.	tükör 120 X 180 cm	csopontonként 1		☺
3.	logopédiai alapkészlet	csopontonként 1		-
4.	2. Hallási fogyatékosok			
5.	Dallamíró	csopontonként 1		-
6.	hallásvizsgáló és hallókészülék tesztelő felszerelés	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	abban az esetben, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el és a gyermekek száma nem éri el a tizenháromat, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében	-
7.	vezetékes vagy vezeték nélküli egyéni, illetve csoportos adó-vevő készülék	gyermeklétszám szerint 1		-
8.	a különböző nyelvi kommunikációs szinteknek megfelelő kifejezések képi megjelenítésére alkalmas elektronikus információhordozó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	abban az esetben, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el, és a gyermekek száma nem éri el a tizenötöt, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében	-
9.	nyelvi kommunikáció vizuális, auditív megjelenítésének ellenőrzésére alkalmas eszköz	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	abban az esetben, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el, és a gyermekek száma nem éri el a tizenötöt, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében	-
10.	szurdologopédiai eszközök	csopontonként 1		-
11.	3. Látási fogyatékosok			
12.	Olvasótelevízió	gyermeklétszám figyelembevételével	gyengénlátók, aliglátók számára	-
13.	hatrekeszes doboz, gombás tábla, szöges tábla, csörgő labda	gyermeklétszám szerint 1		-

VII. EGÉSZSÉG- ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK

				Az eszköz megléte ☺ Az eszköz hiánya -
1.	étel-mintavétel (üvegtartály) készlet	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	amennyiben étel kiosztása folyik	☺
2.	Elsősegélyláda	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	a közegészségügyi előírások szerint	☺
3.	gyógyszertsekrény (zárátható)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	a közegészségügyi előírások szerint	☺

4.	amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha	külön jogszabályban meghatározottak szerint	☺
6.	tűzoltó készülék	az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint	☺

12.számú melléklet

A pedagógus továbbképzések ütemezése

Név	Továbbképzésen való részvétel	Továbbképzés óraszám
1. Aigneré Tarjányi Ágnes	Tehetségazonosítás, tehetséggondozás lehetőségei HH gyermekeket nevelő óvodában 2018 Korszerű szemlélet az óvodai, környezeti nevelésben 2016 A pedagógus, a vezető és az intézmény önértékelése 2015	30 óra 30 óra 30 óra
2. Almásiné Molnár Zsuzsanna	Az egyensúly megtartásának útjai, lehetőségei a pedagógushivatásban 2020 (EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása) Korszerű szemlélet az óvodai, környezeti nevelésben 2016	30 óra 30 óra
3. Bába Andrásné	Köznevelési mestervezető 2017 Korszerű szemlélet az óvodai, környezeti nevelésben 2016	szakirányú végzettség 30 óra
4. Barta Anita	Az egyensúly megtartásának útjai, lehetőségei a pedagógushivatásban 2020 (EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása) Gyermeki agresszió erőszakmentes kezelés 2019 Műhelymunka óvodapedagógusoknak 2019 EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása BTMN 2018 Korszerű szemlélet az óvodai, környezeti nevelésben 2016	30 óra 30 óra 30 óra 5 óra 30 óra 30 óra
5. Bányai Anita	Az egyensúly megtartásának útjai, lehetőségei a pedagógushivatásban 2020 (EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása) Gyermeki agresszió erőszakmentes kezelés 2019 Műhelymunka óvodapedagógusoknak 2019 EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása Óvodapedagógusok szakmai megújító továbbképzése 2015	30 óra 30 óra 5 óra 30 óra
6. Bakos Ágnes	Gyermektánc az óvodában szakterület 2019 A tanulás tanítása és a tanítás tanulása 2015 Digitális taneszközök alkalmazásának lehetőségei óvodás és kisiskolás korban 2015	szakvizsga 30 óra 30 óra
7. Benke Alexa		
8. Börzsey Barnabásné	Az egyensúly megtartásának útjai, lehetőségei a pedagógushivatásban 2020 (EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása) Gyermeki agresszió erőszakmentes kezelés 2019 Környezettudatosságra nevelés HH gyermekeket nevelő óvodákban 2018 Korszerű szemlélet az óvodai, környezeti nevelésben 2016	30 óra 30 óra 30 óra 30 óra
9. Csikiné Krnács Bernadett	Az egyensúly megtartásának útjai, lehetőségei a pedagógushivatásban 2020 (EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása) Korszerű szemlélet az óvodai, környezeti nevelésben 2016 Környezettudatosságra nevelés 2017 Felkészítő képzés Zöld óvoda 2016 Évindító szakmai nap 2016	30 óra 30 óra 30 óra 30 óra 30 óra 6 óra
10. Csonkáné Sákovics Szilvia	A gyermeki agresszió erőszakmentes kezelése 2019 A szülővel való kapcsolattartás innovatív formái 2018 Környezettudatosságra nevelés 2017	30 óra 30 óra 30 óra
11. Demkóné Simon Katalin	A játék, szabad játék szerepe 2019 Gyermeki agresszió erőszakmentes kezelés 2019 Tehetségazonosítás 2018 "Mesélj jogosan" Gyermekjogi Szakmai Nap 2016 Korszerű szemlélet az óvodai, környezeti nevelésben 2016	30 óra 30 óra 30 óra 30 óra 6 óra 30 óra
12. Frank Ramóna		
13. Goldis Brigitta		
14. Gaudi Mártonné	Az egyensúly megtartásának útjai, lehetőségei a pedagógushivatásban 2020 (EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása) Gyermeki agresszió erőszakmentes kezelés 2019 Korszerű szemlélet az óvodai, környezeti nevelésben 2016	30 óra 30 óra 30 óra
15. Herczegné Csala Anikó	A játék, szabad játék szerepe 2019 A gyermeki agresszió erőszakmentes kezelése 2019 BTM-N 2018 Óvodapedagógusok szakmai megújító továbbképzése 2015 "Iskolára való felkészítés, felzárkóztatás, tanulásfejlesztés az OKOS(KOC)KA –val 2015	30 óra 30 óra 30 óra 30 óra 30 óra
16. Horváth-Varga Sándorné	Műhelymunka óvodapedagógusoknak 2019 EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása	5 óra
17. Igazné Hegedűs Henrietta	Gyermeki agresszió erőszakmentes kezelés 2019 Korszerű szemlélet az óvodai környezeti nevelésben 2016 ETKA-Jóga 2016 Évindító szakmai nap 2016	30 óra 30 óra 60 óra 6 óra
18. Kissné Olasz Piroska	Korszerű szemlélet az óvodai, környezeti nevelésben 2016 A gyermeki agresszió erőszakmentes kezelése 2019	30 óra 30 óra
19. Kissné Katona Gabriella	Az egyensúly megtartásának útjai, lehetőségei a pedagógushivatásban 2020 (EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása) "Egyre magasabb szinten" 2017 Óvodapedagógusok szakmai megújító továbbképzése 2015	30 óra 30 óra 30 óra
20. Kissné Német Anikó	Gyermeki agresszió erőszakmentes kezelése 2019 Digitális taneszközök alkalmazása 2015 A tanulás tanítása 2015 Óvoda-iskola átmenet 2015	30 óra 30 óra 30 óra 15 óra

21.	Kondráthné Straub Andrea	Gyermeki agresszió erőszakmentes kezelése 2019 Korszerű szemlélet az óvodai, környezeti nevelésben 2016 Intézményvezetők felkészítése az intézményi önértékeléshez 2015	30 óra 30 óra 10 óra
22.	Kotroczone Mátó Éva	A gyermekek lelki egészségének támogatása 2019 Korszerű szemlélet az óvodai, környezeti nevelésben 2016 Közoktatás vezető 2015 Intézményvezetők felkészítése az intézményi önértékeléshez 2015	8 óra 30 óra szakvizsga 10 óra
23.	Makán Marianna	Gyermeki agresszió erőszakmentes kezelése 2019 A játék, szabad játék szerepe 2019 Szakmai kompetencia-fejlesztés Gyakorlati ismeretek 2015 Református Óvodapedagógusok XXIV. Országos Szakmai Találkozója 2015 Külső szakmai szakértői vélemény Pedagógiai portfólióhoz és pedagógusminősítéshez 2015 Mozgásfejlesztő pedagógus specializáció 2015 A tanulás tanítása és a tanítás tanulása 2015 Digitális taneszközök alkalmazásának lehetőségei óvodás és kisiskolás korban 2015 Óvoda-iskola átmenet 2015	30 óra 30 óra
24.	Martonosi Szilvia	Korszerű szemlélet az óvodai, környezeti nevelésben 2016	30 óra
25.	Németh Márta Dóra	A tehetségekért-felkészítés a felismeréstől a komplex fejlesztési lehetőségekig 2016 Óvodapedagógusok szakmai megújító továbbképzése 2015 Környezettudatosságra nevelés hátrányos helyzetű gyermekeket nevelő óvodákban 2018	30 óra 30 óra 30 óra
26.	Nick Andrea	Az iskolai lemorzsolódás megelőzését célzó komplex intézményfejlesztés támogatása az intézmény- és iskolafokok közötti átmenetek vonatkozásában (EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása) 2020 BTM-N 2018 Korszerű szemlélet az óvodai környezeti nevelésben 2016 Intézményvezetők felkészítése az intézményi önértékeléshez 2015	30 óra 30 óra 10 óra
27.	Papné Gruber Erika	Az egyensúly megtartásának útjai, lehetőségei a pedagógushivatásban 2020 (EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása) Közoktatás vezető szakvizsga 2016 Korszerű szemlélet az óvodai, környezeti nevelésben 2016 Szakmódszertani képzés mozgásfejlesztő pedagógus specializáció 2015 Országos Pedagógiai Szakmai Nap 2015	30 óra szakvizsga 30 óra 120 óra 6 óra
28.	Petrikné Kovács Gabriella	A játék, szabad játék szerepe 2019 A gyermeki agresszió erőszakmentes kezelése 2019 Környezettudatosságra nevelés HH gyermekeket nevelő óvodákban 2018 Korszerű szemlélet az óvodai, környezeti nevelésben 2016	30 óra 30 óra 30 óra 30 óra
29.	Pozsárné Tóth Edit	Az egyensúly megtartásának útjai, lehetőségei a pedagógushivatásban 2020 (EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása) BTMN -el és HH tanulókkal való foglalkozás módszertana 2018 Tehetségazonosítás 2018 Évindító szakmai nap 2016	30 óra 30 óra 30 óra 6 óra
30.	Pusztai Krisztina	Gyermeki agresszió erőszakmentes kezelése 2019 Környezettudatosságra nevelés 2018 Korszerű szemlélet az óvodai környezeti nevelésben 2016 Mesélj jogosan 2016 Óvodapedagógusok szakmai megújító továbbképzése 2015 Országos Pedagógiai Szakmai Nap 2015	30 óra 30 óra 30 óra 6 óra 30 óra 6 óra
31.	Püspöki Krisztina	Testkultúra – Vitaintorna 2019 Gyermeki agresszió erőszakmentes kezelése 2019 Az okos(koc)ka eszközcsoport pedagógiai alkalmazása 2018 „Így tedd rá” – Népi játék, néptáncmódszertan az óvodában 2017 Ünnepek a néphagyományban, ünnepek az óvodában 2017	30 óra 30 óra 30 óra 30 óra 30 óra
32.	Szabó Boglárka	Tehetségfejlesztés 2020 Gyermeki agresszió erőszakmentes kezelése 2019 PSB képzés 2016 A tanulás tanítása és a tanítás tanulása 2015	10 óra 30 óra 10 óra 30 óra
33.	Szabó-Paku Evelin	Környezetvédelem és fenntarthatóság a zöld óvoda gyakorlatában 2018 Pedagógus minősítésre való felkészítés 2018	30 óra 10 óra
34.	Szabóné Csikós Szilvia	Az egyensúly megtartásának útjai, lehetőségei a pedagógushivatásban 2020 (EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása) Korszerű szemlélet az óvodai környezeti nevelésben 2016	30 óra 30 óra
35.	Szabóné Vida Gabriella	Az iskolai lemorzsolódás megelőzését célzó komplex intézményfejlesztés támogatása az intézmény- és iskolafokok közötti átmenetek vonatkozásában (EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása) 2020 Gyermeki agresszió erőszakmentes kezelése 2019 A játék, szabad játék szerepe 2019	30 óra 30 óra
36.	Székely Henrietta	Gyermeki agresszió erőszakmentes kezelése 2019 A gyermekek lelki egészségének támogatása 2019 Műhelymunka 2019 (EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása) Tehetségazonosítás 2018 Korszerű szemlélet az óvodai, környezeti nevelésben 2016 Évindító szakmai nap óvodák számára Makón 2016 Óvoda és nevelés a 21. században 2015	30 óra 8 óra 5 óra 30 óra 30 óra 6 óra 30 óra
37.	Sziroviczáné Kis Ildikó	Korszerű szemlélet az óvodai, környezeti nevelésben 2016 "Mesélj jogosan" Gyermekjogi Szakmai Nap 2016 Évindító szakmai nap óvodák számára Makón 2016	30 óra 6 óra 6 óra
38.	Szűcs-Sata Orsolya	Mozgásfejlesztő pedagógus specializáció 2015	120 óra
39.	Udovecz Tímea	Korszerű szemlélet az óvodai, környezeti nevelésben 2016 Évindító szakmai nap óvodák számára Makón 2016	30 óra 6 óra
40.	Urbancsok Erika	Az egyensúly megtartásának útjai, lehetőségei a pedagógushivatásban 2020 (EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása) Önismereti képzés 2019 Gyermeki agresszió erőszakmentes kezelése 2019 Korszerű szemlélet az óvodai, környezeti nevelésben 2016 Országos Pedagógiai Szakmai Nap 2015	30 óra 5 óra 30 óra 30 óra 6 óra

41. Zombori Emőke	Tehetségazonosítás, tehetséggondozás lehetőségei 2018 Korszerű szemlélet az óvodai, környezeti nevelésben 2016 Évindító szakmai nap óvodák számára 2016 A pedagógus, a vezető és az intézmény önértékelése 2015 Pedagógusok felkészítése a tanfelügyeleti ellenőrzésre 2015	30 óra 30 óra 6 óra 10 óra 10 óra
-------------------	---	---